

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

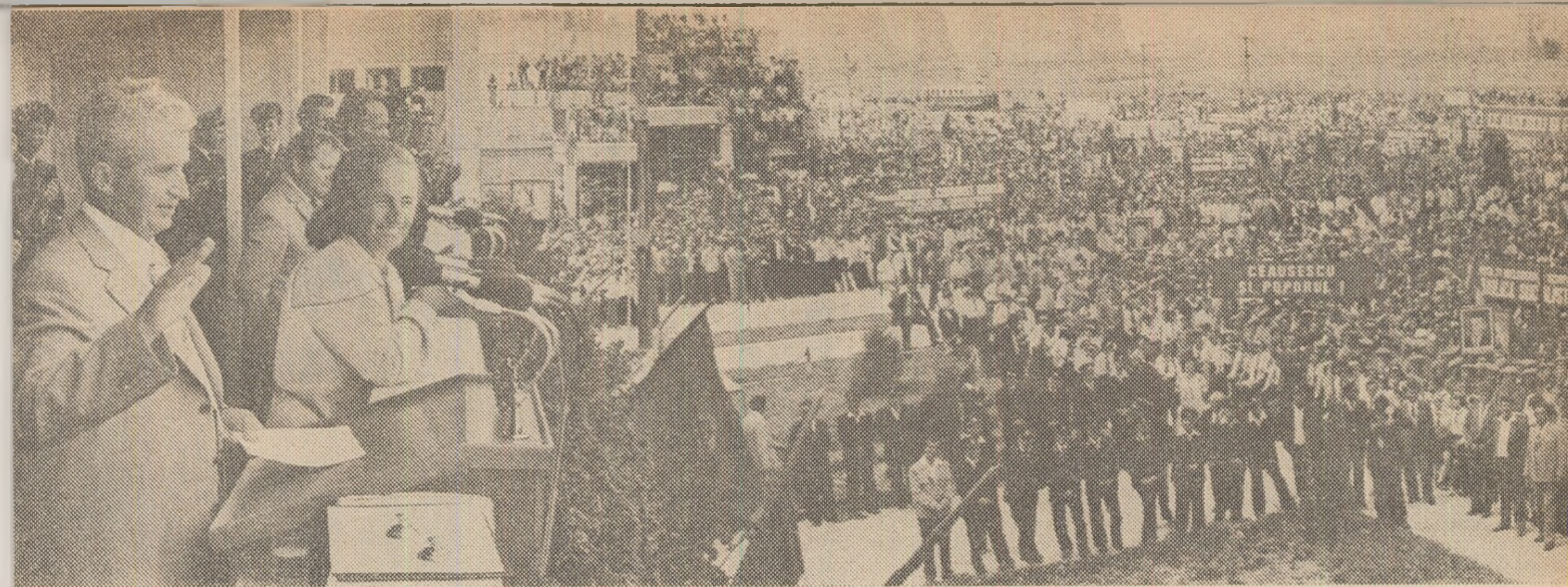
35 DE ANI

DE IMPETUOS PROGRES ECONOMICO- SOCIAL

Un moment însemnat în dezvoltarea fructuoasei colaborări româno-siriene

VIZITA OFICIALĂ DE PRIETENIE ÎN SIRIA A PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU ȘI A TOVARĂȘEI ELENA CEAUȘESCU

La marea adunare populară de la Rovinari

Într-o atmosferă de entuziasm și de puternic atașament
față de partid și secretarul său general

**TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU,
ÎMPREUNĂ CU TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU,
A FĂCUT O VIZITĂ DE LUCRU
ÎN PATRU JUDEȚE DIN SUD-VESTUL ȚĂRII**

În centrele carbonifere din județele vizitate secretarul general al partidului a examinat probleme de vitală însemnătate pentru progresul rapid al patriei noastre pe calea civilizației socialiste și comuniste, legate de asigurarea și întărirea independenței energetice a țării. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a analizat, împreună cu cadrele de conducere din județele respective și din instituțiile economice centrale, cu mineri, muncitori, specialiști din diferite domenii, modul în care se realizează planul pe anul în curs și pe întregul cincinal, măsurile ce se cer adoptate pentru creșterea producției și utilizarea mai eficientă a resurselor carbonifere în scopul sporirii potențialului energetic al țării.

Vizita secretarului general al partidului în județul Mehedinți, județ ce a cunoscut și va cunoaște în acest cincinal și în cincinalul viitor un ritm de creștere economică dintre cele mai înalte, a avut ca emă principală aceeași responsabilă analiză a modului cum se în-

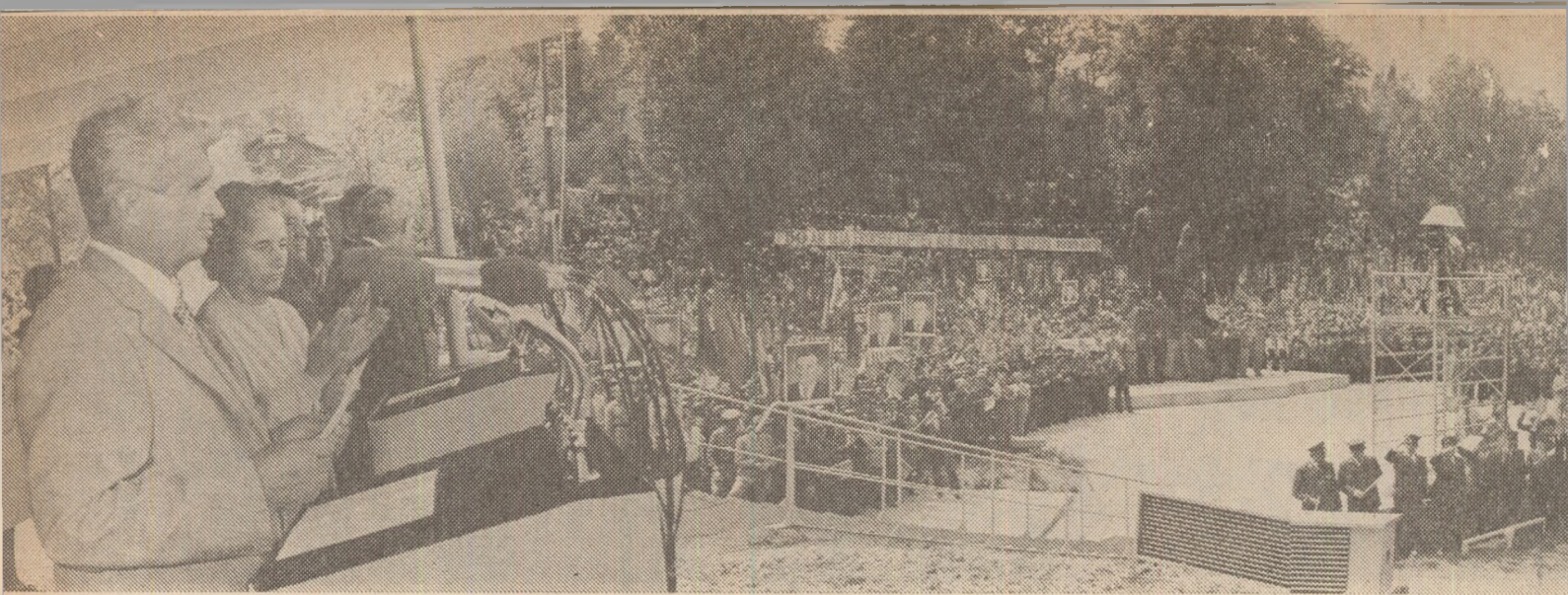
făptuiesc sarcinile prevăzute în actualul cincinal, precum și măsurile ce se impun în vederea dezvoltării într-un ritm mai ridicat a industriei, modernizării agriculturii, sporirii eficienței întregii activități.

În cursul vizitei de lucru în județul Dolj, ultimul din cele patru județe din sud-vestul țării recent vizitate, secretarul general al partidului a examinat modalitățile de dezvoltare rapidă a unor ramuri industriale moderne, a căror pondere va crește considerabil în cursul perioadei următoare, stadiul realizării prevederilor actualului cincinal, precum și căile de îndeplinire a obiectivelor planificate pentru prima parte a deceniului următor.

Pe întreg parcursul vizitei, oamenii muncii au întâmpinat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe tovarășa Elena Ceaușescu cu sentimente vibrante de dragoste și înaltă prețuire, manifestându-și hotărârea de a nu precupeți nici un efort pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a sarcinilor ce le revin.

Se stabilește zona de deschidere a carierei Tismana II

La marea adunare populară de la Lupeni

Tovarășul Nicolae Ceaușescu inaugurează un nou orizont de exploatare a cărbunelui la mina din Paroșeni

Se analizează amplasarea unor viitoare obiective economice din județul Mehedinți

Călduroasă primire la Întreprinderea de tricotaje Petroșani

**ECONOMIE
NATIONALA**

*Strategia partidului de construire a viitorului
României socialiste — saltul revoluționar la o nouă calitate*

UN VAST PROGRAM ÎN SLUJBA ÎNFLORIRII PATRIEI

Proiectul de Directive ale Congresului al XII-lea al P.C.R.

MULTIPLELE FAȚETE ȘI RESURSE DE ECONOMISIRE ȘI VALORIFICARE SUPERIOARĂ A MATERIILOR PRIME ȘI ENERGIEI

ECONOMISIREA MUNCII SOCIALE în înțelesul larg al conceptului, accentuarea proceselor de valorificare a materiilor prime și materialelor, gospodărirea rațională a resurselor de care dispune țara, reducerea sistematică a costurilor și cheltuielilor materiale pe unitatea de produs constituie obiective ce vor governa exigențele dezvoltării producției materiale și în deceniul viitor. În această privință, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, la Plenara comună a C.C. al P.C.R. și Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României din iulie a.c. a subliniat că : „Reducerea consumurilor materiale, de energie și combustibil în toate domeniile este una din problemele centrale ale Directivelor, ale planului cincinal viitor, ale activității noastre zilnice... Să mergem mai hotărât la reducerea cheltuielilor de producție în toate secțiile vieții economice“.

Economisirea și valorificarea superioară a resurselor materiale

ÎN PROIECTUL DE DIRECTIVE ale Congresului al XII-lea al P.C.R. cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1981—1985 și orientările de perspectivă pînă în 1990 se acordă o importanță mare dezvoltării bazei de materii prime. În cadrul asigurării bazei materiale pentru activitatea de producție, un loc însemnat îl ocupă eforturile pentru economisirea și creșterea gradului de valorificare a materiilor prime, materialelor, combustibilului și energiei electrice.

Economisirea și valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor a fost abordată și, neîndoiește, va fi soluționată, în continuare, în țara noastră prin **modernizarea echipamentului industrial, prin promovarea pe o scară largă a cuceririlor științifice și a progresului tehnic în economie**. Alocarea an de an a unei părți însemnate din venitul național pentru investiții în vederea întăririi potențialului economic și dezvoltării în ritmuri susținute, a permis ca fondurile fixe productive să înregistreze creșteri importante, integrându-se în circuitul economic numeroase noi capacități de producție, paralel cu dotarea și reutilizarea capacităților existente, vizînd nivelul tehnicii mondiale.

Dotate cu tehnică modernă, noile capacități de producție dau impulsuri evidente creșterii productivității muncii sociale și sub aspectul valorificării superioare a materiilor prime și materialelor ca și economisirii resurselor. Căile prin care unitățile noi contribuie la economisirea muncii sociale sînt multiple și variate, în funcție de specificul ramurilor, de particularitățile tehnico-economice ale activității acestora. În **industria metalurgică**, spre exemplu, realizarea unor furnale cu capacități utile mari și insuflarea de gaz metan (volumul mediu al furnalelor din țara noastră crescînd de la 454 mc în 1965 la 970 mc în 1975 și 1 186 mc în 1980), a adus un aport esențial în **reducerea consumului specific de coes metalurgic**, produs din import pentru care se cheltuiesc importante fonduri valutare. Totodată, punerea în funcțiune a unor noi laminoare de mare capacitate la C.S. Hunedoara și C.S. Galați, ca și creșterea an de an în totalul producției de metal a ponderii

oțelurilor aliate, a oțelului elaborat în cuptoare electrice și în convertizoare cu oxigen și procedeul de turnare continuă, au condus la importante reduceri de consumuri specifice, situînd România la un nivel apropiat de realizările unor țări avansate din acest punct de vedere.

Industria noastră constructoare de mașini, modernizîndu-și structurile și bazîndu-și dezvoltarea îndeosebi pe industria electrotehnică, electronică, mecanică fină, optică, instalații complexe, a obținut importante succese pe linia economisirii metalului și a valorificării acestuia. Evoluția în cifre relative a consumului de metal la un milion lei producție industrială se prezintă astfel:

— % —

1965	1970	1975	1980	1985
100,0	68,6	48,1	42,3	32,7

Sursa : date statistice și de plan prelucrate de autor.

Neîndoiește că, prin reproiectarea sistematică a produselor, prin accentuarea parametrilor calitativi ai acestora, tendința arătată va fi menținută și pentru orizontul anilor 1985—1990.

În **industria lemnului** s-au construit noi întreprinderi cu profil complex și variat care au valorificat superior masa lemnoasă. Este edificatoare în acest sens evoluția în cifre relative față de 1965 a produselor obținute dintr-un mc de masă lemnoasă :

— % —

1965	1970	1975	1980	1985
100,0	142,3	197,5	285,6	374,1

Sursa : date statistice și de plan prelucrate de autor.

Industria chimică, una din ramurile de bază ale economiei noastre, constituie un exemplu de valorificare a resurselor naturale din țara noastră. Posibilitățile multiple pe care le oferă chimizarea gazului metan, de pildă, sînt ilustrate de faptul că, luînd ca bază utilizarea acestuia drept combustibil, transformarea lui în îngrășămintă cu azot 100%, permite o creștere a valorificării de 13,9 ori, iar în rășini uroformaldehide de 23,3 ori. Tehnologiile moderne asimilate au, de asemenea, efecte pozitive asupra costului unitar al produselor. Costul fenolului obținut la Ploiești prin procedeul viacumen, de pildă, reprezintă 40% din cel al fenolului obținut la C.C. Făgăraș, prin topire alcalină. Tehnologia nouă de producere a caprolactamei din benzen, față de procedeul fenol, conduce la diminuarea aproape la jumătate a costurilor respective. Și astfel de exemple pot fi date și în industria amoniacului, metalului de joasă presiune etc.

În industria cimentului, prin introducerea procedurii de fabricare uscat cu precalcinare, în locul celui umed, se va obține o reducere a consumului specific tehnologic de combustibil de la 950 kcal/kg clincher la 900 kcal/kg clincher, reducerea consumului de energie electrică cu 7% și creșterea productivității muncii cu 18 t/muncitor. Dat fiind caracterul de produs energointensiv al cimentului, astfel de soluții tehnologice sînt totdeauna de natură să economisească muncă socială. Pe această linie, în proiectul de Directive se prevede ca producția de ciment din anul 1985 să fie realizată în proporție de circa 95% prin procedeul uscat — mai economic din punct de vedere energetic — urmînd să se extindă fabricația sortimentelor cu adaos de zgură și cenusă de termocentrală.

Acțiuni multiple pentru mai bună gospodărire a resurselor energetice.

O **PROBLEMATICA** complexă și mereu actuală este cea referitoare la **economisirea resurselor energetice**. În această ordine de idei, trebuie subliniat rolul prioritar al resurselor energetice asupra ritmului creșterii economice, cu implicații inerente asupra produsului social și a venitului național, asupra modernizării economiei naționale. De aici și necesitatea gospodăririi cu grijă, într-un cadru de sever regim de economisire a resurselor energetice.

Valoarea ridicată a hidrocarburilor ca sursă de energie și materie primă într-o industrie cu ritmuri dinamice ca industria românească, a stimulat luarea unor măsuri hotărîte pentru restructurarea resurselor de purtători de energie angajați în producerea energiei electrice. Dacă în 1938, păcura reprezenta în balanța energiei electrice 62,6%, iar cărbunele numai 24,4%, în

1975 păcura a reprezentat numai 6,9% și cărbunele aproape 30%. În 1980 cărbunele va reprezenta 44%, gazele naturale 30%, păcura 4%.

Dacă luăm în considerare că pentru obținerea unui kWh de energie electrică se consumă 360 grame de combustibil convențional, respectiv, 1,5 kg lignit sau 280 g păcură, sau 0,320 mc gaz metan, putem aprecia importanța economisirii pe toate căile a energiei electrice cu deosebire în consumurile industriale, dar și în celelalte domenii. De altfel, preocupările pentru economisirea resurselor energetice sînt proprii lumii contemporane. Se conturează clar ideea că ritmul creșterii economice nu trebuie să depindă neapărat de o sporire echivalentă a consumului de energie. Un studiu relativ recent al Comisiei Economice O.N.U.¹⁾ promovează cu argumente temeinice necesitatea îmbunătățirii raportului dintre coeficientul consumului de energie pe un procent de creștere a P.N.B., prin reorientarea producției și diminuarea sau chiar eliminarea produselor energointensive, substituirea utilajelor mari consumatoare de energie, precum și transformări tehnice prompte, care să răspundă cerințelor crescînde de reducere a consumurilor energetice.

Creșterea susținută a prețului țileiului în ultimii ani, faptul că România este obligată să importe în perspectiva deceniului 9, mari cantități de țitei pentru a-și acoperi necesitățile dezvoltării economico-sociale obligă la aplicarea în viață a unor măsuri ferme pentru economisirea resurselor energetice, identificarea unor soluții tehnice pentru raționalizarea consumurilor și altor surse energetice (eoliană, solară etc.). Reducerea consumurilor de energie și combustibil este una din sarcinile centrale ale Directivelor, urmînd a se elabora în viitorul plan cincinal tehnologii noi în scopul utilizării raționale a energiei și a noilor surse de energie. Pe această linie vor fi intensificate cercetările pentru scăderea mai accentuată a consumurilor specifice în toate ramurile pentru conservarea energiei și recuperarea resurselor energetice secundare.

Reciclarea resurselor materiale secundare

O **PROBLEMĂ DEOSEBITĂ** asupra căreia va trebui să ne oprim mai mult este legată de necesitatea valorificării mai intense și eficiente a resurselor materiale secundare ale țării. Așa de exemplu, în proiectul de Directive se are în vedere ca prin recuperarea și refolosirea resurselor secundare, să se acopere 40—50% în unele sectoare chiar peste 50%, din necesarul de materii prime și materiale pentru consumul intern. Punerea în valoare în măsură tot mai mare a resurselor secundare amplifică baza de materii prime în economie, contribuie la diminuarea costurilor de producție, slujește în mod

eficient dezvoltării economico-sociale. O astfel de orientare este desigur, pe deplin justificată atît pentru faptul că resursele naturale de care dispune țara noastră sînt limitate, cît și pentru că, prin valorificarea resurselor secundare se obțin cantități sporite și diversificate de substanțe utile.

Cît de important este să fie atrase în circuitul economic a resurselor secundare rezultă din următoarele calcule:

— la nivelul anului 1978, creșterea cu 1% a volumului de materiale secundare și deșeurii prelucrate, ar fi permis obținerea unor materii prime suplimentare în valoare de circa 150 mil. lei;

— 1 000 tone maculatură colectată și valorificată în hîrtie salvează de la tăiere 17 ha de pădure de rășinoase (ce se reface într-o lungă durată de timp);

— un metru cub de gunoi menajer, care cîntărește în medie 340—360 kg, conține între 25—65 kg hîrtie, 4—8 kg materiale plastice, peste 5 kg metal, 17 kg textile, aproximativ 200—240 kg resturi alimentare, cioburi de sticlă și ceramică etc.

Posibilitățile de care dispune deci economia românească sînt considerabil mai mari și este necesară să crească în intensitate preocupările în vederea aplicării procesului de colectare și fructificare a acestor resurse secundare. Avînd în vedere importanța economică a resurselor secundare, în repetate rînduri conducerea partidului a subliniat necesitatea trecerii cu mai multă hotărîre la recuperarea și reintroducerea în circuitul economic a acestora.

Planul de colectare și valorificare a deșeurilor și altor resurse secundare este în prezent o parte componentă a planului național unic de dezvoltare economico-socială. În viitor se va extinde utilizarea industrială a materialelor ce rezultă din procesele de prelucrare și consum, ceea ce va permite creșterea eficienței economice a valorificării lor. În cazul deșeurilor lemnoase, de exemplu, ponderea utilizării industriale va crește substanțial, peste 60% în 1980, obținîndu-se prin aceasta un spor de 40 mc valorificat. Din cantitatea totală de zgură de furnal și oțelării ce se produce anual se valorifică în prezent peste 85%, pentru rest, reprezentînd aproape 400 mii t/an, se fac cercetări în vederea utilizării la realizarea de blocuri de beton cu guri, beton celular autoclavizat, plăci sticloase pentru placarea pereților etc. De asemenea, cenușa de la termocentrale, care constituie încă o sursă importantă de cheltuieli neeconomice (500 ha blocate de 30 mil. tone halde, cu cheltuieli de transport și aprovizionare de cca. 9 lei/t) va putea fi valorificată în industria materialelor de construcții, rămînînd ca cercetările să conducă la utilizarea acestei cenuși la extragerea aluminiului, utilizarea în construcții industriale, în agricultură etc.

Ținînd seama de gradul insuficient de valorificare a resurselor secundare în etapa actuală (în prezent folosim aproape 300 de materiale reziduale și grupe de asemenea materiale), sînt în curs de desfășurare cercetări care au

în vedere atragerea în circuitul prelucrării și a altora, cum este cazul fierului din zgurile metalice sărace, metalele neferoase din șlamurile neferoase provenite de la instalațiile de prelucrare și altele. În aceste condiții, în mod justificat, se precizează în proiectul de Directive că „ținând seama de caracterul limitat al resurselor noastre naționale și de cerința depășirii rapide a decalajelor față de țările avansate, în efortul de recuperare și refolosire a materialelor, România trebuie să depășească nivelul maxim atins pe plan mondial“. Trebuie subliniat faptul că valorificarea resurselor secundare în întreprinderi nu se ridică la nivelul cerințelor și posibilităților existente, atât sub aspect cantitativ, cât și calitativ. În fiecare întreprindere se găsesc încă, sub forma deșeurilor și reziduurilor, importante cantități de resurse secundare care fie că se pierd, fie că sînt valorificate la o scară inferioară. De asemenea, contribuția gospodăriilor populației la fondul de resurse secundare este încă mult sub posibilități. Ne referim în special la posibilitățile de colectare a ambalajelor din sticlă, a reziduurilor textile, de hîrtie etc.

Rămîn, în continuare, de aplicat un număr de căi practice de acțiune, insuficient abordate pînă în prezent în unitățile de producție :

— în calculul de asigurare a necesarului de materii prime și materiale trebuie să se includă distinct toate resursele de materiale secundare, astfel încît să nu se piardă nici o cantitate de substanță, pe tot parcursul prelucrării lor ;

— în fiecare unitate economică trebuie să se determine clar structura și cantitățile de materiale secundare rezultate pe diverse trepte de prelucrare ;

— pentru fiecare material secundar să se stabilească modul de utilizare la alte produse și numai după aceea să se recurgă la valorificarea prin relopire, aglomerare etc. ;

— sînt necesare perfecționări în domeniul evidenței și organizării colectării și valorificării materialelor secundare ;

— eforturi deosebite trebuie întreprinse pentru elaborarea tehnologiilor și crearea capacităților de prelucrare cît mai eficientă a materialelor secundare și reziduale ;

— la casarea utilajelor și mașinilor se va analiza fiecare piesă componentă a acestora, cu scopul reutilizării lor ea atare sau prin recondiționare.

În acest context urmează să fie abordată și problema reciclării ambalajelor care, în stadiul actual al dezvoltării economiei românești și în perspectiva deceniului următor, solicită

mari eforturi materiale. Fiecare ambalaj readus în circuitul economic reprezintă o contribuție în procesul economisirii muncii sociale.

Diminuarea costurilor pe unitatea de produs

PROMOVAREA pe scară mai largă a proceselor intensive în economie cere o preocupare sporită pentru reducerea costurilor și cheltuielilor materiale pe unitatea de produs. Costul de producție continuă să rămînă o categorie economică deosebită în activitatea de producție. Constituind expresia bănească a valorii mijloacelor materiale consumate și a valorii create de muncă pentru sine cu prilejul producerii bunurilor materiale, costul reflectă, prin structura, mărimea și evoluția sa, gradul de eficiență cu care întreprinderile își îndeplinesc sarcinile ce le revin din planul național unic de dezvoltare a economiei.

Este un merit de necontestat al partidului nostru că niciodată n-a renunțat la planificarea costurilor de producție, deoarece, în condițiile pieței neconcurențiale din socialism, trebuie asumate în mod obiectiv sarcini de plan pentru reducerea sistematică a nivelului costurilor produselor. Proiectul de Directive prevede în industrie o reducere a cheltuielilor totale la 1 000 lei producție marfă în 1985 față de 1980 de 7—8%, iar cheltuielile materiale cu 5,5—6%. Realizarea acestei sarcini reprezintă o condiție hotărîtoare pentru dezvoltarea în ritm înalt a economiei naționale, pentru creșterea avuției societății. În acest scop, ministerele, centralele și întreprinderile au obligația să asigure scăderea continuă a consumurilor materiale, creșterea productivității muncii, valorificarea superioară a resurselor materiale, aplicarea unui regim sever de economii în toate domeniile de activitate.

Volumul de economii ce urmează a fi realizat prin reducerea costurilor în perioada 1980—1985, în lumina sarcinilor prevăzute în proiectul de Directive, se ridică numai în industrie la peste 190 miliarde lei. Din acestea, peste 65% revin reducerii cheltuielilor materiale. Semnificația acestor reduceri a costurilor de producție este elocvent ilustrată de faptul că, dacă la nivelul anului 1985, s-ar reduce, în industria republicană, peste prevederi, costurile de producție cu 1 leu, s-ar putea realiza un spor suplimentar al venitului național de peste 1,2 mld. lei. Numai cu economiile prevăzute a se obține în 1981, s-ar putea construi suplimentar, peste 8 000 de apartamente, s-ar îmbrăca cu asfalt peste 1 300 km drumuri, sau s-ar putea dota agricultura cu peste 11 000 tractoare S-650.

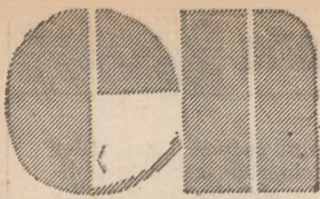
Evident, realizarea sarcinilor importante prevăzute pentru cincinalul ur-

mător în domeniul reducerii costurilor și cheltuielilor materiale cer o îndeplinire exemplară a obiectivelor stabilite pentru anii 1979—1980, pentru ca „baza de pornire“ să fie corespunzătoare. Or, cu toate realizările remarcabile obținute de întreprinderile și centralele din industrie în perioada 1976—1979 (semestrul I) în domeniul economisirii resurselor materiale pe unitatea de produs, trebuie să menționăm că s-au manifestat încă o serie de deficiențe ; unele obiective din planul tehnic nu au fost îndeplinite în funcție de cerințele economisirii muncii sociale, preocupările pentru atragerea în circuitul economic a resurselor nu s-au ridicat în toate cazurile la înălțimea exigențelor, unele întreprinderi au înregistrat depășiri ale normelor de consum energetice, de materii prime și materiale de bază, nu întotdeauna procesele de valorificare s-au situat la nivelul obiectivelor din planul național unic etc.

Rămînerile în urmă pe care le înregistrează unele unități de producție în realizarea obiectivelor stabilite de actualul cincinal în domeniul reducerii cheltuielilor materiale impun o creștere atât a gradului de preocupare pentru ca disciplina costurilor să domnească riguros în procesele tehnico-economice, precum și eforturi susținute, desfășurate pe frontul complex al atragerii în circuitul economic a tuturor rezervelor de care dispun întreprinderile, combinatele și centralele industriale. Sarcinile din viitorul cincinal pe linia reducerii costurilor de producție nu se pot realiza folosind numai căile așa-numite „tradiționale“.

Se cer, în etapa actuală și în perspectivă, mai multe soluții eficiente de ordin tehnic și tehnologic pentru a reduce costurile pe unitatea de produs. De asemenea, conexiunea dintre obiectivele fixate în planul tehnic și al cercetării științifice și planul reducerii costurilor și cheltuielilor materiale trebuie să fie perfectă, sincronizată. Totodată, atingerea parametrilor tehnico-economici la unitățile noi intrate în funcțiune în termenele prevăzute prin plan este una din problemele ce urmează să stea în centrul atenției activității economice, avînd în vedere greutatea specifică a sectorului nou în economie, perspectiva dezvoltării sale și impulsurile pe care acest sector este chemat să le dea economisirii muncii sociale. Creșterea și îmbunătățirea structurii producției materiale prin accentuarea proceselor de valorificare, organizarea științifică a producției și a muncii, sporirea productivității muncii vii și promovarea unui regim de economii strict, rămîn în continuare căi permanente pentru reducerea costurilor și cheltuielilor materiale pe unitatea de produs.

Gh. ȘICA
director în C.S.P.

Proiectul de Directive ale Congresului al XII-lea al P.C.R.

UTILIZAREA MATERIALELOR SECUNDARE

CONTRIBUIE LA SPORIREA BAZEI DE MATERII PRIME ȘI LA ECONOMISIREA ENERGIEI

PE TOATE MERIDIANELE globului pămîntesc reciclarea materialelor reprezintă o problemă de mare actualitate. Antirisipa și economisirea se înscriu astăzi în rîndul preocupărilor prioritare, iar știința și tehnica sînt chemate să smulgă risipei uriașe comori. În acest fel, este pe punctul de a fi consacrat un nou principiu cu valabilitate universală, „nimic nu poate fi pierdut, totul trebuie recuperat”. Iată una din problemele fundamentale actuale generată de criza energetică mondială și de dezvoltarea fără precedent a progresului tehnic, care amplifică nebănuit posibilitatea creșterii gradului de recuperare și refolosire a resurselor materiale în folosul omului.

Preocuparea sistemică pentru o mai bună utilizare a potențialului tehnic, material și uman de care dispune țara noastră și în mod deosebit pentru gospodărirea judicioasă a tuturor resurselor materiale și energetice, constituie o componentă strategică esențială a politicii partidului și statului nostru, orientată cu precădere spre creșterea, pe această bază, a nivelului de trai și civilizației. „Recuperarea și refolosirea materialelor — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — vor deveni o sursă foarte importantă pentru asigurarea bazei de aprovizionare a economiei; aceasta va reprezenta de fapt mai mult decît ne va da întreaga industrie minieră și va depăși cu mult importul de materii prime și materiale”.

Astăzi mai mult ca oricînd activitatea de recuperare și refolosire a materialelor trebuie să ocupe un loc important în cadrul asigurării bazei interne de materiale pentru activitatea de producție, deoarece se are în vedere ca prin măsurile se ce vor stabili în continuare la nivelul economiei, așa cum se prevede în proiectul de Directive ale Congresului al XII-lea al P.C.R., să se acopere în anii următori pe această cale 40—50% din necesarul de materii prime și materiale pentru consumul intern. Prevederile sînt categorice, baza tehnico-materială a fiecărei întreprinderi fiind condiționată de modul în care își gospodărește resursele puse la dis-

poziție. Este așadar, necesar să se producă o cotitură radicală, o schimbare de optică, și să se treacă de îndată la aplicarea de măsuri hotărîte în acest domeniu, măsuri bazate în principal pe creativitate tehnică inovație tehnologică și o gospodărire rațională.

Recuperarea și valorificarea, două concepte în actualitate

IMPORTANȚA DEOSEBITĂ pe care o reprezintă activitatea de recuperare și refolosire a materiilor prime și materialelor — ca sursă potențială pentru asigurarea bazei de aprovizionare a economiei — a antrenat în ultimii ani un întreg complex de măsuri economice, tehnice și organizatorice atrăgînd participarea specialiștilor, a sectoarelor de cercetare, pentru găsirea de noi soluții eficiente de valorificare a întregului potențial disponibil în acest domeniu. Complexul de măsuri adoptat în această direcție a condus la **extinderea rețelelor specializate de colectare**, în vederea recuperării și refolosirii materialelor, metalice, textile, din hîrtii-cartoane, plastice și din cauciuc etc., organizarea de secții și ateliere în cadrul cooperății meșteșugărești care să achiziționeze obiecte de uz casnic și personal, în scopul reconstrucției sau valorificării lor, reglementarea obligativității unităților socialiste de a strînge, sorta și utiliza resursele de materii prime și materiale, rezultate din casări sau de pe diverse trepte ale proceselor tehnologice. Pe baza acestor acțiuni, în 1978, au fost recuperate în scopul refolosirii 46,7% din consumul intern de materiale feroase, 44% din cel de fontă, 40,4% din cuprul utilizat, 29,1% din zincul încorporat în produse, 12% din anvelopele rulate etc.

Cu toate acestea, rezultatele în acest domeniu nu sînt la nivelul dorit, existînd încă o serie de deficiențe care conduc la o slabă utilizare a acestui important potențial de resurse. Astfel, activitatea de recuperare a oțelurilor și în special a celor aliate, este nesatisfă-

cătoare, nerealizîndu-se o sortare corespunzătoare a acestora la consumatori din care cauză se pierd importante cantități de feroaliaje. De asemenea, pregătirea materialelor metalice rezultate din prelucrări prin mărunțire și presare, atît la unitățile de la care rezultă, cît și la unitățile specializate de colectare, este necorespunzătoare, ceea ce conduce la utilizarea slabă a mijloacelor de transport, precum și la reducerea gradului de încărcare a oțelărilor.

Un alt domeniu în care gradul de recuperare și valorificare este scăzut îl reprezintă **zгурile de oțelării** care în prezent se stochează acoperînd suprafețe mari de teren agricol. Ritmul de creștere al producției de oțel, în țara noastră determină apariția unor cantități tot mai însemnate de zgură (10—12% din producția de oțel), în conținutul acestora regăsindu-se importante elemente utile: fier, mangan, oxid de calciu. Avînd în vedere că și pe plan mondial se desfășoară o activitate intensă pentru valorificarea integrală a acestei resurse, se impune din partea specialiștilor din cadrul industriei siderurgice, acțiuni imediate și hotărîte pentru recuperarea metalelor din zгурi și utilizarea acestora în continuare la aglomerare — furnale precum și în alte scopuri (amendament calcaros, materie primă în construcții de drumuri, hidro-tehnice, etc). În condițiile trecerii la valorificarea completă a zгурilor de oțelării se estimează economii anuale de: 100 mii tone material metalic (71% fier), 280 mii tone aglomerat, 160 mii tone minereu de mangan, 560 mii tone calcar și 36 mii tone coes mărunt pentru aglomerare.

Rămîneri în urmă se înregistrează și în sectorul minier care, în prezent, dispune de importante cantități de halde și iazuri miniere, ce conțin o serie de substanțe minerale utile deficitare economiei noastre, care încă nu se valorifică. **Deși programele speciale, elaborate în acest sens, au prevăzut cercetări pentru stabilirea unor tehnologii eficiente de recuperare a elementelor utile din halde, iazuri și ape de mină, precum și**

UN VAST PROGRAM ÎN SLUJBA ÎNFLORIRII PATRIEI

fonduri de investiții pentru realizarea unor instalații adecvate. această activitate este deocamdată, departe de a fi considerată corespunzătoare. Prin impulsivitatea acțiunilor de recuperare a substanțelor minerale utile din aceste resurse, se poate asigura o mai bună gospodărire a fondului de rezerve geologice de care dispunem.

O mai mare răspundere în utilizarea totală a materiilor prime

UN ALT ASPECT ce trebuie menționat în acest domeniu de activitate îl reprezintă modul în care sînt exploatare și valorificate unele resurse de materii prime. Pentru exemplificare putem arăta că în prezent, din masa de calcar și dolomită exploatată, numai circa 60% ajunge să fie utilizată în economie, restul sub forma așa-ziselor „subgabarite” rămîne stocată și nevalorificată cu toate că și pentru acestea se consumă anual materii prime, materiale, energie, manoperă etc. în valoare de peste 60 mil. lei.

În industria chimică unde se prelucurează și produce o gamă largă de materii prime și materiale necesare tuturor ramurilor de activitate problema recuperării și refolosirii acestor materiale specifice trebuie să aibă un caracter deosebit. Pentru a demonstra această necesitate ne vom opri numai la două materiale a căror recuperare nu mai necesită explicații.

Producția de materiale plastice reprezintă și în prezent una din cele mai dinamice sectoare ale industriei chimice. Volumul de prelucrare din materiale plastice a crescut în 1979 față de 1975, de 1,8 ori, iar consumul pe un locuitor de la 20 kg, în 1975 la 38,5 kg în 1979. Creșterile nu s-au realizat însă pe seama recuperării și recirculării materialelor ce și-au încheiat ciclul de folosire, ci pe baza prelucrării materiilor prime noi. Aceasta pentru că din 1975 și pînă în prezent în cadrul industriei chimice nu s-a realizat nici o altă capacitate de valorificare a acestor foarte importante resurse (în 1978 s-au valorificat numai 7,6% din ele). De asemenea, ca și în cazul maselor plastice, **articolele din cauciuc**, al căror consum este în continuare în creștere, sînt recuperate în prezent numai în proporție de circa 18—19% și valorificate în pudră și cauciuc regenerat. Studiile și cercetările efectuate în străinătate au arătat că valorificarea în viitor a acestor resurse o reprezintă chimizarea și industrializarea (în S.U.A. se valorifică pe aceste căi 77 mii tone pe an, iar în Japonia 100 mii tone pe an). O altă metodă de valorificare a anvelopelor uzate, care pare să prezinte interes, fiind brevetată în 22 de țări, constă în **utilizarea anvelopelor uzate în furnale, înlocuind parțial cocsul metalurgic** (2 kg cauciuc = 1 kg cocs metalurgic).

Pe linia valorificării materialelor, se ridică o serie de probleme și pentru industria ușoară, deoarece din produsele ce rezultă din acest sector în prezent se recuperează pentru prelucrare numai 38%. În această direcție sarcini deosebite revin cercetătorilor care trebuie ca în cel mai scurt timp să dea răspuns la problemele privind căile și soluțiile de valorificare a materialelor textile în

amestec cu fire și fibre chimice, de prelucrare a pielii din încălțăminte uzată etc.

Reziduurile menajere, o sursă de materii prime și energie electrică

DEZVOLTAREA INDUSTRIALĂ ȘI URBANISTICĂ din țara noastră a condus în mod inevitabil la creșterea volumului de reziduuri uzinale, stradale și menajere, ce trebuie evacuate din localități. Această situație conduce la necesitatea organizării unei colectări și neutralizări corespunzătoare. Deoarece capacitățile actuale de depozitare sînt în curs de epuizare, reziduurile respective vor trebui transportate la distanțe mai mari (40—60 km la București și 20—30 km în celelalte orașe), ceea ce ar determina sporirea substanțială a consumurilor de combustibili și carburanți. Calculele preliminare efectuate pentru țara noastră arată că volumul acestor deșeuri va crește continuu, cum rezultă din datele tabelului de mai jos :

	U.M.	1975	1980	1990	2000
Reziduuri menajere din care :	mii t	2300	3000	4700	6300
— în București	mii t	430	500	680	840
Reziduuri stradale	mii t	1100	1600	2200	2500
Reziduuri uzinale	mii t	900	1300	2400	4200
Total :		4300	5900	9300	13000

Cantitatea medie a acestor reziduuri produse de un locuitor pe an, în țările dezvoltate industrial este de 250—300 kg nivel ce se apreciază că se va atinge și în țara noastră pînă în anul 1980. Pe plan mondial valorificarea acestor resurse constituie o preocupare majoră datorită restrîngerii terenurilor disponibile pentru depozitarea lor precum și faptul că, prin dezvoltarea tehnicii, ele au devenit o sursă de aprovizionare pentru industrie.

Compoziția pe sorturi de materiale a gunoaielor variază în limite foarte largi, de la o țară la alta, cuprinzînd 30—50% masă combustibilă, 20—25% materii necombustibile și 50—25% umiditate. Masa combustibilă este, în principal, compusă din : materii organice, resturi alimentare, hîrtii, cartoane, materiale plastice, cauciuc, piele, textile, lemn etc., care produc prin ardere o putere calorică între 1200—1800 Kcal/kg și resturi solide (zgură și cenușă). Din punct de vedere al valorificării, **cele mai folosite metode se referă la preselectarea materiilor prime obținute și incinerarea cu recuperarea energiei și compostarea simplă sau cu fermentație biologică pentru utilizarea ca îngrășămint în agricultură**. Prin ardere, zgură care rezultă constituie și materie primă pentru materialele de construcții. În țările Pieței comune funcționează 66 întreprinderi în care gunoaiile sînt transformate în îngrășăminte pentru agricultură, iar prin incinerare în centrele populate în țări ca Franța, Italia, R.F.G., Austria, Japonia, Brazilia etc. se recuperează energie. La Paris, de exemplu, sînt constituite 3 întreprinderi care de-

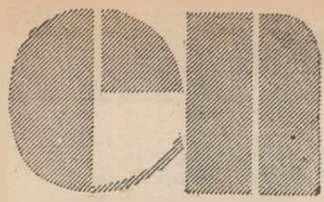
servesc și 56 comune de la periferie și în care se incinerează aproape 1500 mii tone gunoaiă cu putere calorică medie de 1800 kcal/kg, care a produs în 1973 aproape 200 mil. kWh energie electrică. Cu această energie a fost asigurat necesarul a 150 mii locuințe pe an, concomitent cu livrarea a 2800 mii tone abur care au alimentat rețeaua urbană de încălzire.

În ultimul timp, ca urmare a penuriei de combustibil, specialiștii își îndreaptă atenția către **piroliza, carbonizarea și hidrogenarea gunoaielor**, metode moderne prin care se pot obține hidrocarburi lichide și gazoase. Din cercetările efectuate recent și în țara noastră, pentru orașele cu peste 180 mii locuitori, rezultă că în majoritatea localităților studiate, utilizarea reziduurilor menajere drept combustibil în centrale termice este mai avantajoasă în raport cu depozitarea controlată sau compostarea pentru agricultură. Studiile făcute au scos în evidență că în localitățile studiate s-ar putea valorifica anual circa 760 mii tone resturi menajere, echivalent cu 150 mii tone cc/an (peste 600 000 tone lignit).

DUPĂ CUM SE CUNOAȘTE, industria produce de peste 50 de ori mai mult decît în urmă cu 3 decenii, fapt pentru care și volumul produselor consumate are o dinamică corelată cu aceste creșteri. Se consumă astfel de cîteva ori mai multe țesături, încălțăminte, confecții, tricotaaje, articole de sticlărie, hîrtie, mase plastice, articole de uz casnic și personal. După înnoirea bunurilor personale, rămîn uriașe cantități de materiale, aproape toate purtătoare de energie pentru a căror fabricare s-au consumat materii prime, materiale și manoperă. Problema recuperării și reciclării materialelor a devenit astăzi o sarcină pentru întreaga noastră națiune. Important este ca în fiecare întreprindere, secție, atelier, la fiecare loc de muncă, să se instaureze un spirit de înaltă responsabilitate în folosirea economicoasă, cu eficiență sporită, a materialelor reciclate. De aceea, se impune ca pretutindeni, în întreprinderi sau în gospodăriile individuale, să se manifeste același spirit de bun gospodar, să se înțeleagă că recuperarea și valorificarea materialelor este în folosul tuturor, să se dovedească spirit de economie, să nu fie lăsat să se irosească nimic din resursele materiale.

Respectul față de avuția națională, calitatea de proprietar-producător-beneficiar al bunurilor materiale, ne obligă să participăm cu toată răspunderea la stabilirea și realizarea măsurilor menite să conducă la recuperarea integrală și valorificarea superioară a întregului fond de resurse materiale de care dispune economia națională.

ing. Dan ANDREESCU
M.A.T.M.C.G.F.F.

Proiectul de Directive ale Congresului al XII-lea al P.C.R.

CONDIȚII SUPERIOARE DE AFIRMARE PLENARĂ A AGRICULTURII COOPERATISTE

ÎN PROIECTUL de Directive ale Congresului al XII-lea al P.C.R. se subliniază că în cincinalul 1981—1985 se va pune un accent sporit pe creșterea eficienței economice în toate ramurile economiei naționale. Această cerință are o semnificație deosebită și pentru cooperativele agricole, întrucât agricultura se situează împreună cu asigurarea bazei de materii prime și de energie între prioritățile de bază ale dezvoltării economice în viitorul cincinal. Așa cum se prevede în proiectul de Directive, producția agricolă globală la nivelul țării urmează să sporească într-un ritm mediu anual de 4,5—5,0 la sută, față de perioada actualului cincinal.

Saltul calitativ pe care trebuie să-l facă agricultura va fi marcat și prin realizarea de către fiecare județ a unei producții anuale pe locuitor, de cel puțin 10 000 lei, la care un aport hotărâtor îl vor aduce unitățile agricole cooperatiste, care dețin ponderea în agricultura României. În același timp, noua calitate va fi reflectată de creșterea substanțială a eficienței activității economice și financiare în toate sectoarele producției agricole. Dealtfel, măsurile adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1978, cu privire la perfecționarea mecanismului economico-financiar, privesc în mod direct și cooperativele agricole de producție. În cuvîntarea rostită la „Ziua recoltei” anul trecut, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că „... autoconducerea și autogestiunea trebuie să se afirme cu putere atît în agricultura de stat, în S.M.A.-uri, cît și în cooperativele agricole de producție. Trebuie să organizăm întreaga activitate agricolă pe principii economice; indicatorul producției nete trebuie să fie hotărâtor și în producția agricolă de stat și cooperatistă”. Rezultă clar, că producția netă, care reprezintă valoarea nou creată, devine alături de producția fizică unul din indicatorii de bază ai activității din fiecare cooperativă, criteriul principal de comensurare a eficienței activității economice și financiare. Se înlătură astfel, ideea falsă, care a dominat gîndirea multor conducători de C.A.P. că activitatea este cu atît mai favorabilă cu cît se realizează o producție globală mai mare. Or, numai pe calea sporirii producțiilor, în condițiile scăderii ponderii cheltuielilor materiale în valoarea producției globale, se pot obține valori noi, producții nete, tot mai mari, cu influențe favorabile pentru consolidarea fiecărei unități și creșterea veniturilor operatorilor.

De regulă, valoarea producției nete se determină ca diferență între valoarea

producției globale și cheltuielile materiale aferente, în sume absolute. Un alt mod de calcul ce poate fi utilizat la determinarea producției nete are în vedere valoarea producției globale și ponderea cheltuielilor materiale în aceasta. În acest caz, formula de calcul este următoarea:

$$P_n = \frac{P_g(100 - p_c)}{100}$$

în care:

P_g = valoarea producției globale
 P_c = ponderea cheltuielilor materiale în producția globală.

Exemplificînd cu cifrele din darea de seamă statistică centralizată a cooperativei agricole de producție din județul Ilfov, rezultă: în anul 1978 s-a realizat o producție globală de 2347 milioane lei, iar ponderea cheltuielilor materiale a fost de 57,2%.

În acest caz, valoarea producției nete va fi:

$$P_n = \frac{2347 \text{ milioane lei } (100 - 57,2)}{100} = 1004,5 \text{ milioane lei.}$$

Importanța pe care o are indicatorul producției nete în contextul aplicării noului mecanism economico-financiar, a determinat îmbunătățirea reglementărilor privind repartizarea și utilizarea producției globale în cooperativele agricole de producție. Astfel, potrivit Legii 29/1978, privind formarea, planificarea, destinația și vărsarea beneficiului, începînd din anul 1980, în toate cooperativele agricole de producție va fi utilizată schema de repartizare a producției globale (vezi pag. 20).

Noile reglementări privind modul de repartizare a producției globale în cooperativele agricole pun în evidență locul și rolul deosebit pe care îl va ocupa fondul de retribuție în fiecare cooperativă agricolă, aceasta urmînd să se constituie imediat după acoperirea cheltuielilor materiale. Măsura adoptată va avea efecte considerabile asupra posibilităților de asigurare, la timpul optim cerut de procesul de producție, a forței de muncă necesare executării, la un nivel calitativ superior, a tuturor lucrărilor prevăzute. Desigur, simpla schimbare a locului fondului de retribuție în schema de repartizare a producției globale obținute nu înseamnă, implicit, asigurarea în mod automat a sumelor necesare constituirii acestui fond la nivelul cerințelor din fiecare unitate. Legea creează cadrul necesar, deosebit de favorabil pentru înlăturarea greutăților la care unele cooperative erau nevoite să facă față, în condițiile de pînă acum cînd, la fondul de retribuție se alocă, practic, ceea ce rămînea după repartizarea sumelor la toate celelalte

componente ale valorii producției globale. Și în noile condiții, sumele necesare fondului de retribuție trebuie asigurate prin munca operatorilor, a mecanicilor, a conducătorilor și specialiștilor din fiecare unitate. De aceea introducerea noului mecanism economico-financiar, a autogestiunii și autoconducerii impune ca o necesitate stringentă luarea de măsuri energice pentru punerea în valoare a tuturor rezervelor existente în fiecare cooperativă, desfășurarea unei activități înalt responsabile pentru sporirea producțiilor, creșterea în ritm rapid a eficienței economice la fiecare loc de muncă și, pe această bază, obținerea de beneficii cît mai mari.

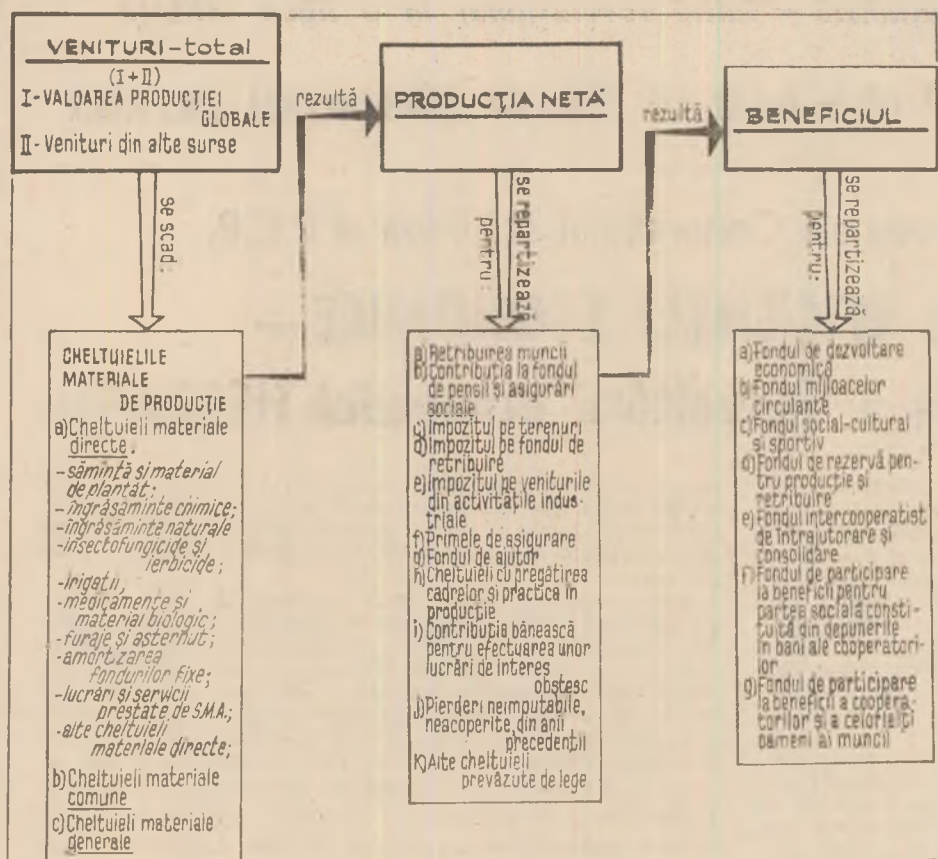
Iată de ce, măsurile care se întreprind în munca de zi cu zi, în producția vegetală, în zootehnie, în construcții, în activitățile industriale și prestațiile de servicii trebuie să fie temeinic gîndite sub aspectul rezultatelor ce se vor obține, al efectului pe care aceste măsuri îl vor avea asupra întăririi economico-financiare a unității.

Conceptul de eficiență economică este definit în general ca un raport între efortul depus și efectele obținute. Pentru a ilustra ce reprezintă creșterea eficienței economice pe ansamblul agriculturii cooperatiste, este suficient să arătăm că prin reducerea cu 1% a cheltuielilor materiale înregistrate în anul 1978, în condițiile producției globale realizate, producția netă ar fi fost mai mare, doar pe această cale, cu circa 300 milioane lei față de cea efectiv realizată. Desigur, conceptul de eficiență cuprinde o multitudine de alte componente care îl caracterizează și determină, pe care nu ne propunem să le abordăm în acest context.

Reflecția sintetică a eficienței economice a activității din fiecare cooperativă este semnificativ reprezentată de devansarea ritmului de creștere a producției globale, de către cel al producției nete. Pe ansamblul cooperativei agricole de producție, acest proces este foarte evident în sectorul producției vegetale. Astfel, în medie pe primii 3 ani ai actualului cincinal, comparativ cu cincinalul trecut, valoarea producției globale vegetale din cooperative a crescut cu 22,1%, cheltuielile materiale cu 18,9% și, ca urmare, producția netă a crescut mai rapid, cu 25,3%.

Efectul obținut se reflectă și în costurile de producție pe tonă, care în anul 1978, au fost mai mici decît prețurile medii de realizare cu sume semnificative: la grîu, spre exemplu, diferența dintre acești doi indicatori a fost de 396 lei, la porumb de 330 lei, la floarea soarelui 679 lei, la sfecla de za-

UN VAST PROGRAM ÎN SLUJBA ÎNFLORIRII PATRIEI

Schema repartizării producției globale, producției nete și beneficiului în cooperativele agricole de producție

hăr 49 lei, la cartofii de toamnă 80 lei etc.

Nu același lucru, însă, se poate evidenția în sectorul creșterii animalelor unde, deși ponderea cheltuielilor materiale în valoarea producției globale zootehnice a scăzut în ultimii ani, în multe unități se obține un volum prea mic de producție netă mai ales datorită randamentelor mici obținute. Iată, de ce, se impune, cu acuitate ca toți factorii de răspundere din cooperativele agricole, să analizeze temeinic toate căile și posibilitățile care pot să conducă la sporirea eficienței economice a activității din fiecare sector de muncă și să acționeze neabătut în acest sens. Considerăm că în mod deosebit, eforturile trebuie concentrate către următoarele direcții prioritare:

1 — Reducerea costurilor de producție, și în mod deosebit a cheltuielilor materiale. În acțiunea de reducere a costurilor de producție, atenția trebuie îndreptată cu precădere spre acele elemente de cheltuieli care au o greutate specifică mare în structura cheltuielilor totale. În anul 1979, pe ansamblul cooperativelor agricole, ponderea cheltuielilor materiale în totalul valorii producției globale a reprezentat 60%. Este necesar, deci, ca în fiecare unitate, la fiecare loc de muncă, analizele, preocupările zilnice să fie îndreptate în mod prioritar spre reducerea cheltuielilor materiale și, îndeosebi, a celor cu ponderea cea mai mare în totalul acestor cheltuieli.

2 Creșterea productivității muncii constituie, de asemenea, unul din factorii determinanți în realizarea unei eficiențe economice ridicate. În ultimii ani, în marea majoritate a

cooperativelor agricole, nivelul productivității muncii a înregistrat un ritm susținut de creștere. Este edificator, în această privință faptul că, pe ansamblul cooperativelor agricole, valoarea medie anuală, în primii trei ani ai actualului cincinal, a producției nete pe un cooperatizor a fost cu 18% mai mare decât cea realizată în anul 1971, iar la o normă de muncă convențională, producția netă a fost superioară cu 34%. De maximă importanță este ca în fiecare cooperativă să se asigure o corelație corespunzătoare între productivitatea muncii și retribuția cooperatizorilor. Esențial este ca ritmul de creștere al productivității muncii să devanseze ritmul de sporire a tarifului unei norme convenționale. Aceasta constituie, de fapt, sursa principală de asigurare a creșterii fondului de retribuție. În județul Ilfov, spre exemplu, acest raport este pozitiv, ilustrat de faptul că, față de anul 1971, în anul trecut productivitatea muncii a fost mai mare cu 69,5%, în timp ce valoarea unei norme de muncă convenționale a crescut cu 50,7%, existând astfel create condiții pentru acoperirea celorlalte elemente ale fondului de consum prevăzute de statut (pensii și asigurări sociale, fondul cultural-sportiv, ajutoare etc.). În fiecare unitate sînt încă rezerve foarte mari de creștere a productivității muncii și, pe această bază, de sporire într-un ritm rapid a eficienței economico-financiare a activității, pe primul plan situîndu-se intensificarea mecanizării proceselor de muncă. Trebuie avut în vedere că atît pentru actuala perioadă cit și pentru perspectivă se evidențiază ca necesare următoarele tendințe privind procesul de mecanizare: diversificarea tipurilor de tractoare și mașini agricole și creșterea gradului lor de universalitate;

folosirea mașinilor de mare capacitate: creșterea vitezelor și a lățimii de lucru a mașinilor; combinarea mai multor utilaje într-un singur agregat complex; folosirea pe scară mai largă a unor metode moderne și eficiente în lucrările de fertilizare și combatere a dăunătorilor etc.

În acest context, de maximă importanță, sînt măsurile adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din 1 februarie 1979, care vizează perfecționări radicale pe linia structurii și a măsurilor de ordin organizatoric și în domeniul mecanizării. Avem în vedere crearea sectorului unic de mecanizare în cadrul fiecărei consilii unic agroindustrial de stat și cooperatizor, legarea plății tarifelor pentru lucrările executate de S.M.A., precum și a retribuțiilor mecanizatorilor, de producțiile obținute în cooperative. Ceea ce se impune cu stringență, este ca în fiecare unitate să se asigure utilizarea la maximum a mijloacelor mecanice, a tuturor fondurilor fixe, întreținerea și repararea lor corespunzătoare, crearea fronturilor de lucru la timpul optim, respectarea tehnologiilor stabilite, ridicarea nivelului calitativ al lucrărilor etc.

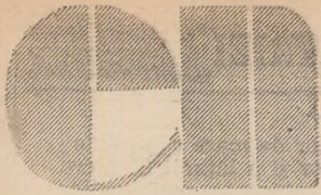
3 Un alt factor esențial, de care depinde creșterea eficienței activității din fiecare cooperativă agricolă îl constituie creșterea suprafeței arabile, folosirea fiecărei metru pătrat de teren, ridicarea capacității productive a pămîntului pe calea extinderii suprafețelor amenajate pentru irigații, a desecărilor, combaterii eroziunii solului, scarificărilor și administrării de amendamente. Cu cît mai bine este folosit pămîntul — principalul mijloc de producție din agricultură —, cu atît mai certă este obținerea de producții sporite și, implicit, creșterea eficienței întregii activități economico-financiare.

Organizarea unitară a teritoriului consiliilor unice, realizarea unor asolamente raționale și amplasarea mai bună a culturilor, care să pună în valoare potențialul productiv al tuturor terenurilor agricole, indiferent de forma de proprietate este, de asemenea, una din acțiunile de maximă importanță, care — așa cum a indicat conducerea partidului — vor prinde viață începînd cu campania agricolă din toamna acestui an.

4 Folosirea pe scară largă a chimizării reprezintă o altă direcție de bază a sporirii eficienței. Industria noastră face eforturi pentru ca, an de an, să pună la dispoziția cooperativelor agricole cantități tot mai mari de îngrășăminte și, în același timp, să îmbunătățească calitatea acestora. Așa cum se arată în proiectul de Directive, cantitatea de îngrășăminte ce va fi utilizată în agricultura țării noastre va ajunge, în anul 1985 la 3,8—4 milioane tone substanță activă, revenind 325 kg la un hectar teren arabil, vie și livezi. Răspunderea ce revine consiliilor de conducere din cooperative, tuturor specialiștilor, vizează modul de gospodărire și utilizare a acestora, în funcție de cerințele reale ale solului și de tehnologia stabilită. Trebuie să se urmărească în permanență ca nici un kilogram de îngrășămînt sau altă substanță chimică să nu se risipească, să fie depozitată co-

dr. Stelian ALEXANDRU

(Continuare în pag. 20)

Strategia partidului de construire a viitorului României socialiste — saltul revoluționar la o nouă calitate

ECONOMIE NATIONALA

UN VAST PROGRAM ÎN SLUJBA ÎNFLORIRII PATRIEI

Proiectul de Directive ale Congresului al XII-lea al P.C.R.

CREȘTEREA EFICIENȚEI ECONOMICE — cerință fundamentală a dezvoltării economiei românești

ORIENTĂRILE politicii economice și practica aplicării acestor orientări reliefează preocuparea constantă, grija neabătută a Partidului Comunist Român, a statului nostru, pentru realizarea dezvoltării economice rapide în condiții de echilibru economic general și de înaltă eficiență economică, în toate domeniile de activitate. Preocuparea realizării unei eficiențe mereu sporite se regăsește în toate documentele de partid și de stat care privesc problemele economiei naționale, oglindind o opțiune capitală a întregului nostru popor, care dorește în mod legitim să depășească stadiul de țară în curs de dezvoltare, muncește cu entuziasm pentru realizarea acestui țel.

Îndeosebi după Congresul al IX-lea al P.C.R., problemele dezvoltării economice, ale asigurării echilibrului general economic, ale eficienței au stat prioritar în atenția conducerii de partid și de stat. Este înaltul merit al secretarului general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, care militează cu dirzenia caracteristică spiritului său novator, revoluționar,

REALIZAREA unei înalte eficiențe în toate domeniile de activitate nu constituie, în etapa actuală, o simplă opțiune volitivă, ci reprezintă o cerință primordială obiectivă izvorâtă, pe de o parte, din condițiile dezvoltării interne a economiei noastre, iar pe de altă parte, din participarea României pe planuri tot mai largi la diviziunea internațională a muncii, la schimbul de valori pe plan mondial.

Urmărind cu consecvență creșterea rapidă a forțelor de producție, partidul și statul nostru alocă, an de an, o parte însemnată din venitul național pentru fondul național de dezvoltare economică și socială. După cum se știe, în cincinalul pe care îl parcurgem, din venitul național se va alocă în acest scop 33—34 la sută (numai în anul 1979 peste 165 miliarde lei, la care se adaugă alte zeci de miliarde lei reprezentând fondul de amortizare). Drept urmare fondul național de dezvoltare economico-socială asigură creșterea accelerată a avuției naționale, a patrimoniului socialist al României contemporane. Potrivit proiectului de Directive al celui de al XII-lea Congres al P.C.R., și în cincinalul 1981—1985 rata acumulării se va menține ridicată, de circa 30 la sută din venitul național.

Pe această bază s-a realizat și se va realiza și în viitor un volum impresionant de investiții care au mărit și vor mări, în continuare, în ritm susținut, valoarea fondurilor fixe din economia națională. Numai în ultimii 10 ani (1971—1980) fondurile fixe vor spori de la 757 miliarde de lei, la aproape 2000 miliarde de lei, adică practic de aproape 3 ori. Investițiile prevăzute pentru cincinalul următor, de 1300—1350 miliarde lei (având bineînțeles în vedere și scoaterile din funcțiune inerente) ne dau dimensiunile volumului fondurilor fixe la finele

anului 1985. La creșterea puternică a fondurilor fixe se adaugă, în mod obiectiv, sporul (necesar dezvoltării producției) de mijloace circulante — stocurile de materii prime, materiale, combustibili, semifabricate, producție neterminată, produse finite, mărfuri etc. — a căror valoare se ridică pe ansamblul economiei naționale, la multe miliarde de lei.

Se impune de la sine ca administrarea unei asemenea avuții, asigurarea caracterului multiplicator al investițiilor făcute, cu alte cuvinte realizarea unor mărimi cât mai favorabile de produs social și venit național, la fiecare leu cheltuit, necesită folosirea cu adevărat spirit de bun gospodar, cu simț de răspundere, cu randament maxim a acestor mijloace materiale ale societății.

Creșterea eficienței economice constituie, în același timp, o cerință a asigurării sporirii susținute a venitului național, devansării ritmului de creștere a acestuia față de cel al produsului social, pe seama reducerii sistematice a ponderii cheltuielilor materiale. Astfel, pe ansamblul cincinalului în curs se prelină un ritm mediu anual de creștere a venitului național de peste 10 la sută, față de 9,5 la sută cel al produsului social, iar în cincinalul următor aceste ritmuri se prevăd a fi de 6,7—7,4 la sută pentru venitul național și 6,0—6,6 la sută pentru produsul social. Pe baza acestor ritmuri de creștere, trebuie să realizăm în 1985 un venit național pe locuitor de 2400—2500 dolari, România ajungând, astfel, în stadiul de țară cu dezvoltare medie.

Pentru atingerea unor asemenea obiective, este imperios necesară reducerea susținută a tuturor cheltuielilor de producție și de circulație, reducerea consumurilor de materii prime, mate-

riale, combustibili, energie etc., sporirea productivității muncii sociale, pe seama căreia trebuie realizată cea mai mare parte, respectiv 80 la sută din creșterea venitului național din cincinalul 1981—1985.

În altă ordine de idei, se știe că pe plan mondial se manifestă grave perturbări provocate de criza petrolului, în general de criza energetică, de penuria privitoare la anumite materii prime de bază, de deteriorări monetare, de inflație ș.a.m.d. Aceste fenomene nu se opresc la granițele țărilor socialiste, nici la hotarele României, fiind necesare măsuri economice corespunzătoare, care să contracareze, să limiteze influențele nefavorabile ce pot avea loc.

Având în vedere cele arătate și ținând seama în același timp de caracterul limitat al resurselor noastre interne, se pune cu acuitate — printre altele — problema reducerii consumurilor materiale de orice fel (de exemplu, în industria construcțiilor de mașini reducerea în cincinalul următor a consumurilor normate de metal cu cel puțin 20—23 la sută), ridicarea gradului de prelucrare a materiilor prime și majorarea, pe această bază, a indicelui de valorificare a lor și a energiei cu 32—34 la sută, recuperarea și refolosirea tuturor materiilor prime disponibile.

Comerțul exterior al României și cooperarea economică internațională au cunoscut în ultimii ani o dezvoltare impetuoasă, țara noastră având în prezent relații de schimb și cooperare economică cu peste 140 de țări. Pentru cincinalul 1981—1985, se prevede o creștere a comerțului exterior cu 50—57 la sută față de preliminările pe actualul cincinal, precum și lărgirea considerabilă a cooperării economice și tehnico-științifice cu țările socialiste, cu

țările în curs de dezvoltare, cu toate statele, inclusiv cele capitaliste dezvoltate. Pe această bază se va urmări realizarea unei balanțe comerciale active, excedentare, asigurarea echilibrului balanței de plăți externe, consolidarea rezervelor valutare ale țării, implicit întărirea puterii leului în raport cu alte monezi, crearea uneia dintre premisele necesare trecerii, în perspectivă, la convertibilitatea monedei noastre naționale.

În aceste condiții, reiese cu claritate necesitatea realizării unei eficiențe sporite a tuturor relațiilor economice cu străinătatea, astfel încât acestea să-și aducă contribuția corespunzătoare la crearea de valoare nouă, de venit național. Se impune, pentru aceasta, realizarea unor produse competitive, de înaltă calitate, cu parametri tehnico-economici la nivelul producției țărilor avansate și cu costuri cât mai reduse, derularea în condiții de eficiență valutar-financiară a acțiunilor de cooperare, luarea măsurilor contractuale necesare pentru contracararea influențelor negative pe care le-ar putea exercita perturbațiile de pe piața mondială.

Impactul revoluției tehnico-științifice asupra economiei românești implică la rândul său ridicarea pe o treaptă calitativă nouă a întregii activități în domeniul economic, subliniază aportul imperios necesar al științei, al gândirii tehnice creatoare, novatoare, al activității de cercetare și inginerie tehnologică la dezvoltarea și modernizarea forțelor de producție, la progresul întregii societăți. Și prin această prismă se reliefează pregnant importanța proiectului de Program-direktivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic în perioada 1981—1990 și direcțiile principale pînă în anul 2000.

Această trecere în revistă a condițiilor specifice ale etapei pe care o parcurgem, oricît de sumară ar fi, illustrează totuși pregnant necesitatea imperioasă a creșterii sistematice a eficienței economice, ca o cerință fundamentală a dezvoltării economiei românești.

EFICIENȚA este un atribut specific, propriu activității umane. Orice acțiune rațională a omului poate fi apreciată ca eficientă sau ineficientă, prin contrapunerea rezultatelor cu efortul făcut pentru obținerea lor. Dacă în anumite domenii ale activității umane comensurarea eficienței este însă destul de dificilă, în sfera economicului acest lucru este realizabil prin raportarea efectelor utile la efortul concretizat în consum sau alocare de resurse. Folosim în prezent un sistem cuprinzător de indicatori de eficiență, atât la nivel macroeconomic, cît și la nivelul centralelor și întreprinderilor (care permite planificarea și analiza eficienței), bazat tocmai pe această raportare. Cum spațiul grafic nu permite o dezvoltare exhaustivă a problemei, ne vom referi doar la cîteva aspecte ale eficienței privită prin prisma efortului economic concretizat în alocarea de resurse.

Este vorba în primul rînd de fondurile fixe afectate sferei producției materiale. La Conferința Națională a partidului din decembrie 1977 tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia cu tărie: „O altă preocupare economică importantă, de ordin calitativ, în ur-

mătorii ani trebuie să fie creșterea rapidă a eficienței fondurilor fixe, acționîndu-se cu fermitate pentru ieftinirea lucrărilor de investiții, utilizarea deplină a capacităților de producție, realizarea unor structuri de fabricație cît mai avantajoase din punct de vedere economic“.

În Directivele Congresului al XII-lea al P.C.R. este reliefată necesitatea creșterii eficienței fondurilor fixe calificată pe drept cuvînt ca una din problemele de bază ale viitorului cincinal. Astfel, se prevede ca în 1985 să obținem în industrie o producție globală de 1 800 lei și o producție netă de peste 600 lei la fiecare 1 000 lei fonduri fixe, valoare neamortizată.

Căile de creștere a eficienței fondurilor productive sînt multiple și încep de la activitatea de cercetare, inginerie tehnologică și proiectare. Se impune, de la sine, ca în condițiile de astăzi să fie adoptate soluții tehnologice care să asigure obținerea, cu un efort de investiții cît mai redus, a unei valori a producției nete cît mai ridicate. Este necesară promovarea largă a progresului tehnic, perfecționarea în permanență a tehnologiilor de fabricație și folosirea din plin a inovației tehnologice proprii. Totodată, trebuie asigurată, în mod riguros, intrarea în funcțiune la termenele stabilite a noilor obiective de investiții, respectarea graficelor de atingere a parametrilor tehnico-economici proiectați. Reține atenția în această privință că în cincinalul 1981—1985 numai în industrie se vor pune în funcțiune peste 1 200 capacități noi și se vor moderniza circa 1 100 unități existente.

Creșterea eficienței economice nu depinde, însă, numai de realizarea și folosirea optimă a noilor capacități, ci — în egală măsură — de utilizarea cu maximum de randament a celor existente, prin încercarea deplină a mașinilor, funcționarea instalațiilor la parametrii proiectați, creșterea coeficientului de schimburi, etc.

Alături de creșterea eficienței economice a resurselor alocate sferei producției materiale sub forma fondurilor fixe, o preocupare sporită trebuie acordată folosirii resurselor concretizate în mijloacele circulante. Accelerarea cu o singură zi a vitezei de rotație a acestor mijloace în industrie echivalează în anul curent cu o eliberare de fonduri de circa 1,4 miliarde de lei. Se impune, așadar, folosirea tuturor căilor de accelerare a acestei viteze, dimensionarea mijloacelor circulante la strictul necesar, evitarea oricărui imobilizări de stocuri care depășesc normele stabilite.

Creșterea eficienței fondurilor fixe poate și trebuie să exercite o puternică influență pozitivă asupra sporirii eficienței resurselor de forță de muncă afectate sferei producției materiale. Potrivit Directivei, productivitatea muncii calculată pe baza valorii producției nete va crește în cincinalul viitor într-un ritm mediu anual de 7,0—7,5 la sută în industrie și de 5,4—6,2 la sută în construcții montaj. Desigur că la aceasta va trebui să contribuie modernitatea noilor capacități, extinderea mecanizării și automatizării, ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a organizării producției și a muncii, calificarea continuă a personalului muncitor etc.

În cadrul măsurilor de perfecționare a mecanismului economico-financiar a fost întărit rolul beneficiului ca resursă de autofinanțare, de cointeresare materială, de participare a unităților economice la formarea fondurilor generale ale societății, dar și ca indicator sintetic în care se răsfrîng atît laturile calitative, cît și cele cantitative ale activității economice. Drept urmare, printre normativele de plan, un loc central, alături de valoarea producției nete, îl ocupă beneficiile la 1 000 lei fonduri fixe.

Pentru creșterea volumului beneficiilor, pentru sporirea rentabilității — caracteristică de bază a autogestunii economico-financiare — se impune folosirea tuturor căilor de diminuare a cheltuielilor de producție și de circulație, în cincinalul viitor, cheltuielile totale la 1 000 lei producție marfă industrială urmînd să scadă cu 7—8 la sută, iar cele materiale cu 5,5—6,0 la sută față de cele din 1980.

CUVINTUL „eficiență” a intrat mai demult în lexicul economic curent. Din păcate, însă, conceptul de eficiență n-a pătruns în suficientă măsură în mentalitate, în conștiința unor factori chemați să administreze bunurile și banii poporului. Există încă situații în care nu se folosesc eficient fondurile de investiții, se întîrzie lucrările pe șantiere, se stocheză utilaje, se creează stocuri supranormative de mijloace circulante, se depășește nivelul planificat al cheltuielilor de producție sau se manifestă lipsuri în domeniile utilizării depline a capacităților de producție și a forței de muncă, organizării producției și muncii, cooperării în producție și aprovizionării etc.

Ca urmare a măsurilor hotărîte de Plenara din martie 1978 avem creat, un cadru juridic larg de reglementări economice cum sînt legea privind conducerea și organizarea unităților socialiste, modificarea legii privind retribuirea după cantitatea și calitatea muncii, legea privind formarea, planificarea, destinația și vîrsarea beneficiilor, iar mai recent modificările aduse legii privind dezvoltarea economico-socială planificată a României, legii finanțelor și legii contractelor economice.

Se impune ca toate organele de conducere colectivă din unitățile socialiste, organele tehnice, economice, fiecare om al muncii să militeze pentru respectarea și aplicarea întocmai a acestui ansamblu de legi economice. Trebuie acționat ferm, după cum se arată în Directive: pentru consolidarea autoconducerii muncitorești și autoconducerii economice, pentru îndeplinirea în cît mai bune condiții a atribuțiilor sporite ce au fost conferite unităților de bază și organelor lor colective de conducere, pentru creșterea răspunderilor colectivelor de oameni ai muncii în elaborarea și realizarea planurilor de dezvoltare, a bugetelor de venituri și cheltuieli, în gospodărirea eficientă a părții din avuția națională ce le-a fost încredințată de societate spre administrare.

Alexandru ȘESAN

Institutul de finanțe, circulație monetară și prețuri

Strategia partidului de construire a viitorului României socialiste — saltul revoluționar la o nouă calitate

ECONOMIE NAȚIONALĂ

35 DE ANI DE IMPETUOS PROGRES ECONOMIC-SOCIAL

FONDUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE ECONOMIC-SOCIALĂ, FACTOR DE IMPULSIONARE A PROGRESULUI

DUPA CONCLUZIILE teoretice și politice ale Partidului Comunist Român cu privire la industrializarea unitară și de lungă perspectivă a țării, la dezvoltarea rapidă și echilibrată a forțelor de producție moderne și, în primul rînd, a industriei pe întregul teritoriu al țării, la necesitatea unei rate a acumulării care să valorifice marile avantaje ale revoluției tehnico-științifice contemporane, concluzii la elaborarea, fundamentarea și dezvoltarea cărora rolul hotărîtor i-a revenit tovarășului Nicolae Ceaușescu, concepția despre fondul național de dezvoltare economico-socială, reprezintă, după părerea noastră, cel mai important aport al partidului nostru la teoria construirii economiei socialiste. Această concepție are ca premisă una dintre concluziile teoretice cele mai importante ale secretarului general pe tărîmul acumulării și consumului și anume cea a necesității mobilizării, repartizării și utilizării unitare, coordonate și democratice a tuturor eforturilor și posibilităților, a tuturor resurselor economice — materiale, umane și financiare — în scopul dezvoltării societății.

La Conferința Națională a Partidului Comunist Român din 1972, tovarășul Nicolae Ceaușescu formulează conceptul de fond național de dezvoltare economico-socială. Pentru dezvoltarea în ritmuri rapide a economiei noastre „un rol esențial — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — revine formării și bunei gospodăririi a fondului național de dezvoltare economico-socială, care cuprinde cea din venitul național repartizată pentru dezvoltare, precum și fondul de amortizare, și care exprimă totalitatea resurselor alocate de societate pentru creșterea forțelor de producție, pentru lărgirea bazei materiale a activităților social-culturale”^{*}).

Concepția asupra fondului național de dezvoltare economico-socială reprezintă evident dezvoltarea creatoare a ideii reunirii celor două fonduri, care sub numele de acumulare brută, de fond de acumulare brută sau de investiții brute etc., figurează în cele mai consistente dintre teoriile și modelele creșterii economice, confirmate de practică, inclusiv de cea socialistă. Economia socialistă a folosit întotdeauna ambele fonduri pentru dezvoltarea economiei și înnoirea structurilor ei și a utilizat potențele de reproducție largi ale fondului de amortizare, componentă dintotdeauna a fondului de investiții; alte resurse ale dezvoltării cum sînt creditele externe, disponibilitățile bănești temporare ale economiei și ale populației etc. au fost de asemenea mai mult sau mai puțin utilizate pentru dezvoltare. Ineditul în concepția fondului național de dezvoltare economico-socială, însoțită în politica economică a partidului nostru, care adesea scapă atenției multora dintre economiștii noștri, rezidă, mai ales, în mobilizarea integrală și apoi în utilizarea unitară și coordonată a resurselor de dezvoltare ale economiei naționale cu ajutorul planului național unic și în condițiile extinderii și aprofundării autoconducerii muncitorești și autogestunii economico-financiare.

Aplicată, această concluzie, așa cum confirmă realitățile noastre economice, presupune mai întîi folosirea constantă și îndelungată a unor rate ridicate ale acumulării, căci în comparație chiar cu ratele folosite într-un număr de țări în ultima vreme, de 18—22%, rata de 30% propusă Congresului al XII-lea al partidului nostru pentru viitorul cincinal, rămîne ridicată. În al doilea rînd, concepția fondului național de dezvoltare economico-socială presupune folosirea intensă a fondului de amortizare,

împreună cu celelalte componente, cu deosebire pentru extinderea și înnoirea pe baza tehnicii avansate și care ne este accesibilă, a capacităților de producție. În al treilea rînd, concepția presupune atragerea integrală a tuturor celorlalte posibilități și resurse financiare cu capacitate de dezvoltare: disponibilitățile bănești temporare ale tuturor unităților economice și instituțiilor prin intermediul sistemului de credit; toate disponibilitățile bănești temporare ale populației mobilizate parțial prin intermediul C.E.C.; în limitele posibilităților, resurse externe; resursele care apar prin folosirea unui sistem de prețuri mai reduse la mijloacele de producție, resursele suplimentare care apar prin stimularea unităților economice de pe toate treptele structurii organizatorice în mobilizarea intensă a rezervelor etc.

Potrivit concluziei necesității mobilizării integrale a resurselor de dezvoltare, în țara noastră, a fost considerabil extins sistemul de creditare (care în principiu obligă la o utilizare mai rațională a resurselor) — de la creditarea mai mult sau mai puțin întîmplătoare a mijloacelor circulante, la formarea acestora într-o proporție covârșitoare pe baza creditelor bancare restituibile și, mai departe la creditarea integrală a investițiilor; este puternic stimulată mobilizarea de către cooperative a resurselor de dezvoltare; au fost și sînt în continuare intens atrase resursele populației, cu deosebire pentru construcții de locuințe, precum și resurse ale consiliilor populare, în vederea unor construcții cu caracter social-cultural etc.

MOBILIZAREA înaltă în fondul național de dezvoltare economico-socială, a resurselor cu capacitate de lărgire a producției pune în evidență o seamă de avantaje. În limitele acestui fond, diferitele resurse se depersonalizează, ceea ce oferă înainte de toate marele avantaj al repartizării lor unitare în fonduri de investiții și fonduri de sporire a mijloacelor circulante, nu în raport cu proveniența resurselor, ci în funcție de nevoile reale ale creșterii economice. Resursele bănești temporar disponibile ale unităților economice și ale populației pot fi utilizate nu numai ca surse de creditare a nevoilor temporare ale societății, ci, în condițiile unor modificări corespunzătoare în structura producției, și pentru constituirea fondurilor de investiții.

Un sistem complex de fluxuri bănești, financiare și de credit sever controlate prin intermediul planurilor de credit și financiare și firește, ale bugetului de stat, a căror elaborare și folosire capătă fundamentări noi și riguroase în ansamblul perfecționărilor aduse mecanismului nostru economic-financiar, asigură nu numai cea mai potrivită repartizare dar și premisele unei utilizări foarte eficiente a fondului național de dezvoltare economico-socială. Aplicarea concepției fondului național de dezvoltare economico-socială presupune, apoi, cuprinderea în planul național unic a tuturor destinațiilor acestui fond. Ca urmare, a dispărut ideea investițiilor centralizate și necentralizate prin plan, pe care Congresul al X-lea a criticat-o sever. Toate investițiile fără excepție, indiferent de beneficiar, precum și toate creșterile de mijloace circulante sînt nu numai cuprinse în planurile de investiții și financiare ale tuturor verigilor economiei naționale — unități economico-sociale de bază sau intermediare, instituții cu caracter local sau central, unități teritorial administrative —, ci și concentrate în planul național unic.

În același timp, efectuarea celei mai mari părți a investițiilor în unitățile economice, precum și creșterile de stocuri sînt condiționate de acoperirea lor finală, în dimensiunile și în toate cazurile prevăzute prin plan cu resurse proprii. În această pri-

^{*} Nicolae Ceaușescu — România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 7. București, Ed. politică, 1973, p. 481.

vință, un rol decisiv revine aplicării în spiritul concluziilor partidului nostru, a principiului creditării investițiilor și creșterilor de mijloace circulante, principiu indisolubil legat de concepția și practica fondului național de dezvoltare economico-socială și concordat cu punctul de vedere promovat de președintele **Nicolae Ceaușescu** cu privire la natura proprietății socialiste a întregului popor și la răspunderile colectivelor de oameni ai muncii privitoare la autofinanțare, la reproducția și restituirea către societate a fondurilor încredințate acestor colective. Formarea, repartizarea și utilizarea fondului național de dezvoltare economico-socială devin în acest fel atribute esențiale ale autoconducerii muncitorești.

Mai eficient decât oricând în trecut, mobilizarea, repartizarea și utilizarea fondului național de dezvoltare economico-socială sînt corelate riguros cu ajutorul planului cu celelalte fonduri, pe care statul, unitățile economice, instituțiile, cooperativele și chiar populația le cheltuie într-un fel sau altul, în interesul dezvoltării, cum sînt cele pentru cercetare și inovație, învățămînt și instruire etc. Concluzia necesității mobilizării și utilizării unitare și coordonate a tuturor resurselor cu potențe de dezvoltare pentru societate se extinde și asupra acestor din urmă fonduri, în cadrul cărora un rol deosebit revine **resurselor destinate pentru cercetarea științifică**. În viitorul cincinal fondurile alocate cercetării, dezvoltării tehnologice și introducerii tehnicii noi, cresc cu 50% față de actualul cincinal, în condițiile în care volumul total al investițiilor se mărește cu numai 30—35%. Raționalitatea economică constă nu numai și nu în primul rînd în folosirea cu zgîrcenie a acestor fonduri ci, mai ales într-o rațională repartizare, dozare și utilizare a lor. În această privință are o semnificație deosebită cerința, formulată de tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, la recenta Plenară comună a Comitetului Central al partidului și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economico-Sociale, ca **cercetarea să preceadă cu cel puțin cinci ani activitatea economică, oferind cu cîțiva ani înainte soluții noi pentru dezvoltarea diferitelor sectoare de activitate**, cerință care a devenit obiectiv al proiectului Programului-Directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic în perioada 1981—1990 și al direcțiilor principale pînă în anul 2000. Aceeași exigență față de resursele societății cheltuite pentru dezvoltare guvernează și eforturile făcute în domeniul învățămîntului.

REPARTIZAREA unitară a fondului național de dezvoltare economico-socială asigură, confirmîndu-se astfel justetea și realismul concluziilor partidului, o eficiență ridicată a utilizării lui și, în primul rînd, a fondului de investiții, care reprezintă principala sa componentă. Cea mai mare parte a fondului de investiții este repartizată ramurilor producătoare de bunuri materiale în cadrul cărora industria deține primul loc, apoi agricultura și construcțiile. Cealaltă parte este repartizată transporturilor, domeniilor de activitate cu caracter social și cultural, în primul rînd construcțiilor de locuințe, apoi serviciilor. Această repartizare nu numai că asigură politicii de industrializare a țării un puternic fundament, dar răspunde atît cerințelor unei eficiențe ridicate a investițiilor, cît și cerințelor de satisfacere înaltă a nevoilor populației. Deopotrivă, industrializarea în ritm rapid favorizează îndeplinirea programului partidului de dezvoltare și acumularea, de creștere înaltă a economiei naționale, de sporire a bunăstării materiale și spirituale a oamenilor muncii.

O deosebită însemnătate au investițiile industriale în următorii ani. Potrivit proiectului Directivelor Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1981—1985, viitorul plan național de dezvoltare economico-socială a țării trebuie să asigure continuarea pe o treaptă superioară a politicii de industrializare, care rămîne factorul hotărîtor al făuririi unei economii moderne, de înaltă eficiență, al valorificării superioare a întregului potențial material și uman al societății noastre. Investițiile și în ansamblu folosirea exigentă a fondului național de dezvoltare trebuie să garanteze nu numai ritmuri accelerate de creștere în ramurile de vîrf ale industriei și ridicarea nivelului tehnic al industriei în ansamblu, dar și **intensificarea procesului de restructurare a acestei ramuri și, în general, a economiei naționale, accentul urmînd să fie pus pe subramurile și compartimentele care solicită consumuri energetice reduse**. Trebuie ținut seama că asigurarea necesarului de energie, și în acest cadru economisirea energiei constituie condiția fundamentală a progresului țării în prezent și perspectivă.

În același timp, alocarea din fondul național de dezvoltare economico-socială a unor fonduri din ce în ce mai mari pentru

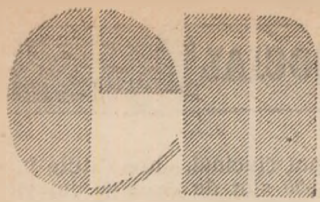
dezvoltarea agriculturii (față de primul cincinal, investițiile în această ramură în cincinalul 1976—1980 sînt de circa 20 de ori mai mari, în comparație cu creșterea de 16 ori a investițiilor totale) — potrivit rolului deosebit atribuit de partidul nostru acestei ramuri, neglijate în trecut — permite valorificarea înaltă a importanțelor rezerve existente, creșterea foarte rapidă a productivității muncii în producția agricolă și mărirea contribuției ei absolute la formarea venitului național, la satisfacerea superioară a nevoilor de produse alimentare ale populației etc. Cele 133 miliarde, cît reprezintă investițiile ce vor fi alocate agriculturii, potrivit proiectului de Directive ale Congresului al XII-lea, în viitorul cincinal, vor asigura accelerarea procesului de dezvoltare intensivă și de modernizare a producției agricole — considerată una dintre cele mai importante priorități ale viitorului cincinal.

Repartizarea și utilizarea unitară și coordonată a fondului național de dezvoltare economico-socială, care asigură în mod hotărîtor satisfacerea nevoilor de creștere, permite utilizarea înaltă a resurselor de investiții pentru dezvoltarea celorlalte ramuri — care formează așa numită infrastructură industrială. Pe această bază, cu un volum de investiții comparativ mai redus (ponderea acestor investiții în total este mai mică la noi decît în numeroase alte țări) paralel cu înlăturarea sau restrîngerea dispersării investițiilor și diseminării noilor obiective (fenomene proprii investițiilor în ramurile infrastructurii) pot fi satisfăcute superior cele mai urgente nevoi, aminîndu-se satisfacerea celor mai puțin urgente.

UTILIZAREA unitară a resurselor de dezvoltare economico-socială în cadrul fondului național de dezvoltare economico-socială, și în primul rînd, a investițiilor asigură rezolvarea unitară și într-un termen comparativ scurt a uneia dintre cele mai importante probleme economice, sociale și politice ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, care, în țara noastră, este repartizarea teritorială rațională a forțelor de producție. Această problemă, care solicită intens resursele națiunii și participarea largă a tuturor centrelor de decizie economică — forurile supreme de conducere ale partidului și statului, diferitele verigi organizatorice ale economiei, organele locale ale puterii — precum și aportul maselor largi ale celor ce muncesc, își află soluțiile în unirea și corelarea eforturilor de investiții din resursele centralizate cu cele locale — ale unităților economico-sociale și teritorial administrative — în limitele politicii unitare de utilizare coordonată a fondului național de dezvoltare. Pe această bază se realizează imbinarea și armonizarea criteriilor de eficiență economică cu cele sociale și politice — coordonată de primă importanță a politicii regionale a partidului, se asigură atît **creșterea înaltă a economiei naționale în ansamblu cît și dezvoltarea economico-socială foarte rapidă a județelor și localităților rămase în urmă**, — utilizarea superioară a resurselor lor de muncă, sporirea rîndurilor clasei muncitoare, creșterea mai rapidă a nivelului de trai al celor ce muncesc, soluționarea complexă a tuturor problemelor economice, sociale, culturale ale populației, în aceste județe și localități și pe întreg cuprinsul țării. Repartizarea și folosirea unitară a fondului național de dezvoltare economico-socială sînt condiții ale noilor soluții aduse problemei repartizării teritoriale a forțelor de producție în țara noastră în viitorul cincinal: ridicarea gradului general de ocupare a forței de muncă în toate județele, ocuparea la cote superioare a populației active în ramurile neagricole și cu deosebire în industrie, creșterea în continuare rapidă a producției materiale pe locuitor în județele mai puțin dezvoltate, ridicarea rapidă a gradului de urbanizare a populației și, firește, atingerea unor cote superioare ale standardului de viață.

Aplicarea de către Partidul Comunist Român a concepției fondului național de dezvoltare economico-socială — elaborată și dezvoltată în legătură indisolubilă cu politica de acumulare înalte — reprezintă premisa esențială a eficienței înalte a eforturilor națiunii pentru dezvoltare economico-socială, pentru lichidarea rămînelor în urmă ale economiei, pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. Noile opțiuni politice ale Partidului Comunist Român după Congresul al IX-lea, între care orientarea spre acumulări intense și spre mobilizarea, repartizarea și folosirea unitară a resurselor de dezvoltare ale națiunii în cadrul fondului național de dezvoltare, au avut o importanță covârșitoare, ele explică marile realizări cu care poporul nostru întîmpină cea de a 35-a aniversare a insurecției de la 23 August și Congresul al XII-lea al partidului. Aceleași opțiuni constituie temelii viitoarelor noastre îndepliniri, pe care acest Congres le va hotărî.

prof. dr. Ion **BLAGA**
asist. univ. Gheorghe **IAVĂR**

**ECONOMIE
NATIONALA**

Strategia partidului de construire a viitorului României socialiste — saltul revoluționar la o nouă calitate

35 DE ANI DE IMPETUOS PROGRES ECONOMICO-SOCIAL

LATURI CALITATIVE ÎN DEZVOLTAREA INDUSTRIALĂ (III)

CU O CONTRIBUȚIE însemnată în dinamizarea industrializării socialiste se înscrie perfecționarea continuă de către partid a cadrului de organizare și conducere a activităților în pas cu elementele noi care apar în procesul dezvoltării. Îmbogățirea legislației economice în ultimii 14—15 ani concretizează o importantă latură a acestei acțiuni. Normele noi de conducere, organizare și desfășurare a activităților*) au urmărit să contribuie la constituirea unui mecanism funcțional complex, dinamic, care să asigure condiții mai bune pentru o industrializare și dezvoltare calitativă. Să examinăm în continuare unele aspecte în această direcție.

Democrație — participare — industrializare

CU EFECTE însemnate în dezvoltarea industriei se vedește îmbunătățirea organizării în plan teritorial, respectiv împărțirea administrativ-teritorială a țării din 1968. Crearea unor unități administrativ-teritoriale de mărime rațională, corespunzătoare particularităților și dimensiunilor țării, a asigurat un cadru mai echitabil pentru atragerea democratică a tuturor zonelor pe traiectoria dezvoltării industriale și a progresului. Tocmai ca urmare a politicii de amplasare teritorială a industriei, îndeosebi în zonele rămase în urmă, a fost posibilă elaborarea obiectivului ca în fiecare județ să se realizeze, până la sfârșitul acestui cincinal, o producție industrială de cel puțin 10 mld. lei iar până la sfârșitul cincinalului următor o producție industrială — pe locuitor de data aceasta — de cel puțin 50 000 lei. Omogenizarea crescândă a dezvoltării industriale a teritoriului a fost gândită ca urmare a punerii mai mult în valoare a resurselor de capacitate, materiale și umane de pe plan local, ceea ce concretizează un impuls puternic dat dezvoltării industriei cât și un însemnat aspect calitativ al acestui proces.

În concepția partidului, impulsivitatea progresului industrializării se asigură în condițiile creșterii participării maselor la conducerea și desfășurarea activităților. Dar ce altceva reprezintă pe plan politic îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale a țării, cu efectele economico-sociale amintite, dacă nu o expresie concretă a adâncirii democrației în societate, caracteristică a perioadei de după 1965? S-a realizat în acești ani sporirea în planuri variate a participării celor ce muncesc la conducerea și desfășurarea activităților. Însăși elaborarea obiectivelor hotărâtoare pentru dezvoltare, realizată la nivel central — ca un atribut indivizibil al partidului și statului, ce reflectă unitatea de voință și acțiune a națiunii — se desfășoară în condițiile unui proces susținut de consultare a oamenilor, ale unui dialog neîntrerupt al partidului, al secretarului său general cu poporul.

*) Aduse de: legea privind organizarea administrativ-teritorială din 1968; legea privind organizarea, planificarea și executarea investițiilor din același an; legea cu privire la activitatea de comerț exterior și de cooperare tehnico-stiințifică și legea privind organizarea și conducerea unităților socialiste, ambele din 1971; legea dezvoltării economico-sociale planificate a României și legea finanțelor din 1972; numeroase decrete și hotărâri; modificarea recentă a unor din legile amintite, etc.

Sînt de remarcate, de asemenea, o serie de măsuri care au avut o influență deosebită asupra adâncirii democrației economice și participării creatoare a maselor atât la elaborarea politicii generale a statului cât și la înfăptuirea concretă a acestei politici în unități. Ele s-au concretizat în instituirea autogestivității, autofinanțării și autocontrolului în unitățile din economie; în instaurarea conducerii colective pe toate treptele organizatorice; în instituirea unor importante organisme de decizie — Consiliul Suprem al Dezvoltării Economico-Sociale, congresele și consiliile oamenilor muncii, Consiliul Organizării Economico-Sociale, etc — ai căror membrii, în însemnată proporție, își desfășoară munca nemijlocit în producție; în asigurarea unei participări largi a oamenilor la elaborarea teritorială a planului etc.

Efectele adâncirii democrației economice asupra dezvoltării industriale a țării sînt numeroase. Le-am amintit pe cele ale împărțirii teritoriale. De asemenea, trebuie ținut seama că această adâncire exprimă răspunderea nemijlocită ce revine fiecărui om al muncii față de gospodărirea și valorificarea cât mai bună a fondurilor încredințate, a potențialului, față de asigurarea pe această cale a progresului întregii societăți. Pe de altă parte, avînd în vedere complexitatea în creștere a industriei și economiei ca și experiența și cunoștințele tot mai bogate acumulate de personal, s-au creat astfel premise pentru ca hotărârile să fie luate în condițiile celei mai bune informări, ale consultării și corelării pe toate treptele și verigile, ceea ce sporește forța și realismul deciziilor. Prin toate acestea este posibilă concentrarea eforturilor în direcțiile esențiale ale progresului, punerea în valoare a unor rezerve importante de capacități, de reducere a consumurilor materiale și de energie, de creștere a productivității, de constituire a acumulărilor și de sporire a beneficiilor.

Îmbunătățirea metodologiei de plan — instrument al creșterii calitative

ÎNTRE FACTORII meniți să ridice calitatea industrializării și dezvoltării țării partidul a avut în vedere îmbunătățirea metodologiei de planificare. Acest proces s-a concretizat în accentuarea pirghiilor și mecanismelor care răspund orientării ferme a industriei și economiei spre valorificarea tot mai bună a resurselor de muncă socială. Pe baza studierii experienței acumulate în procesul de concepere și îndeplinire a două planuri anuale și a trei planuri cincinale, odată cu cincinalul 1966—1970 s-au elaborat astfel numeroase măsuri, s-au întreprins acțiuni pentru îmbunătățirea sistemului de indicatori, norme și normative de plan.

A fost elaborat conceptul de plan național unic de dezvoltare economico-socială, marcînd folosirea riguroasă de către partid a legităților obiective corespunzător condițiilor concrete din țara noastră, realizarea conducerii unitare, pe baza unui program unic, a întregii activități. În acest cadru au fost stabilite orientări novatoare pentru întregul proces de dezvoltare economico-socială a țării, fiind gândită o nouă concepție asupra industrializării ce urmărește creșterea rapidă a rolului ei în înfăptuirea progresului economico-social.

Prognostarea, acțiunea de depistare și evaluare a tendințelor în dezvoltare a fost ridicată la rangul unei activități de cea mai mare însemnătate. Procesul de elaborare a planurilor cincinale și anuale, a oricărei schițe de program s-a întemeiat astfel, între altele, pe un cuprinzător sistem de studii de prognoză — de perspectivă medie și îndelungată, desfășurate pe principale ramuri economice și produse, pe principale sectoare ale vieții sociale cât și în profil regional etc., ceea ce a sporit gradul de realism al proiecțiilor de dezvoltare. Acțiunea de prognozare a contribuit la evaluarea exigentă a posibilităților de creștere mai eficientă și competitivă a industriei, la conceperea dezvoltării acesteia pornind de la cerințele revoluției tehnico-stiințifice, ale economisirii materiilor prime și energiei chiar înainte de declanșarea crizei mondiale respective etc.

O direcție de perfecționare a metodologiei de planificare a constituit-o aceea a trecerii de la indicatori cu caracter general, cantitativi, la cei cu precădere **de ordin calitativ**, care stimulează direct acțiunea factorilor intensivi de creștere, reflectă în mod superior cerințele și realitățile complexe ale economiei, previn o serie întreagă de neajunsuri. O atenție deosebită s-a acordat astfel promovării indicatorilor care exprimă activități finale, care pun nemijlocit în lumină valoarea nou creată și contribuția unităților la producerea venitului național. Trebuie spus că încă la Conferința națională din 1972, secretarul general al partidului sublinia necesitatea adoptării, în cel mai scurt timp a unor „**indicatori care să reflecte mai bine aportul real al unităților economice la sporirea avuției naționale...**” Ca urmare a acestei orientări au fost constituiți ca indicatori de bază: „**producția netă**” pentru ramurile principale ale economiei; „**fondurile fixe ce se pun în funcțiune**” precum și „**noile capacități ce vor intra în producție în anul de plan**” — pentru sectorul de investiții; indicatorii cu privire la termenele și condițiile de aplicare în practică a obiectivelor de cercetare științifică, dezvoltare și inginerie tehnologică ca și cei cu privire la efectele scontate să se obțină ca urmare a acestor aplicări — pentru domeniul cercetării științifice și promovării progresului tehnic; „**cursul de revenire al produselor**”, „**aportul valutar la export**” și „**soldul dintre import și export**” — pentru sectorul comerțului exterior; **indicatorii de beneficiu** — pentru sectorul financiar etc.

Totodată, pe un plan însemnat au fost ridicați indicatorii care reflectă expres gradul de valorificare și economisire a energiei și resurselor de materii prime și materiale: coeficienții de utilizare, sarcina de reducere a consumurilor materiale pe produse, indicii de consum material și energetic la un anumit volum de producție sau valoare nou creată, indicii care exprimă producția obținută pe unitatea de materie primă, normele și normativele de consum, etc.

Funcții superioare au dobândit indicatorii care relevă gradul de folosire a forței de muncă — instituționalizându-se indicatorul fondului total de timp de muncă al unităților; indicatori care pun în lumină gradul de utilizare a fondurilor fixe; indicatori de productivitate etc.

Această scurtă trecere în revistă a unor mutații intervenite în sistemul de indicatori pune în evidență stimularea pe multiple planuri, în mod corelat, a eforturilor urmărind să asigure: a) o eficiență socială efectivă pentru fiecare activitate, concretizată în creșterea venitului național și a avuției țării; b) o cât mai riguroasă economisire a resurselor de materii prime, materiale și de energie în condițiile valorificării superioare a acestora; c) constituirea, în bune condițiuni, și finalizarea integrală a eforturilor de acumulare și investiții, la nivelul întreprinderilor cât și la cel al economiei; d) o utilizare mai înaltă a potențialului tehnic al economiei cât și a resurselor de forță de muncă; e) amplificarea și finalizarea prevederilor de valorificare a creativității naționale în întregul proces de creștere a economiei; f) desfășurarea unui comerț exterior eficient, concretizat în sporirea resurselor valutare ale țării și echilibrarea balanței de plăți. Sunt premise evidente pentru o creștere industrială, intensivă, calitativă. Ele contribuie, în mare măsură, la crearea unor condiții efective de echilibru material, financiar și valutar între resursele și necesitățile creșterii, cerință de o deosebită însemnătate ținând seama de ritmurile înalte ale dezvoltării industriale a țării.

Întărirea echilibrului material, financiar și valutar

ÎN ACEST SENS trebuie remarcat, că numeroase măsuri de perfecționare a planificării au urmărit **amplificarea însăși prin plan** a acestor condiții. Se remarcă astfel îmbunătățirea structurii planului național unic, prin înmulțirea profilelor în care el se elaborează — în prezent departamental, de ramură și teritorial cât și prin includerea unor activități cum sînt tipizarea produselor, cercetarea, cooperarea economică internațională, protecția mediului înconjurător ș.a. ca secțiuni sau capitole de plan distincte. Prin aceasta s-a urmărit cunoașterea mai în detaliu atât a unor cerințe cât și a unor posibilități de dezvoltare, conjugarea mai eficientă a eforturilor în scopul creșterii echilibrate.

Pe de altă parte, amplificarea gradului normativ al prevederilor, extinderea în toate profilele planului a indicilor, normelor și normativelor ce definesc laturile calitative ale activității, pentru consumurile de muncă vie și în special muncă

trecută**) au avut drept scop o mai bună articulare a propunerilor de plan ale unităților în echilibrul și opțiunile fundamentale ale economiei.

Extinderea nomenclatoarelor de balanțe materiale, cu deosebire a celor aflate în subordonarea unor organe de sinteză, precum și concretizarea, pe toate verigile de planificare, a sarcinilor de producție fizică, detalierea sarcinilor de investiții, export, import, cooperarea economică internațională etc., a urmărit o corelare cât mai amănunțită a obiectivelor de detaliu cu volumele valorice înscrise în plan. Cu alte cuvinte crearea unor condiții stimulativе și, deopotrivă, restrictive pentru orientarea unităților — industriale în speță, spre realizarea de produse care asigură valorificarea superioară a resurselor și prezintă interes pentru economie. Acest însemnat obiectiv l-a urmărit, în egală măsură, instituționalizarea elaborării și aprobării planurilor în condițiile încheierii prealabile a contractelor ca și conceperea unei anume elasticități în procesul de planificare, aceasta fiind menită să permită utilizarea capacităților și valorificarea resurselor avîndu-se în vedere fluctuația cererii. Iată deci noi elemente care permit o mobilizare mai bună a eforturilor în vederea înlăturării procesului de industrializare potrivit condițiilor actuale de complexitate și competitivitate.

AȘA CUM SE DESPRINDE din cele arătate, o trăsătură caracteristică a politicii economice a partidului o constituie spiritul realist, exigența cu care se evaluează și reevaluează permanent întreaga activitate. Conștiința necesității obiective a perfecționării continue a mecanismului economico-financiar, a tuturor formelor de conducere a societății este evidentă în ultimii ani. O concretizare a caracterului de continuitate a procesului de perfecționare o constituie preocupările actuale care urmăresc mobilizarea tuturor forțelor în procesul de adaptare a economiei românești la cerințele cu care sînt confruntate toate economiile lumii. Orientările dezvoltării economiei, restructurările însemnate concepute, revizuirea programului de investiții — așa cum se relevă ele din documentele proiect ale Congresului al XII-lea al partidului, sînt subordonate tocmai necesității de regîndire și reconsiderare a tuturor obiectivelor și sarcinilor de viitor în funcție de restricțiile decurgînd implacabil din criza energetică și de materii prime. Acestea impun schimbarea în esență a însăși opticii asupra rolului și raportului dintre factorii creșterii economice***).

În acest cadru trebuie menționat că, raportat la cerința vitală a economisirii energiei, unii indicatori se dovedesc depășiți, se remarcă inoportune unele metodologii de calcul și apreciere a eficienței, se degajă inadvertențe în sistemul de prețuri. Cum conceperea acestor indicatori și metodologii s-a realizat în condiții dominate de aprecierea nefondată a inepuizabilității resurselor, construirea unor judecăți realiste impune înlocuirea reprezentărilor respective nu atât ca o adaptare a cadrului vechi la noile realități, cât mai ales ca elaborare a unui nou cadru, corespunzător noilor realități și exigențe. Pe această bază se pot declanșa pirghii pentru punerea în valoare a unor însemnate rezerve de creștere calitativă a industriei. Aceste rezerve decurg, practic, din decalajele existente încă între consumurile de materiale și energie din industria noastră față de cele din economiile dezvoltate: decalajele între nivelele de productivitate respective; între efectele de antrenare ale industriei pentru dezvoltarea agriculturii și a altor ramuri; între încasările valutare etc. Eforturile stăruitoare depuse de partid în scopul înlăturării acestor diferențe precum și capacitatea dovedită a cercetării economice originale de a acționa în aceste direcții se înscriu drept dovezi concludente privind posibilitățile largi de progres al industriei țării.

dr. Dan POPESCU

**) În condițiile în care elaborarea planurilor pornește de la unitățile de bază, pe baza unor studii riguroase sînt concepute pe plan macroeconomic niveluri orientative concretizate în limite minime pentru produse fizice de bază, producție valorică și export; limite maxime pentru volumele de investiții; sarcini normative minime pentru valorificarea materiilor prime și materialelor, producția și beneficiul la 1000 lei fonduri fixe precum și normative maxime pentru costurile de producție și cheltuielile materiale, pentru consumul de combustibil și energie, de materii prime și materiale etc.

***) Vezi pe larg aceste probleme în dezbaterea „Procesul circular activ. Economisirea energiei — criteriu fundamental în aprecierea creșterii eficienței economice”, publicată în „Revista economică” nr. 20, 21 și 22 1979.

MODIFICĂRILE ÎN STRUCTURA CONSUMULUI POPULAȚIEI - EXPRESIE A CREȘTERII NIVELULUI DE TRAI

ECONOMIC, finalitatea întregii activități sociale se concretizează în nivelul de trai. Suportul material al nivelului de trai îl formează rezultatul activității productive. Natura relațiilor de producție existente în societate imprimă nivelului de trai trăsături distincte de la o orînduire socială la alta. Printre cele mai semnificative trăsături ale nivelului de trai determinate de natura relațiilor de producție socialiste amintim :

a) scopul nemijlocit al producției sociale îl constituie creșterea bunăstării maselor, satisfacerea tot mai deplină a nevoilor de consum ale populației.

b) sursele de constituire a veniturilor cu ajutorul cărora se procură bunurile și serviciile necesare consumului personal sînt formate din valoarea produsului pentru sine și o parte a valorii produsului pentru societate;

c) nivelul de trai are o creștere planificată, determinată de mișcarea mărfurilor și serviciilor, a prețurilor și tarifelor, a retributiei și veniturilor nominale, a fondurilor sociale de consum care sînt obiect al activității de planificare ;

d) pe măsura creșterii nivelului de trai, ca urmare a dezvoltării forțelor de producție și perfecționării relațiilor de producție, se manifestă tot mai evident tendința de raționalitate în dimensionarea și satisfacerea cerințelor de consum personal. Semnificativă în acest sens, este indicația dată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, care cerea „să ne ocupăm de stabilirea unui consum mai rațional, determinat în mod științific, atît la produsele agroalimentare, cit și la cele industriale... Cînd pun problema unui consum rațional, determinat științific, am în vedere necesitatea de a se satisface cerințele oamenilor muncii în raport cu efortul lor, cu munca pe care o depun, dar excluzînd risipa, ducînd o luptă hotărîtă împotriva consumului de dragul consumului”¹.

Mărimea nivelului de trai este dimensionată în principal de veniturile pe care le primește populația sau, în medie, un locuitor. Sursele de constituire a acestora sînt veniturile obținute din muncă și veniturile obținute din fondurile sociale. În țara noastră, veniturile obținute din fondurile sociale au crescut în totalul veniturilor de la 10,4%₀ în 1950 la 22,3%₀ în 1977.²)

¹) Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Consfătuirea pe țară a oamenilor muncii din comerțul socialist. Ed. politică, Buc. 1978, p. 12.

²) Calculat din Era Socialistă nr. 12 din 1978, p. 14 ; 17.

În funcție de scopul urmărit și de datele disponibile grupăm veniturile pe locuitor în: a) venituri obținute din muncă și din venituri în formă bănească din fondurile sociale (pensii, burse, ajutoare etc.), și b) venituri din fonduri sociale sub forma de produse și servicii obținute din învățămînt, ocrotirea sănătății, cultură etc. Creșterea veniturilor pe locuitor o prezentăm în tabelul 1.

turilor de la 6.55%₀ în 1950 la 9.77%₀ în 1977. Aceasta reflectă preocuparea partidului și statului nostru pentru a crea condiții de satisfacere a nevoilor de consum personal care să asigure integrarea individului în societate la nivelul exigențelor impuse de dezvoltarea economică a țării. Semnificative în acest sens sînt modificările în structura con-

Tabelul 1
Creșterea veniturilor medii pe lună ale unui locuitor, în R. S. România

Ani	Veniturile medii pe lună ale unui locuitor		din care provinente din :			
	Absolut	Față de 1950	muncă și alte venit. bănești		fonduri sociale	
			Absolut	Față de total	Absolut	Față de total
1950	171	100	159,8	93,45	11,2	6,55
1965	522	322	468,9	89,82	53,1	10,10
1975	970	567	876,7	90,38	93,3	9,62
1977	1 114	657	1 005,2	90,23	108,6	9,77
1980	1 375	862	—	—	—	—

Sursa : Calculat din Era Socialistă nr. 12 din 1978, p. 14. Anuarul statistic al R.S.R. 1978, p. 58, Populația României, Seria CIRED R. S. România, Comisia națională de demografie, Ed. Meridiane, Buc. 1974, p. 114—116.

Din datele tabelului 1 reiese că veniturile medii pe lună ale unui locuitor au crescut în 27 de ani de 6,57 ori, iar în 30 de ani vor crește de 8,62 ori. Această evoluție rapidă a fost posibilă datorită creșterii venitului național în perioada respectivă de 12 ori.

CONCOMITENT cu sporirea permanentă a venitului mediu pe lună al unui locuitor s-au produs modificări și în structura pe surse de constituire a acestuia. Astfel, veniturile obținute din fondurile sociale sub forma de produse și servicii au crescut în perioada analizată de 9,7 ori. Ca urmare a acestui fapt, ponderea primei categorii de venituri a crescut în totalul veni-

sumului realizat din fondurile sociale, pe care o prezentăm în tabelul 2.

După cum rezultă din datele prezentate în tabelul 2, consumul personal mediu pe lună al unui locuitor realizat prin învățămînt, artă și cultură a crescut în perioada analizată de 8 ori. Această evoluție indică creșterea gradului mediu de cultură generală a populației țării noastre care se concretizează într-o viață psihică tot mai bogată, într-o capacitate sporită de a înțelege și aplica în practică cuceririle revoluției științifico-tehnice contemporane, în posibilitatea modelării tot mai conștiente a comportamentului în raport cu interesele generale ale societății, în capacitatea de a fi un consumator de artă și cultură tot mai elevat.

Tabelul 2
Mărimea și structura consumului personal mediu pe lună al unui locuitor realizat prin intermediul fondurilor sociale

Ani	Consum personal din fonduri sociale		din care realizat prin intermediul :					
	absolut	față de 1950	învățămînt, artă cultură		ocrotirea sănătății		educație și sport fizică	
			absolut	față de total	absolut	față de total	absolut	față de total
1950	11,20	100,0	7,80	69,5	3,20	28,7	0,20	1,8
1955	21,00	187,5	12,10	57,6	8,60	41,0	0,30	1,4
1960	31,60	282,1	18,20	57,6	13,36	42,3	0,04	0,1
1965	53,10	474,1	31,80	59,9	21,00	39,5	0,30	0,6
1970	71,10	634,8	41,80	58,8	28,50	40,1	0,80	1,1
1975	93,90	838,4	54,20	57,7	38,60	41,1	1,10	1,2
1977	108,85	971,9	62,01	57,8	45,00	41,3	0,94	0,8

Sursa : Calculat din Anuarul statistic al R.S.R. 1978, p. 58, 480—481.

Tabelul nr. 3

Nivelul și structura consumului personal mediu pe lună al unui locuitor pe seama veniturilor obținute din munca și alte venituri bănești

Ani	Total consum personal mediu pe lună		din care realizat prin :				cerere satisfăcută din care :	
	absolut	față de 1950	autoconsum și cerere aminată		total cerere satisfăcută		mărfuri absolut	servicii absolut
			absolut	față de total	absolut	față de total		
1950	159,8	100	73,8	46,18	86,0	53,82	71,0	15,0
1965	468,9	293	123,0	20,23	345,9	73,77	296,3	49,6*
1975	876,7	548	195,6	22,31	681,1	77,60	571,1	110,0
1977	1 005,2	629	226,9	22,57	778,3	77,43	655,8	116,5

Sursa : Calculat din tabelul 1. Anuarul statistic al R.S.R. 1978, p. 58, 425 și alte documente oficiale.

*) Nivel determinat prin calcul cu ajutorul ritmului mediu.

În viitor, după generalizarea învățământului de 12 ani, odată cu creșterea numărului studenților la 10 000 de locuitori, a gradului de accesibilitate la artă și cultură etc., se va imprima un anumit ritm de creștere, la această categorie a consumului.

Consumul personal de asistență medicală a crescut în perioada analizată de 14,06 ori. Această creștere a fost rezultatul sporirii în ritm rapid a nivelului dezvoltării economice și a orientării constante a politicii P.C.R. spre asigurarea unei stări de sănătate tot mai bune întregii populații. Gratuitatea asistenței medicale, dezvoltarea continuă a rețelei sanitare au făcut ca nivelul consumului personal la sfârșitul perioadei analizate să fie foarte apropiat de nevoile reale de asistență medicală. Apreciem că în viitor, deși va crește cu un ritm mai redus, se va mări ponderea consumului de asistență medicală în totalul consumului personal realizat prin fondurile sociale datorită politicii perseverente dusă de statul nostru pentru menținerea și îmbunătățirea stării de sănătate a populației.

Consumul personal realizat prin educație fizică și sport este în mărime absolută mai mare decât nivelul acestuia exprimat prin cheltuieli din fonduri sociale. Această neconcordanță este da-

de 4 ori. Pornind de la importanța educației fizice și sportului în menținerea și îmbunătățirea stării de sănătate a populației și de la politica partidului nostru în acest domeniu, apreciem că în viitor această categorie a consumului personal își va mări ponderea în totalul consumului realizat prin fondurile sociale.

Din tabelul 1 rezultă, așa cum este și firesc, că ponderea principală o are consumul personal realizat prin intermediul veniturilor obținute din muncă și alte venituri bănești. Această categorie a consumului personal se realizează atât prin intermediul cererii cît și prin autoconsum. Cererea poate fi satisfăcută sau cerere aminată.

IN ACESTE CONDIȚII am grupat consumul personal realizat prin intermediul veniturilor obținute din muncă și alte venituri bănești în două categorii: a) consum personal realizat prin intermediul cererii (satisfăcută); b) autoconsum și cerere aminată.

Din datele tabelului 3 rezultă că nivelul consumului personal realizat din veniturile obținute din muncă și din alte venituri bănești a crescut în perioada analizată de 6,29 ori. Creșterea cea mai rapidă a avut-o consumul realizat prin intermediul cererii de 9 ori.

autoconsumului este determinată de îngrenarea tot mai intensă a producătorilor și consumatorilor în procesul circulației mărfurilor, de creșterea ponderii populației ocupate în ramurile neagricele și de reducerea ca importanță a retribuției în natură în cadrul C.A.P.

În perioada analizată structura consumului personal realizat prin intermediul cererii o prezentăm în tabelul 4.

Așa cum reiese din tabel, în cadrul structurii consumului personal realizat prin intermediul cererii satisfăcute evoluția cea mai rapidă a avut-o consumul prin alimentația publică, acesta crescînd de 19,4 ori. Considerăm că evoluția rapidă a consumului personal prin alimentația publică a fost determinată de doi factori mai importanți, și anume: creșterea rapidă a turismului în țara noastră și atragerea într-o măsură tot mai mare a femeilor în activități economice și sociale din afara familiei. Consumul personal prin alimentația publică, considerăm că va crește în viitor cel puțin cu același ritm cu care va crește cererea totală sub influența în continuare a factorilor amintiți la care se vor mai adăuga și alții cum ar fi creșterea timpului liber, creșterea productivității muncii sociale etc.

CONSUMUL personal de mărfuri alimentare a crescut în perioada analizată de 11,5 ori. Ponderea acestei categorii a consumului în totalul consumului personal realizat prin intermediul cererii a crescut de la 25,50% la 29,70%. Acest fenomen a fost determinat de cel puțin patru factori: a) procesul de urbanizare a țării a influențat creșterea cererii de mărfuri alimentare deoarece populația urbană își procură produsele agroalimentare necesare consumului prin comerțul socialist; b) denaturalizarea consumului de produse alimentare al familiilor din me-

Consumul personal mediu pe lună al unui locuitor realizat prin intermediul cererii

Tabelul nr. 4

Ani	din care cerere de mărfuri :													
	Cerere satisfăcută		alimentare				alimentație publică		nealimentare		servicii		nealimentare și servicii	
	absolut	față de 1950	absolut	față de total	absolut	față de total	absolut	față de total	absolut	față de total	absolut	față de total		
1950	77,8*	100,0	19,9	25,6	4,5	5,3	38,4	49,3	19,9	19,3	53,4	68,6		
1955	155,8	200,2	48,1	30,9	17,2	11,0	68,2	43,8	22,3	14,3	80,5	58,1		
1960	221,1	284,2	64,0	28,9	19,7	8,9	104,1	47,1	33,3	15,1	137,4	62,2		
1965	345,9	444,4	109,0	31,5	34,6	10,0	152,7	44,2	49,6	14,3	202,3	53,5		
1970	471,4	605,9	142,5	30,2	53,1	11,3	202,0	42,3	72,8	15,7	275,8	58,5		
1975	681,9	876,5	202,1	29,7	80,0	11,7	289,0	42,0	119,0	16,1	399,0	58,6		
1976	733,5	942,8	223,9	29,5	85,5	11,7	310,1	42,3	111,0	15,5	424,1	57,8		
1977	772,3	992,5	229,9	29,7	88,5	11,4	337,4	43,6	116,5	15,3	453,9	58,9		

Sursa : Calculat din datele tabelului nr. 3 și Anuarul statistic al R.S.R. 1978, p. 58, 425.

*) reprezintă numai comerțul socialist spre deosebire de anul 1950 din tabelul nr. 3 care s-a calculat din întreg comerțul.

torată următorilor factori mai importanți: o parte a acestui consum se efectuează pe seama cheltuielilor suportate de învățământ, unități economice și populație, iar această categorie de consum nu presupune cheltuieli așa de mari. În perioada analizată această categorie a consumului personal a crescut

Ca urmare a acestui fapt ponderea consumului realizat prin intermediul cererii a crescut de la 53,82% la 77,43%, concomitent cu reducerea ponderii autoconsumului. Dacă avem în vedere dinamica depunerilor populației la C.E.C., ponderea autoconsumului este însă și mai redusă. Reducerea permanentă a

diul rural, ceea ce are ca efect creșterea rapidă a cererii de mărfuri alimentare; c) modificarea raportului dintre prețurile mărfurilor alimentare și nealimentare.

dr. Gheorghe RĂDUCANU

(Continuare în pag. 20)

UNELE ASPECTE ECONOMICE ALE REZISTENȚEI ANTIHITLERISTE ORGANIZATĂ DE PARTIDUL COMUNIST ROMÂN

UN ROL HOTĂRÎTOR în desfășurarea bătăliilor revoluționare în vederea răsturnării dictaturii militaro-fasciste, pentru trecerea țării alături de Uniunea Sovietică și de celelalte țări ale coaliției antihitleriste, l-a avut Partidul Comunist Român. „Partidul Comunist Român — spune tovarășul Nicolae Ceaușescu — a fost singura forță politică conștientă care, între cele două războaie mondiale, în anii premergători dezlanțurii agresiunii hitleriste, s-a ridicat cu hotărâre împotriva cercurilor reacționare burghezo-moșierești, a militat pentru unirea forțelor antifasciste, democratice, pentru apărarea cuccirilor democratice și a intereselor maselor largi populare, pentru o politică de pace și colaborare cu Uniunea Sovietică și alte state”¹

Partidul Comunist Român a unit toate forțele democratice, patriotice, la luptă pentru apărarea integrității teritoriale a țării în perioada interbelică, a organizat și condus lupta împotriva forțelor fasciste din interior și a nazismului în timpul marii greve a muncitorilor ceferiști și petroliști din ianuarie—februarie 1933. O strălucită expresie a hotărârii ferme a oamenilor muncii din țara noastră de apărare a libertății și suveranității naționale a fost impresionanta manifestație antifascistă din București, de la 1 Mai 1939, organizată și condusă de Partidul Comunist Român. Forțele antifasciste, patriotice, ale poporului nostru, în frunte cu Partidul Comunist Român au condamnat aspru dictatul odios de la Viena din 30 august 1940, care, a dus la răpirea vremelnică a nordului Transilvaniei de către Ungaria horthystă.

Puternica rezistență antifascistă, organizată de Partidul Comunist Român, unirea tuturor forțelor antifasciste și democratice într-un singur front de luptă se baza pe starea de spirit a maselor, în rindurile cărora se cristaliza o tot mai puternică conștiință a necesității ridicării la luptă pentru oprirea cursului nefast al evenimentelor istorice, în care fusese antrenată România, împotriva adevăratului vrăjmaș al intereselor noastre naționale fascismul. Această stare de spirit a fost consemnată în multe rapoarte și informări ale autorităților germane și române. Astfel, încă în anul 1941 se semna că starea de spirit a poporului este, înainte de toate, anti-germană, singurul sprijin al Germaniei în România fiind Garda de fier², că regimului militar îi lipsește baza socială și că poziția lui Antonescu este precară. „Antonescu este privit ca un zbir al nemților — raporta atașatul militar al Ungariei la București în 1942 — este nu numai antipopular, dar a provocat multora în mod direct și ura față de el”³, „există fără îndoială forțe crescînde care acționează pentru a impulsiona România înspre desprindere de noi”, adică de Germania — se arată într-un raport de informare german⁴.

O caracteristică a insurecției din august 1944 a fost și faptul că întreaga armată română a întors armele împotriva adevăratului dușman al poporului român — Germania hitleristă. Acest caz aproape unic în istorie a fost o urmare a faptului că armata română, era formată în majoritate din fii de țărani și muncitori, iar în corpul ofițerilor predominau elemente patriotice, dintre care mulți luptaseră și în timpul primului război mondial împotriva ocupanților germani. Răspunsul unanim patriotic al armatei române la chemarea partidului de a întoarce armele împotriva Germaniei naziste, a reprezentat, desigur, o mare contribuție la salvarea țării de la un dezastru național.

Încă din primele momente ale izbucnirii războiului, Partidul Comunist Român a chemat și a organizat masele largi populare la luptă împotriva hitlerismului și a forțelor fasciste din țara noastră. Alături de importante acțiuni politice întreprinse pentru făurirea unității de luptă și de acțiune a clasei muncitoare, a tuturor forțelor patriotice și democratice în lupta de eliberare națională și socială, Partidul Comunist Român a trecut la sabotarea mașinii de război. S-au organizat celule comuniste în întreprinderi, la sate, și în rindurile studenților, care în condițiile grele ale ilegalității și ale teroarei au condus lupta împotriva forțelor fasciste, au răspîndit manifeste revoluționare, antirăzboinice.

Cu toate riscurile și pericolele, sabotajul s-a desfășurat intens

în toate ramurile industriei. Spicuiem câteva elemente desprinse din materialele de arhivă: Prefectura poliției Capitalei semnaleză, la 4 iunie 1942, că, „agenții” Partidului Comunist au primit instrucțiuni pentru a desfășura acțiuni de sabotaj în fabrici și în industriile care lucrează pentru armată, că s-au format echipe de sabotaj care au misiunea să taie firele electrice, să demonteze siguranțele de la tablourile electrice, în special de la forța motrică⁵; Într-un raport al siguranței din anul 1943 se relatează despre intensificarea acțiunilor de sabotare a producției de război. Astfel, muncitorii de la Reșița au făcut de mai multe ori scurt circuit, au stricat motoare, tunuri, tancuri, mașini scumpe. La Bocșa Română munca s-a desfășurat într-un ritm lent, au fost tăiate firele electrice de înaltă tensiune, s-au stricat motoare, s-a organizat o celulă de partid. La Simeria muncitorii lucrează încet, scăzînd producția cu 30 la sută. Raportul mai semnaleză o intensă activitate comunistă la Bocșa Montană și la Reșița⁶. La fabrica de avioane I.A.R. din Brașov acțiunea de sabotaj desfășurată de comuniști a dus la reducerea considerabilă a producției avioanelor de bombardament. La o fabrică de piele din București, la o mare uzină din Sighișoara, la uzina de proiectile din Dudești și în alte întreprinderi importante au avut loc incendii și explozii datorate sabotajului care, au provocat mari pagube și întreruperea producției. Acte de sabotaj sînt raportate și la Iași. Autoritățile germane se plîng că la „Societatea Mica” producția este scăzută. Numeroase acțiuni de sabotaj au avut loc în industria forestieră, ceea ce a îngreunat furnizarea lemnului pentru armata germană; într-un raport din februarie 1944 semnaleză-se că „fără furnizările de lemn nu este posibilă realizarea sarcinilor superioare tactice ale Grupului de armată A, germană”⁷. Astfel, acțiunile sistematice și organizate ale muncitorilor conduși de comuniști pentru sabotarea producției de armament au avut un rol important în slăbirea aprovizionării trupelor germane.

Un obiectiv principal al Partidului în domeniul rezistenței antihitleriste pe plan economic a fost sabotarea producției de petrol și a transporturilor de țiței și de produse petrolifere către Germania, avîndu-se în vedere, că în strategia Germaniei naziste de pregătire și de purtare a războiului, petrolul românesc a ocupat un loc important. Înainte de război 98 la sută din importul german provenea de peste mări, îndeosebi din coloniile britanice și franceze. În anul 1938 cînd a devenit clar că aceste surse urmau să fie pierdute, atenția Germaniei a fost îndreptată spre bazinele petrolifere din România. În scopul acaparării petrolului românesc rețeaua germană de informații a cules în decursul anilor date și a întocmit numeroase studii asupra potențialului economic al României, a posibilităților și căilor de utilizare a lor de către Germania. S-a pus în discuție cu acest prilej experiența primului război mondial, cînd România a fost silită prin ocupația militară să pună la dispoziția necondiționată a Germaniei bogățiile solului și subsolului său. Dar, ocupația militară, era considerată în noile condiții date, utilă numai în cazul de extremă nevoie, dacă autoritățile române nu pot fi silit să „accepte colaborarea” pe plan economic cu Germania. O rezistență armată a României, care era mai mult decît previzibilă, ar fi dus la o distrugere și mai radicală a instalațiilor de extragere și ale rafinăriilor decît în 1916 și ar fi fost nevoie de cel puțin doi ani pînă la repunerea lor în funcțiune. De aceea se recurge la varianta „căii pașnice” care, însemna folosirea unor puternice presiuni militare și diplomatice, activizarea puternică a elementelor fasciste din interior, instaurarea cu ajutorul lor a unui regim politic care să se orienteze spre alianța cu Germania.

1) Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 10, Editura politică, 1974, p. 620.

2) Arh. St. Buc. Colecția microfilme S.U.A., rola 42 (T. 77-605, c. 1789488, 782)

3) Vezi „Magazin Istoric”, 7 (40), iulie 1970, p. 17-21.

4) Arh. St. Buc., Colecția microfilme S.U.A., rola 50 (T. 77-882, c. 5630760)

5) Analele Institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R., anul XV, nr. 4/1969, p. 93-94.

6) Anale, 4/1969, p. 96-97.

7) Arh. St. Buc., Colecția microfilme S.U.A., rola 45 (T. 77-608, c. 1793409)

Politica economică germană privind acapararea petrolului românesc era facilitată prin acordul economic încheiat între Germania hitleristă și România la 23 martie 1939, care prevedea subordonarea economiei românești cerințelor de export germane. Consecințe la fel de grave avea și acordul încheiat la 30 septembrie 1939, „acordul Clodius”, prin care se face un nou pas spre acapararea bazinelor petrolifere din România de către Germania. Încheiat în condițiile unor noi și puternice presiuni, acordul asigura dreptul suveran al Germaniei asupra întregului excedent românesc de ulei mineral, porumb, griu, orz, porci, vite, etc.⁸. Printr-un al treilea acord încheiat la 29 mai 1940, sub denumirea de „Oel-Pakt”, Germania își impunea dreptul de a stabili condițiile de livrare, prețul țițeiului și al produselor rafinate. Subordonarea economiei românești de către Germania nazistă se accentuează după intrarea trupelor germane în România și ocuparea punctelor strategice la 12 octombrie 1940. Antrenarea țării noastre în războiul antisovietic de către dictatura militară-fascistă antonesciană, înlăptuită împotriva voinței și contrar intereselor poporului român, a avut urmări din cele mai grave și asupra economiei în general și a petrolului în special.

În aceste condiții sabotarea producției și a transportului petrolului spre Germania a constituit o sarcină primordială a forțelor patriotice, asumată încă din primii ani ai războiului. Un val de rapoarte și informări trimise de autoritățile militare germane din România la Berlin semnalează situația alarmantă creată prin sabotaje. Astfel, în martie 1940 se raporta că vagoanele cisterne din România nu sînt încărcate și staționează goale⁹. În noaptea de 13—14 decembrie 1940 în apropiere de Ploiești a fost avariata conducta de petrol Ploiești—Constanța și s-a produs un incendiu. A fost avariata și podul între Teleajen și Valea Călugărească din care cauză transportul a fost îngreunat¹⁰. În unele cazuri cisternele au sosit fără frîne¹¹. Două trenuri cisterne s-au ciocnit la stația Moldova între Simeria și Arad¹². La un control efectuat în ziua de 21 aprilie 1941 la Ozun asupra vagoanelor cisterne se constată că 40 la sută din ele au fost deteriorate¹³. Toate aceste cazuri au fost calificate ca fiind rezultatul acțiunilor de sabotaj și exemplele ar putea continua.

UN ALT MIJLOC important de sabotare a livrărilor de petrol către Germania a fost provocarea de incendii. Un noian întreg de rapoarte semnalează incendii pustitoare. La 22 iunie 1941 a izbucnit un incendiu la Giurgiu la firma Steaua Română, considerat ca un act de sabotaj¹⁴. La 27 iulie 1941 ca urmare a incendiilor unui tanc petrolifer german au fost distruși 45 000 litri benzină¹⁵. În urma unei explozii la Brazi au fost distruse 3 000 m.c. de păcură. Un tren cisternă format din 46 vagoane încărcate cu benzină a luat foc în stația Cîmpina-Băicoi în noaptea de 24/25 iulie 1944 în timp ce mergea.

Pentru sabotarea aprovizionării mașinii de război germane esențiale erau însă reducerea producției și diminuarea calității produselor petrolifere, etc. Acțiunile de sabotaj în această direcție erau deosebit de importante. Astfel o ședință specială a Consiliului de Miniștri a fost convocată pentru analizarea cazului de la „Unirea” Ploiești, cînd 12 sonde și-au încetat activitatea, fiind bînuite de sabotaj¹⁶. Așașatul militar al Ungariei la București, raportează în decembrie 1942 că numărul actelor de sabotaj în regiunea sondelor petrolifere, a crescut simțitor față de începutul lunii noiembrie.

Sabotajele comise au determinat guvernul să emită în anul 1942 un decret-lege cu privire la introducerea pedepsei cu moartea pentru actele de obținere de informații și sabotaj împotriva întreprinderilor publice. Cu toate acestea, relatea așașatul militar al Ungariei la București, se poate aștepta și în viitor la sabotaje comuniste¹⁷. Într-o telegramă din 7 aprilie 1944, a lui von Killinger, ministrul Germaniei la București, și a lui Neubacher, reprezentantul special cu probleme economice, se arată că există o pronunțată atitudine comunistă între muncitorii din regiunea petroliferă¹⁸.

8) Idem, rola 49 (T. 77—902, c. 1798864)
9) Arh. St. Buc., Colecția microfilme S.U.A., rola 32 (T. 77—441, c. 16001129)
10) Idem, rola 38 (T. 77—601, c. 1784550)
11) Idem, rola 42 (T. 77—603, c. 1786966)
12) Magazin Istoric 7 (40), iulie 1970.
13) Arh. St. Buc., Colecția microfilme S.U.A., rola 47 (T. 77—610, c. 1796966)
14) Idem, rola 46 (T. 77—609, c. 1794808)
15) Idem, rola 47 (T. 77—610, c. 1796966)
16) Idem, rola 45 (T. 77—608, c. 1794334)
17) Magazin Istoric 7 (40), iulie 1970.
18) Arh. St. Buc., Colecția microfilme S.U.A., rola 365 (T. 120—252(265) c. 187443)
19) Idem, rola 41 (T. 77—607, c. 1792887—888)
20) Idem, rola 33 (T. 77—489, c. 1653470)
21) Ibidem, c. 1653452—454.
22) Idem, rola 49 (T. 77—612, c. 1799057)
23) Idem, rola 41 (T. 77—607, c. 1792885)
24) Idem, rola 33 (T. 77—489, c. 1653465—466, 480).
25) Vezi Anale nr. 6/1963, p. 69.

Înmulțirea actelor de sabotaj a avut loc în condițiile în care cele mai importante întreprinderi petrolifere românești erau „puse” din aprilie 1941, la ordinul Pührerului, sub protecția comandanților militari germani. În toate exploatarile de țiței din Valea Prahovei au fost numiți delegați militari pentru a lua măsurile cele mai drastice împotriva acțiunilor de sabotaj. Riscîndu-și libertatea, de cele mai multe ori chiar viața, muncitorii, patrioții români, în frunte cu comuniștii continuau însă să dea grele lovituri aprovizionării cu petrol a mașinii de război germane.

Opoziția față de aprovizionarea armatei germane cu petrol, a îmbrăcat și alte forme, ele s-au făcut resimțite pînă și în conducerea întreprinderilor, în aparatul de stat și chiar în armată. Aceste fenomene se accentuau tot mai mult pe măsură ce ne apropiem de evenimentele din august 1944 și constituie o reflectare pregnantă a influenței intenselor măsuri pregătitoare ce se făceau în vederea pregătirii mărețului act istoric.

Comandamentele germane raportează despre semne de refuz în muncă chiar din partea inginerilor, și funcționarilor de la rafinării, care tărăgănav în mod voit acțiunile de reconstrucție a avariilor pricinuite de bombardamente, invocînd numeroase pretexte și motive în acest scop. Se aprecia că în general „starea de spirit printre români, în industria petrolului este precară”¹⁹. Autoritățile germane se plîng că ordinele Marelui Stat Major ale armatei române nu sînt luate în considerare de către unitățile teritoriale, ele rechiziționau mijloace de transport care paralizau activitatea societăților petrolifere, restituirea vehiculelor se făcea în stare atît de proastă încît era nevoie de un timp important pentru repararea lor. Adesea circula numai 25 la sută din parcul de transporturi. Deși s-a dat ordin ca să se lase libere locomotivele și vagoanele cisterne folosite de industria petrolului. Comandamentul teritorial Ploiești calcă aceste ordine și confiscă cu forța locomotive.

Într-o telegramă adresată de generalul Gestenberg și von Killinger se arată că „intervenția avioanelor de vînătoare românești a fost tardivă cu prilejul atacului aerian din 12 iunie 1942”²⁰, ori apărarea antiaeriană a regiunilor petrolifere avea o mare importanță, deoarece numai între 1 august 1943 — 15 mai 1944 au zburat deasupra spațiului aerian român 4300 avioane inamice Germaniei, dintre care 2400 peste Ploiești²¹. Se semnalează refuzul din partea română de a face investiții pentru apărarea antiaeriană a regiunilor petrolifere, faptul că organele subordonate ale serviciilor românești caută sistematic să împiedice transportul de petrol spre Germania și că societățile petrolifere române nu găsesc nici un fel de sprijin din partea statului.

Autoritățile militare germane au ținut numeroase consfătuiri, pentru asigurarea funcționării normale a puțurilor petrolifere și a rafinăriilor distruse de bombardamente. În urma unei inspecții făcute la 10 mai 1944 la rafinăriile din Ploiești se constată că serviciile române tărăgănează lucrările de reconstrucție și se solicită măsuri severe pentru schimbarea situației existente. La Moreni și Cîmpina se constată o stagnare aproape completă a pompelor de extracție. La Steaua Română „impresia e dezolantă”. Deși mareșalul Antonescu a ordonat repartizarea a 12 mii de oameni pentru pază, au fost alocați numai 2 000 și aceia necorespunzători.

EFECTUL acestor acțiuni s-a resimțit serios în producție. Actele de diversiune și sabotaj la exploatarile petrolifere și uzinele din România — arată Pravda din 13 noiembrie 1941 — au dus la faptul că armata germană primește în ultimul timp cu 15—20 la sută mai puține produse petrolifere decît s-a avut în vedere²².

Cu toate că au fost luate cele mai drastice măsuri pentru exploatarea forțată a zăcămintelor petrolifere, producția a fost în anul 1942 numai de 5,6 mil. tone, în 1943 de 5,3 milioane tone, față de 8,6 milioane tone în 1938. În anul 1943 s-au executat numai 43 la sută din forajele prevăzute²³. Extracția a scăzut considerabil în anul 1944. Față de cantitatea de 22 mii tone pe zi cît era în anii 1934—1938, extracția a scăzut la 14 mii tone pe zi în luna martie și la 8 mii tone pe zi în luna mai 1944²⁴. ceea ce reprezintă un deficit de 44 la sută. O scădere vertiginoasă a producției s-a înregistrat și la rafinăriile din regiunea petroliferă Ploiești.

Opoziția fățișă sau camuflată față de jefuirea bazinelor petrolifere de către Germania nazistă, în scopul ducerii războiului agresiv, a avut drept rezultat micșorarea sistematică a livrărilor. Deși Germania preconizase procurarea din România, a circa 5 milioane țiței și produse petrolifere, anual, din 1940 pînă în august 1944 au fost expediate în Germania numai 10 318 179 tone țiței, în loc de circa 25 milioane tone. Livrările nu au atins în nici un an cele 5 milioane tone²⁵. Astfel, în anul 1943 s-au livrat Germaniei 3,3 milioane tone petrol și, deși guvernul român s-a angajat să mărească livrările în anul următor la 4 milioane tone, această cantitate nu a crescut,

dimpotrivă a scăzut la 3 milioane tone. Situația a devenit și mai gravă în anul 1944. În luna aprilie 1944, de exemplu, deficitul era de 30 la sută, deoarece s-au livrat numai 137 mii tone față de 270 mii prevăzute.

Nerealizarea livrărilor de petrol în cantitățile prevăzute a avut grave consecințe asupra capacității de luptă a trupelor hitleriste. În intervențiile făcute de germani față de guvernul român se evidențiază în multe cazuri dificultățile pe care le întâmpină din cauza insuficiențelor livrări. Astfel, în telegrama lui Keitel din 29 octombrie 1942 către Antonescu, prin care intervine, în numele lui Hitler, pentru mărirea cantităților de țiței, se arată „situația din Africa este extrem de precară din cauza lipsei de aprovizionare”. Același Keitel într-o scrisoare adresată lui Ribbentrop arată că livrările nu corespund acordurilor încheiate, nici apelul la mareșalul Antonescu nu a provocat o schimbare a situației. Între livrările românești, și obligațiile impuse îndeosebi de păcură și motorină este o deosebire așa de crasă încât pentru Italia a produs încă de pe acuma efecte catastrofale²⁶⁾.

Apărarea rezervelor petroliere ale țării a dobândit o însemnătate deosebită în zilele insurecției și în perioada ce a urmat deoarece, astfel, forțele insurecționale, armata română au putut fi asigurate corespunzător cu benzină, motorină și alte produse petroliere, atât de importante pentru ducerea războiului anti-fascist. Pierderea petrolului românesc, ca și a cerealelor, ca ur-

mare a ieșirii României din războiul antisovietic și întoarcerea armelor împotriva Germaniei naziste, a fost considerată ca unu din factorii cei mai importanți pentru prăbușirea frontului hitlerist în Balcani și pentru scurtarea duratei războiului.

REZISTENȚA antihitleristă a cunoscut însă și alte importante aspecte. Postul de radio Moscova relatea la 18 iulie 1944 că în România au fost închise 6.000 întreprinderi pentru a nu executa comenzile militare. Țăranii se opun tot mai mult rechiziționărilor pentru armată, ascund cerealele, se ridică împotriva foametei și scumpetei, au loc o serie de tulburări la sate.

Astfel, documentele cercetate scot în evidență că în cadrul vastei lupte antifasciste desfășurate de poporul român un loc important l-a ocupat economia. Sabotarea producției în întreprinderile ce produceau armament și furnituri pentru armată întârzierea și scăderea simțitoare a extracției și prelucrării petrolului și a livrărilor pentru Germania nazistă și pentru armata germană constituiau contribuții importante la slăbirea mașinii de război hitleriste. Rezistența antifascistă pe plan economic a avut și o mare semnificație politică, deoarece ea a contribuit la pregătirea condițiilor ce au dus la victoria insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste din România.

dr. Iosif I. ADAM

²⁶⁾ Arh. St. Buc., Colecția microfilme S.U.A., rola 47 (T. 77-610, c. 179472)

Afirmarea plenară a agriculturii cooperatiste

(Urmare din pag. 9)

responsabil pentru a nu-și pierde principiile active. De asemenea, administrarea lor să se facă uniform, la timp și în funcție de cerințele solului. Înființarea centrelor unice de chimizare în cadrul consiliilor agroindustriale creează premisele necesare ca și această activitate să se ridice la nivelul cerințelor impuse de modernizarea agriculturii.

5 Concentrarea producției, profilarea și specializarea unităților, proces în cadrul căruia un rol tot mai important revine asociațiilor inter-cooperatiste, precum și acțiunilor de asociere și cooperare dintre cooperativele agricole și unitățile de stat, perfec-

ționarea organizării producției și a muncii, ridicarea nivelului de calificare a cooperatizatorilor, folosirea unor forme și metode tot mai eficiente de cointereseare materială și morală sint, de asemenea, căi concrete prin care conducerea din cooperative, toți factorii de răspundere din aceste unități pot și trebuie să-și aducă contribuția la creșterea cât mai substanțială a eficienței economico-financiare, la consolidarea tuturor cooperativelor agricole de producție.

Un rol hotărâtor în organizarea și desfășurarea unitară a întregii activități din agricultură revine consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste. În cadrul consiliilor unice, unitățile agricole de stat și cooperatiste-păstrându-și proprietatea și autonomia — vor

putea coopera și mai strâns pentru a organiza în mod unitar dezvoltarea tuturor ramurilor agricole: producția de cereale, producția de plante tehnice, legumicultura, pomicultura, viticultura, și creșterea animalelor. Totodată, se vor crea unități de mică capacitate pentru prelucrarea materiilor prime locale, a unor resurse agricole și subproduse industriale, extinderea prestărilor de servicii și a producției obiectelor de artizanat, în care scop se va pune accent pe organizarea largă a muncii la domiciliu.

Important este — așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 1 februarie — ca în fiecare zonă să se asigure condiții egale de mecanizare, de chimizare, semințe selecționate, asistență tehnică pentru a se asigura producției cât mai mari în fiecare din unitățile componente ale consiliului, indiferent de natura proprietății.

Modificările în structura populației — expresie a creșterii nivelului de trai

(Urmare din pag. 17)

Această modificare reflectă într-un anumit sens rezervele de care dispune evoluția dezvoltării noastre industriale. Efecte similare au și modificările în structura mărfurilor alimentare ca urmare a orientării populației, pe măsura creșterii nivelului de trai, asupra produselor cu valoare nutritivă ridicată și cu prețuri mai mari; d) nivelul consumului de produse alimentare relativ scăzut la începutul perioadei analizate. Aceasta a făcut ca sporirea veniturilor populației să se concretizeze cel puțin într-o primă perioadă în creșterea, mai rapidă a cererii de mărfuri alimentare

față de cererea de mărfuri nealimentare. Considerăm că în perioadele următoare consumul personal de mărfuri alimentare va crește cu un ritm tot mai mic, ducând la reducerea ponderii acestei categorii a consumului. Această reducere va fi determinată, așa cum reiese din proiectul de Directive ale celui de-al XII-lea Congres al partidului de creșterea nivelului de satisfacere a cerințelor de produse alimentare pe de o parte, și de ritmul mai rapid al creșterii serviciilor în totalul cererii.

Consumul de mărfuri nealimentare și servicii a crescut în perioada analizată de 8,5 ori. Factorii care au provocat creșterea mai lentă a consumului per-

sonal de mărfuri nealimentare și servicii sint aceiași care au determinat și creșterea mai rapidă a consumului personal de mărfuri alimentare și prin alimentația publică. Așa cum reiese și din proiectul de Directive, consumul personal de mărfuri nealimentare și prestări de servicii va avea însă un ritm superior de creștere față de cel al cererii totale.

În concluzie se poate spune că politica profund științifică a partidului nostru de transformare revoluționară a societății românești a determinat și va determina, pe măsura creșterii nivelului de trai, modificări profunde în nivelul și structura consumului personal, modificări care au favorizat și vor favoriza în continuare sporirea capacității oamenilor muncii de a răspunde cerințelor impuse de o viață economică și socială din ce în ce mai intensă.

AUREOLATĂ recent de Premiul Nobel, știința economică cunoaște o deosebită efervescentă, fie că o privim sub unghiul perfecționării instrumentelor de investigație, al îmbogățirii interpretărilor sau al soluțiilor pe care le propune, fie că o judecăm prin prisma numărului publicațiilor economice, a numărului și calității pregătirii specialiștilor sau a onorurilor academice conferite economiștilor.

Înseși progresele înregistrate, precum și factorii care au stimulat-o și au solicitat-o ridică în fața teoriei economice probleme noi, de o amploare inedită; și tocmai de aceea, mai mult decât oricând în trecut, starea actuală și tendințele dezvoltării ei viitoare formează obiect de intense preocupări și pasionante confruntări. În acest cadru este larg răspândită teza crizei economiei politice, bineînțeles, dându-i-se acesteia interpretări dintre cele mai diferite.

După părerea mea, este necesar să distingem mai multe „nivele”, mai multe accepțiuni ale crizei economiei politice (în aceste însemnări utilizez cu același sens noțiunile de teorie economică, economie politică, știința economică și gândire economică).

ÎN PRIMUL RÎND, este vorba de starea de subdezvoltare a gândirii economice contemporane.

ÎN AL DOILEA RÎND, este vorba de criza gândirii economice sub raport social-economic, care include în sine elementul tehnico-economic, dar nu se reduce la acesta, ci are și alte determinări specifice pentru gândirea burgheză și, respectiv, pentru cea marxistă.

ÎN AL TREILEA RÎND, ca și în toate celelalte științe, acumulările cantitative ca urmare a propriei dezvoltări correlative cu progresele în celelalte domenii, condiționează la un anumit moment istoric necesitatea reelaborării calitative a întregului sistem categorial. Vom urmări aceste trei nivele ale crizei economiei politice contemporane.

Primul — este vorba de SUBDEZVOLTARE — se manifestă în numeroase aspecte. Pentru început ne vom referi la instrumentele de măsurare a proceselor economice și mai ales a celor sociale, instrumente care — cu toate progresele realizate — sînt încă departe de precizia dorită, ceea ce erodează valoarea in-

vestigatiilor. La Congresul mondial al economiștilor de la Tokyo din 1977 aceste probleme au format obiectul unor secțiuni distincte de dezbateri, în care discuțiile au fost animate. La o analiză mai atentă se dovedește că faptele economice cu care operează teoria nu sînt ele însele altceva decît expresia unei anumite teorii prin care diverși economiști înțeleg lucruri diferite. De pildă, șomajul poate fi dublat sau înjumătățit în funcție de definiția care i se dă; situația este similară în ceea ce privește evaluarea venitului național etc., etc.

Subdezvoltarea teoriei economice se exprimă și în faptul că sistemul ei noțional nu

față de nevoile practicii și față de științele tehnice. Primul aspect este evident. Efec-tele conjugate ale celor trei mari revoluții ale contemporaneității — tehnico-științifică, socialistă și de eliberare națională — în corelație cu celelalte procese fundamentale ale epocii noastre — problemele globale ale crizei planetare etc. — ridică actualmente în fața teoriei economice probleme noi, de mare amploare, cărora aceasta nu le face față în mod satisfăcător. Mai greu de demonstrat este al doilea aspect, mai ales pentru faptul că revoluția tehnico-științifică îmbrățișează ansam-

urmă a teoriei economice apare ca întemeiată sub raport metodologic. Dacă în secolul trecut revoluționarea științelor a început cu științele economice și sociale, care au dat un impuls puternic dezvoltării altor ramuri, actuala revoluție științifico-tehnică a început mai devreme în ramurile tehnice. Explicațiile actualei rămîneri în urmă a științei economice sînt multiple, în acest cadru voi aminti doar cîteva. În primul rînd, așa cum menționa recent Galbraith, obiectul de studiu al științei economice, spre deosebire de cel din științele naturii se află permanent într-un proces de rapide schimbări; acestea se cer a fi evaluate în chiar cursul derulării lor; ceea ce, pe de o parte, nu se poate realiza instantaneu, ci impune o perioadă de sistematizare a materialului factual, de analiză a tendințelor mai stabile ale proceselor economice în contextul general al societății, iar pe de altă parte nu poate să nu genereze moduri diferite de a reacționa. Diferențele își au izvorul în împrejurări dintre cele mai diferite — începînd cu pozițiile sociale și filozofice pe care se situează un economist sau altul, și terminînd cu capacitățile individuale de a penetra noul și de a reevalua teoria prin prisma noului.

În al doilea rînd, dacă legile naturii acționează independent de față, legile economice se modifică în acțiunea lor în funcție de condițiile specifice fiecărei țări. De aceea, dacă în științele tehnice progresul reclamă preluarea și asimilarea rapidă a rezultatelor obținute oriunde pe glob, în științele economice și sociale, în general, se impune un fin discernămint politic. (Dar este important de reținut și faptul că pe lângă multe deosebiri, există și o asemănare, evocată de Samuelson: legile economice, ca și cele naturale, acționează chiar dacă agentul lor nu le cunoaște)

Referitor la starea de subdezvoltare a teoriei economice putem exprima o apreciere optimistă și anume că știința economică se află în fața unui nou salt calitativ.

Tudorel POSTOLACHE

Opinii și evoluții în gîndirea economică contemporană

TEORIA ECONOMICĂ

SUB SPECTRUL

SUBDEZVOLTĂRII

ȘI AL CRIZEI

este universalizat, ca în științele naturii, ci parcat, datorită diversității pozițiilor ideologice, de clasă, naționale. Lipsa de unitate terminologică se constată chiar și între economiștii din aceeași țară sau din aceeași școală de gîndire. Precizarea terminologiei ca o cale a depășirii subdezvoltării teoriei economice este legată adesea de matematizarea limbajului. Într-adevăr, aceasta poate fi una din căile „universalizării” terminologiei economice, dar cu condiția să fie vorba despre matematizarea unor categorii științific elaborate; altfel ambiguitățile vor fi transpuse în alt plan, vor lua o altă formă și vor reflecta inexact realitățile atît de complexe și contradictorii ale vieții economice contemporane.

Expresia cea mai generală a subdezvoltării teoriei economice este rămînerea în urmă

blul științelor, le interferează una cu alta, inclusiv pe cele ale naturii cu cele sociale, precum și pentru faptul că eficiența practică a științelor naturii pe de o parte, a științelor economice și sociale pe de alta se măsoară în moduri diferite și pe intervale diferite. Dar, dacă interferarea tot mai accentuată a științelor naturii cu matematica și științele sociale este un proces real, în legătură cu care criteriile de clasificare a științelor se multiplică, totuși el nu a atins punctul în care clasificarea științelor realului, după forma mișcării pe care le studiază, să fie depășită; de aici rezultă că o privire comparativă asupra felului cum diversele ramuri ale științei se încadrează și reflectă revoluția științifică este legitimă, iar concluzia, larg împărtășită, privitoare la rămînerea în

IN ANALIZA gândirii economice din lumea a treia ne vom opri mai mult asupra concepțiilor dezvoltării autentice, autocentrate, independente și a creșterii din interior. Nu numai pentru că acestea sînt contribuții mai recente, dar și datorită faptului că, păstrînd anumite calități de teorie, se înscriu și ca cercetări mai de detaliu în cadrul dezbaterii generale a dezvoltării; ele au obiective bine ancorate în realitățile specifice țărilor rămase în urmă.

Fără să pierdem din vedere participările, mai vechi sau mai noi, ale economiștilor din lumea a treia, la definirea unor proiecte sau strategii globale. Pentru o ilustrare semnificativă a teoriilor în această direcție ne putem referi la concepția strategiei globale a lui Raul Prebisch sau la modelul Bariloche¹⁾ – deja considerate puncte de referință în gândirea actuală despre dezvoltare. Subliniem însă că prin aceste abordări „globale” autorii nu urmăresc stabilirea unor modele cu o valabilitate abstractă, aplicabile oriunde și oricînd, ci tratarea complexă a problemelor dezvoltării printr-o multitudine de corelații și interdependențe; concret, în principal, prin prisma relației național-internațional în primul caz, și a relației economic-social, în al doilea caz, în ansamblu, însă, o tratare prin complementaritate și compatibilitate cu tendințele mari de evoluție ale lumii contemporane.

Oferind un punct de vedere încheiat asupra unei politici globale de dezvoltare R. Prebisch a fost, fără îndoială, printre primii economiști din lumea a treia care a participat la analiza problemelor dezvoltării pe plan internațional. El a susținut de pe poziția funcției sale de secretar al UNCTAD-ului, teza că dezvoltarea țărilor noi suverane necesită nu numai acțiuni desfășurate separat, în țările în curs de dezvoltare și în țările dezvoltate ci și „for-

Confruntări și tendințe în gândirea privind dezvoltarea (II)

mularea unei strategii de dezvoltare coordonate la nivel național și internațional bazată pe o serie de măsuri convergente adoptate de toate țările”. Subliniind în mod just caracterul de urgență a dezvoltării țărilor rămase în urmă, concepția strategiei globale a lui R. Prebisch comportă trei elemente esențiale: a) dezvoltarea reprezintă o responsabilitate fundamentală a țărilor în curs de dezvoltare; în consecință masa efortului pentru creșterea economică trebuie să fie autohtonă, asistența din exterior urmînd să joace un rol marginal; b) deși responsabilitatea dezvoltării revine primordial țărilor în cauză, aceasta nu se poate realiza în bune condiții fără cooperarea internațională; c) pentru a fi eficientă cooperarea internațională trebuie să devină o prioritate încorporată în orice strategie globală a dezvoltării. Această din urmă cerință este formulată de Prebisch în termeni foarte preciși, în sensul că **organizarea cooperării la nivelul și prin intervenția statelor și nu cea „oferită de mici fracțiuni, bazată pe interese de clasă”, este singura acțiune favorabilă realizării obiectivelor scontate.**

În atmosfera generală de nemulțumire, „de decepție generală larg resimțită de comunitatea internațională” – după cum scrie economistul indian S.S. Mehta²⁾ – pentru rezultatele strategiilor stabilite în cadrul ONU sub forma Deceniilor pentru dezvoltare, care nici pe departe nu au corespuns așteptărilor popoarelor lumii,

aceste idei se regăsesc în concepții despre o nouă ordine internațională.

Printre numeroasele „modele referitoare la viitorul umanității”, modelul elaborat sub egida Fundației Bariloche din Buenos Aires de un grup de cercetători, coordonat de Amilcar O. Herrera are drept teză de bază corelația strînsă dintre ceea ce se denumeste în mod frecvent „modelul dezvoltării economice” și „modelul societății”.

Pentru autorii modelului Bariloche „destinul umanității” depinde de asigurarea condițiilor economice pentru profunde schimbări necesare ale raporturilor sociale din interiorul fiecărei țări ca și a relațiilor interstatale. Fixîndu-și drept obiectiv precizarea condițiilor economice „ale unui proiect de „societate egalitară, participativă adică” cu caracter socialist”, în care producția va fi determinată „de nevoile sociale și nu de profit” modelul atestă o concepție promițătoare, debarasată de unele exagerări obișnuite pentru modelele prospective occidentale.

Pornind în mod just de la primatul nevoii sociale în definirea oricărei strategii de dezvoltare, în concordanță cu cerințele majorității populației globului (a celor ce trăiesc în economii subdezvoltate sau în curs de dezvoltare) autorii acordă un loc central nevoilor „fundamentale”: alimentație, locuință, educație și sănătate; în concepția modelului satisfacerea acestor necesități fiind „manifestarea dezvoltării și egalității condițiilor sociale”. Pentru a dovedi că există posibilități materiale de realizare a unei noi societăți autorii studiază printr-un sistem de cuantificări și relații matematice condițiile și termenii în care s-ar putea satisface nevoile fundamentale în patru blocuri de țări: țări dezvoltate, America Latină, Africa, Asia. Conform rezultatelor obținute se susține ideea că în-

FIȘE

COSTURILE DE PRODUȚIE ÎN AGRICULTURĂ

(CONCEPT, EVIDENȚĂ, PLANIFICARE, DETERMINARE, ANALIZĂ, CĂI DE REDUCERE)

● Cartea Costurile de producție în agricultură, de prof. univ. dr. Sabin Nica-Sirbești și economist Ioan Găină, Editura Ceres, 1979, 186 p., poartă subtitlul „Concept, evidență, planificare, determinare, analiză, căi de reducere”. Lucrarea își propune să trateze principalele probleme de ordin teoretic și practic referitoare la costurile de producție – categorie economică fundamentală și în producția agricolă. Autorii explicitează teoretic diferența dintre noțiunea de cost de producție și cea de cheltuială de producție în sensul că

prima este legată numai de activitatea productivă, pe cînd cea de-a doua se întîlnește în sfera de aprovizionare tehnico-materială. Sint prezentate situațiile în care costurile și cheltuielile se pot suprapune. Sub raport practic, lucrarea tratează pe larg întreaga problematică specificată în subtitlu. Un accent deosebit se pune pe informația costurilor de producție – ca instrument de organizare și conducere științifică a activității productive în agricultură, ca și pe utilizarea metodelor și procedeelor moderne de determinare și analiză a costurilor de producție.

Investițiile și eficiența

● La rubrica „Schimb de opinii” a revistei VOPROSI EKONOMIKI (nr. 7/1979) acad. I. Hacıaturov publică, în vederea discuției, un articol cu titlul Puti povîšenija effektivnosti kapitalnih vloženii (Căi de creștere a eficienței investițiilor). După trecerea în revistă a unor realizări mari în domeniul construcțiilor industriale și social-culturale, T.H. se oprește în mod detaliat la unele neajunsuri în acest domeniu: nivelul redus al mecanizării rezultă și din faptul că

numărul celor ocupați în construcții este în mod relativ prea mare; venitul național a crescut în perioada 1974–1978 mai încet decît investițiile; s-a încetinit scăderea costurilor lucrărilor de construcții-montaj și în unele ramuri aceste costuri au sporit; a crescut greutatea specifică a fondurilor fixe productive – fenomen parțial obiectiv și rațional, dar și într-o anumită măsură nejustificat. Una din cauze ar fi dispersarea mijloacelor mecanice existente la un număr prea mare de obiective. T.H. propune, printre altele: premierea constructorilor care pun în funcțiune un obiectiv înainte de termen din economia realizată pe această bază de beneficiar; utilizarea mai largă a creditului pe termen lung în locul finanțării nerecuperate, de la buget; efectuarea plății utilitatului primit în două rate: 70–80 la sută din valoare după livrare, iar restul după montare și dare în funcțiune; înlăturarea sistemului de apreciere a muncii constructorilor pe baza volumului investițiilor, ceea ce duce la cointeresarea absurdă, antieconomică în a folosi materiale grele și scumpe.

Recesiunea și dilemele economiștilor

● It's a recession (Avem o recesiune) – conchide pe scurt revista NEWSWEEK (23 VII a.c.) – referîndu-se la opiniile recente ale unor economiști americani. Administrația își propusese să realizeze în 1981 un buget echilibrat pentru a frîna inflația. Economiiștii de la Consiliul consilierilor economici speră și acum că șomajul va crește doar cu un procent (de la 5,6 la 6,6 la sută) și că presiunile inflaționiste nu vor fi prea mari. Dar recesiunea ar putea fi mai adîncă decît se așteaptă. Economistul Michael Evans consideră că șomajul va ajunge în 1980 la 8,6 la sută, urmînd deficitul bugetar pînă la 45 mld. dolari. Economistul Lawrence Klein de la Wharton School afirmă că o perioadă recesionară va face indeziderabilă și chiar imposibilă echilibrarea bugetului. Ar fi necesară o reducere de impozite de circa 20 mld. dolari, reducere „care nu ar fi suficientă pentru a opri recesiunea... dar ar împiedica-o să se transforme într-una cu adevărat profundă și periculoasă”. Unii economiști continuă să

tr-un viitor previzibil — cu condiția orientării ei — creșterea economică va putea să nu cunoască limite fizice”.

În disputata problemă demografică, caracteristică structurală majoră a țărilor rămase în urmă, autorii subliniază prin includerea acesteia în modelul lor matematic, că presiunea demografică nu trebuie considerată „o variabilă exogenă, ci o variabilă dependentă de satisfacerea nevoilor fundamentale”. Se apreciază că pe viitor aceasta se va diminua pe măsura ridicării gradului de acoperire a necesităților menționate. Prin acest demers se ajunge la concluzia că „orice umanitate (n.n.: orice parte a omenirii) ar putea atinge niveluri convenabile ale bunăstării într-un termen cu puțin peste o generație”.¹⁾ Această performanță presupune conservarea mediului ambiant ca și menținerea ritmurilor anuale de creștere economică de aproximativ 6% pentru țările subdezvoltate și de 2% pentru țările dezvoltate. Având în vedere potențialitățile lumii de astăzi și mai ales pe cele ale țărilor în curs de dezvoltare — șazezi la sută din resursele naturale cunoscute în întreaga lume, 85% din materiile prime, bogate resurse de energie, peste 70% din terenurile arabile, două treimi din populația activă a lumii etc. — demonstrația modelului Bariloche apare nu numai optimistă dar, într-un fel, și realistă.

În concepția autorilor, obstacolele care stau în fața dezvoltării nu sînt, ca să spunem așa, de natură fizică sau demografică, ci în mod esențial de natură socio-politică. Exemplificarea autorilor cu relația dintre realizarea unor obiective economico-sociale și structura repartiției veniturilor naționale, chiar dacă este susceptibilă de unele perfectări mai convingătoare, reflectă în mod just unul dintre aspectele fundamentale ale procesului dezvoltării în

epoca contemporană: relația și coerența imperios necesare dintre progresul economic și progresul social. Discutarea și analiza de către economiștii din lumea a treia a acestor corelații în cadrul structural al țărilor angajate pe calea eliminării subdezvoltării și rămîinerii în urmă față de țările economiceste dezvoltate — chiar dacă în cazul modelului de față proiectul unei noi societăți se vrea „la scară mondială” și ar fi meritat din acest punct de vedere mai multă claritate — reprezintă într-un fel o consacrare a uneia dintre cele mai semnificative tendințe ale epocii noastre. Este vorba de abordarea într-o optică nouă, progresistă, determinată de realitățile contemporane, a eforturilor de propășire națională prin opțiunea pentru un anumit tip de societate; în fond edificarea națională judecată prin cerința adoptării unei ordini sociale interne mai echitabile.

Tratarea de către acești economiști argentinieni a problemelor dezvoltării viitoare a țărilor rămase în urmă prin prisma aspirațiilor pentru „o societate nouă”²⁾ într-un „proiect de societate cu caracter socialist” — chiar dacă ni se dau doar câteva idei despre caracteristicile acestei societăți — dovedește atracția față de ideile socialismului în aceste țări nu numai pentru că oferă o teorie explicativă a procesului de colonizare și a consecințelor acestuia, ci — în mod deosebit — pentru că socialismul oferă, mai ales prin practica social-istorică a țărilor socialiste, un model practic, economic și politic al opțiunilor și relațiilor necesare pentru realizarea progresului economic și social.

Iată, deci, o dată mai mult, pregnant ilustrată justetea aprecierii, din Programul Partidului Comunist Român cu privire la necesitatea obiectivă a trecerii la socialism pentru lichidarea rămîinerii în urmă din punct de vedere economic și social și pen-

tru făurirea unei economii de sine stătătoare. „Pentru țările în curs de dezvoltare, — se subliniază în Program — trecerea la socialism este un imperativ istoric, o etapă inevitabilă; acest adevăr este confirmat de întreaga experiență de pînă acum a edificării socialismului pe plan mondial”.³⁾

Abordarea problemelor dezvoltării prin optica restructurării raporturilor sociale se înscrie tot mai mult ca o trăsătură esențială în gîndirea economiștilor din lumea a treia. Totodată, este apreciat rolul dezvoltării economice ca fiind tocmai acela de a sprijini material și de a facilita și stimula schimbarea sau alegerea unui anumit tip de societate. În acest context, al cerinței imperioase de dezvoltare economică a țărilor noi suverane în fața problemelor dificile ale decolonizării complete și ale inserării adecvate în comunitatea internațională, se impun interpretarea celor două concepții ce vizează dezvoltarea independentă.

dr. Sorica SAVA

¹⁾ Vezi R. Prebisch „Vers une stratégie globale de développement”. TD/8, CNUCED II, New Delhi, 1er fevrier au 25 mars 1968 și Amilcar O. Herrera „Un monde pour tous, le modèle mondial latino-américain”. Paris, Presses Universitaires de France, collection „Economie en liberté”, 1977, 271 p.

²⁾ „India International Centre”, Vol. 4 No. 1, 1977, p. 20.

³⁾ Amilcar O. Herrera, op. cit. 267

⁴⁾ Modelul Bariloche a apărut în limba engleză, în Canada, sub titlul „Catastrophe or New Society, A Latin-American World Model”, Ottawa International Development Centre, Ottawa, 1976.

⁵⁾ „Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism”, Ed. politică, București, 1975, p. 193.

ceară măsuri anti-criză, cum ar fi finanțarea unui program de lucrări publice, reducere de impozite ș.a., dar „se pare că s-a înțeles că nu se pot face cheltuieli suficient de rapide în așa-numitele programe urgente pentru locuri de muncă, obținîndu-se astfel ceva benefic în combaterea recesiunii”.

Proiectul ICONE

● David L. Gordon, directorul Departamentului de finanțe și dezvoltare industrială al Băncii Mondiale militază, într-un articol apărut în nr. 3/1979 al revistei NOUVELLES ET OPINIONS SUR LE DEVELOPEMENT (publicație a Băncii Mondiale), pentru crearea și sprijinirea micilor întreprinderi în ările „Lumii a treia”. Costul de dolar al unui loc de muncă, în condițiile marii producții, înmulțit cu sporul anual al țării de muncă în aceste țări, ar duce, spune L.G., la cifra de 390-1300 de mii de dolari, ceea ce ar fi o parte de posibilitățile de finanțare ale țărilor în curs de dezvoltare, chiar dacă s-ar aștepta un ajutor internațional de câteva ori mai mare decît cel

actual — „deosebit de zgîrcit”. Autorul nu neagă superioritatea în multe privințe a marilor întreprinderi, dar consideră că și întreprinderile mici oferă unele avantaje. Printre altele, prin efectele sale induse, un sector de întreprinderi mici favorizează apariția și creșterea industriilor mari — ale oțelului, echipamentului electric, mașinilor-unelte, automobilelor, hîrtiei ș.a. Banca Mondială a inițiat proiectul ICONE (International Congress on New Enterprise), al cărui obiectiv, spune autorul, este de a examina modul în care aceste întreprinderi pot fi sprijinite.

Optimizarea consumului energetic în transporturi

● Articolul Energy and Urban Transportation (Energia și transportul urban), de Hari N. Khanna, apărut în ARIZONA BUSINESS nr. 1/1979, își propune să analizeze mijloacele de gestiune a utilizării cantității de energie ce se consumă în transportul urban, pentru a obține o creștere a productivității sistemului de transport. Se propun diferite modalități de optimizare a transporturilor: in-

roducerea de mijloace electronice moderne, utilizarea mai bună a spațiului vehiculelor, îmbunătățirea șoselelor (s-a calculat că suprafețele slab pavate pot spori consumul direct de energie al vehiculului cu 25 la sută, că pavajele proaste consumă de câteva ori mai multă energie prin reparațiile și straturile repetate de asfalt ce se toarnă peste primele, că reducerea gîturilor de trafic, determinate de gropi, pavaj prost, impunînd ocoluri, poate ajunge pînă la 60 la sută), sporirea numărului de șosele cu sens unic, perfecționarea vehiculelor, sporirea transportului în comun, utilizarea combustibililor nepetrolieri — curentul electric, hidrogenul, metanolul, gazolina artificială ș.a.

Concentrarea și neoliberalismul

● Cartea Almost Everyone's Guide to Economics (Houghton Mifflin Company, Boston 1978, 162 p.) apare sub forma unui interviu luat lui John Kenneth Galbraith de către Nicole Salingier. Ziarista franceză îl conduce pas cu pas pe profesorul Galbraith — în cadrul acestui

FIȘE

„Ghid în domeniul economiei aproape pentru oricine” — în expunerea principalelor sale idei, de la aprecierile sale asupra diferitelor școli de gîndire economică pînă la problemele concrete ale actualei crize economice și monetare din țările occidentale. Printre altele, J.K.G. evidențiază, în opoziție cu neoliberalismul economic și cu așa-numiții „noi economiști”, procesul de concentrare a producției în anumite sectoare, de creștere a puterii marilor corporații. La o întrebare referitoare la efectul legilor antitrust, J.K.G. arată că principala lege de acest fel există de aproape o sută de ani (legea Sherman — 1890), dar după cum se vede, nici o lege nu a putut frîna puternicul impuls spre concentrare și oligopol. „Nu poți rostogoli câteva stînci în Mississippi și să-i opriți cursul...” Economistul american admite însă că există anumite domenii în care firmele mici și mijlocii dau rezultate mai bune.

Cerințe și posibilități în edificarea noului ordinii economice internaționale

RITMURI DE CREȘTERE ÎN PERSPECTIVA ANULUI 2000 [II]

SIMPLE elemente de calcul, indicatorii timpului de depășire a decalajelor prezentați *) au totuși o semnificație. Ei demonstrează că funcția de dezvoltare a țărilor în curs de dezvoltare este o dependentă directă nu numai de propriile lor ritmuri de creștere, ci și de ritmurile atinse de țările dezvoltate cu care se află în competiție. Este și acesta un semn al interdependenței fenomenelor economiei mondiale, o dovadă a urgenței unei acțiuni globale și comune a tuturor națiunilor pentru realizarea unei noi ordini economice internaționale.

Numeroase țări în curs de dezvoltare au exprimat în cadrul programelor de lungă durată opțiunea ca pînă la sfîrșitul acestui secol, deci în anul 2000, să lichideze urmările subdezvoltării și să depășească prăpastia decalajelor. Pentru atingerea acestui obiectiv ele ar fi fost însă nevoite ca, începînd din 1971—1975 să realizeze un ritm anual mediu de creștere a produsului lor intern brut de 14⁰/₀ și a producției industriale de 13,1⁰/₀. Aceasta ar reprezenta mai mult decît dublul indicatorilor recomandați pentru cel de-al doilea Deceniu pentru dezvoltare și ar depăși și pe cei preconizați în Deceniul al treilea. Dificultatea înfăptuirii unor asemenea obiective este ilustrată cu prisosință de rezultatele obținute în actualul deceniu, 1970—1980. Este greu de imaginat că, în absența unor măsuri radicale de comun acord, care să asigure sprijinul eficient al țărilor industriale avansate, al întregii colectivități mondiale a națiunilor, ultimele două decenii ale secolului vor aduce asemenea modificări factorilor care stau la baza ritmurilor de creștere încît respectivul obiectiv să fie atins pînă în anul 2000.

Diferența deloc neglijabilă dintre ritmul teoretic necesar impus de gravitatea situației, de decalajul absolut, și ritmul practic posibil, permis de limitele potențialului economiei specifice fiecărei țări în dezvoltare, demonstrează cît de necesar este să se țină seama de mărimea obiectivă a orizontului de timp în cadrul căruia trebuie planificată depășirea decalajelor.

Limitele superioare ale ritmurilor sînt determinate de cel puțin cinci factori obiectivi principali: resursele materiale și umane disponibile; acumularea; tehnologia accesibilă și disponibilă, costul tehnologiei; eficiența economică minimă în funcție de ritmul creșterii; modul de planificare adoptat, conducerea planului, orizontul de timp fixat pentru atingerea obiectivelor; contextul economic internațional, conjunctura economică pe termen lung, calitatea relațiilor economice internaționale, tipul de cooperare între state.

Fiecare dintre factorii limitatori acționează pe căi diferite și independente unul de altul, dar cumulînd efectele negative ale acțiunii lor se ajunge la

*) Vezi „Revista economică” nr. 32/1979,

blocarea ritmului de creștere. Acest blocaj se manifestă ca un fenomen de marginalitate: de la un anumit nivel al ritmului, efectele sale economice se micșorează, fiecare procent de creștere suplimentară are un cost ridicat, cere eforturi enorme și — dirijat în mod eronat — poate deveni o sursă de pierderi pentru economia națională. El poate fi înlăturat numai prin aplicarea unui larg evantai de măsuri care au fost expuse recent la sesiunea UNCTAD de la Manila.

Este de remarcat puternica conexiune dintre factorii interni și factorii externi ai blocajului ritmurilor de creștere. Influența multiplă a crizei economice din țările industriale dezvoltate a acționat ca element de frînare a vitezei proceselor de creștere economică în unele țări în curs de dezvoltare. Această criză, avînd la bază profundele distorsiuni structurale ale economiei lumii nesocialiste, nu acționează ca un simplu moment de conjunctură nefavorabilă. Potrivit aprecierii unor analiști de prestigiu ai economiei mondiale, ea se poate instala ca fenomen de durată și ar putea însoți, cu intensitate variabilă, dar cu o mare probabilitate, întreaga epocă de tranziție de la vechea la noua ordine economică internațională, epocă de reeașezare a structurilor economice în lume pe baza unei noi diviziuni internaționale a muncii.

Mai mult decît în țările în curs de dezvoltare, criza economică, declansată după 1973, a afectat profund ritmurile de creștere în țările industriale dezvoltate. După cum se știe, în această perioadă, ritmurile lor de creștere au atins cele mai scăzute niveluri din ultimele trei decenii postbelice: astfel, între 1970—1975, produsul intern brut a crescut în aceste țări doar cu 2,84⁰/₀ în medie, producția industrială abia cu 1,74⁰/₀, iar cea agricolă tot cu 1,74⁰/₀. Țările în curs de dezvoltare nu urmează automat linia descendentă a vitezei de creștere, manifestată în țările occidentale. Este un semn că țările în curs de dezvoltare s-au desprins într-o măsură însemnată de legătura nemijlocită care determină aproape automat oscilații în nivelul producției lor în funcție de cea a țărilor capitaliste avansate.

Un aspect, tot mai intens dezbătut al problemei constă în perspectivele nesigure pe care criza îndelungată le imprimă ritmurilor de creștere economică în lumea nesocialistă, în ansamblu. Se apreciază uneori că economia mondială ar păși într-o epocă de încetinire generală a procesului de dezvoltare. Prognosticele oferă elemente mai sigure pentru calcularea ritmurilor doar pînă în 1985—1990; ele nu prevăd însă o relansare semnificativă a lor nici pînă la începutul secolului viitor. Într-un studiu al Institutului Hudson din Statele Unite, Herman Kahn și asistentul său William Brown prevăd că ratele de creștere a producției globale mondiale, pro-

ductia pe locuitor și indicele creșterii populației (elemente definitorii ale nivelului de dezvoltare) au intrat sau sînt pe cale să intre într-un declin lent, dar de durată.

Se poate afirma că, pe plan economic, blocajele care acționează în țările capitaliste în direcția unei comprimări a dezvoltării, cum se exprimă un economist italian în revista „Rinascita”, nu derivă din incapacitatea de a mobiliza și utiliza potențialul productiv de care dispun, ci din incapacitatea actualului sistem de conducere și de relații sociale de a dirija dezvoltarea societății capitaliste însăși. Asemenea limite sînt însăși limitele interne și obiective ale tipului de dezvoltare capitalist.

UN SUPORT matematico-statistic adus în sprijinul aprecierilor privind tendința de reducere a ritmurilor de creștere în etapa care urmează îl constituie și calculele de trend al ritmurilor de creștere, avînd ca bază perioadele decenale 1950—1960, 1960—1970 și perioada 1970—1975. Rezultatele obținute prin calcul și prin determinări grafice sînt redată în tabelul nr. 6, care reflectă indicatorii tendinței ritmurilor de creștere pînă în anul 2000. Trendul ritmului vine să confirme determinările elaborate anterior și prezentate în tabelul nr. 4, dar implică o serie de observații suplimentare cu privire la creșterea economică în deceniile viitoare.

Prima observație care se impune este aceea că trendul indică ritmuri mai mici decît orice previziune care s-a făcut pînă în prezent pe termen lung (a se compara cu tabelul nr. 4). Dacă în formulă s-ar introduce datele pe anii 1976—1978, precum și cele preliminate pe 1979, indicatorii ritmului de creștere al economiei celor două grupuri de țări ar apare și mai reduși.

A doua observație este legată de ritmul creșterii industriale care ar urma să fie devansat de cel al creșterii globale a P.I.B. Explicația se găsește în încetinirea, observabilă în prezent, a activităților industriale, în special în țările occidentale. Criza de structură duce la scăderea producției în ramurile clasice ale industriei în Europa occidentală și Statele Unite, orientarea spre ramurile de vîrf, expresie a revoluției științifice și tehnice. De asemenea, tabelul oglindește un moment nou în dezvoltarea industrială a țărilor în curs de dezvoltare, și anume o stagnare a acestui proces în țările sărace în resurse naturale, îndeosebi energetice, dar și o reevaloare a ramurii agricole, spre care se îndreaptă un volum mai mare de investiții cerut de nevoile alimentare crescînde ale statelor cu intensă creștere demografică.

În sfîrșit, din tabelul nr. 6 rezultă o ușoară depreciere a raportului de devansare a ritmurilor țărilor industriale dezvoltate, de către cele înregistrate în țările în curs de dezvoltare. Acest raport oscilează, în cazul studiat, între 1,5

Trendul creșterii economice 1980—2000

Tabelul nr. 6

Grupul de țări	Produsul intern brut	Indicatorii obținuți prin metoda grafică minim maxim	prin metoda matematică	Aproximare	
Țări în curs de dezvoltare	total	6,5	8	6,5—8	6—7
	industrie	6,5—7	7,75—8	5—6	6
	agricultură	2,8—3,2	3—3,5	2,6—2,75	2,5—3
Țări industrial dezvoltate	total	3—3,2	5—5,8	2,5—3,75	3—3,5
	industrie	1,5—2,5	5,5—6,25	0,4—1,0	2—2,5
	agricultură	1,0—1,6	2,0—2,3	1,65—1,30	1,5—2

Sursa: Calcule proprii.

și 3, indicând o ușoară tendință spre îndepărtarea termenelor necesare pentru înlăturarea decalajelor dintre nivelul economic al celor două grupuri de țări.

UNUL DINTRE obiectivele imediate ale procesului de edificare a noului ordin economic internațional, pe care situația de perspectivă o impune, ar fi găsirea căilor menite să dea posibilitate economiilor din țările în curs de dezvoltare să crească în ritm suficient de ridicat pentru a nu frîna reducerea decalajului, ținînd seama tocmai de faptul că creșterea economică a țărilor industrial avansate pare să ia o curbă descendentă pe termen lung.

Cercetînd seria pe termen lung a ritmurilor de creștere economică, pentru țările care au fost cuprinse în studii de statistică istorică, din epoca revoluției industriale (sec. XVIII) și pînă în prezent, rezultă că — în medie — curba cea mai înaltă a indicatorilor de ritm se situează în scurtul interval 1950—1970. Se poate emite ipoteza că intervalul acesta de două decenii reprezintă fie o ruptură față de ritmurile relativ moderate ale celor aproximativ două secole de dezvoltare economică mondială modernă, deci **începutul unei noi ere, a ritmurilor înalte**, care va continua trecînd peste perturbațiile provocate de actuala criză economică, fie o abatere de la trendul secular al dezvoltării după care urmează să se revină între limite moderate. În acest din urmă caz, ar fi vorba, în cei douăzeci de ani luați în considerare, doar de o **erupție temporară spre ritmuri înalte**. Pînă la începutul deceniului '70 existau puternice argumente pentru prima parte a ipotezei. De atunci încoace, însă, ca rezultat al apariției și prelungirii crizei economice în țările industrial avansate, cu inflație galopantă, șomaj puternic și eroziuni valutare, prezentînd semne indubitabile de durată pe o perioadă previzibilă cu fermitate de cel puțin 10—15 ani, nu se mai poate renunța ușor la presupunerea că pentru economia capitalistă, inclusiv cea a unor țări în curs de dezvoltare, ritmurile intervalului 1950—1970 ar putea însemna în realitate ceva asemănător cu o abatere de la trendul secular, urmată deci, de o aplatizare a curbei ritmurilor.

Fără îndoială, primul factor — de altfel determinant — al unei intensificări temporare a creșterii îl constituie efectul multiplicator al revoluției științifice și tehnice care acționează pe deplin în economie tocmai în acest răstimp. Avîntul economiei provocat de perfecționarea pe scară largă a forțelor de producție, înlocuirea mijloacelor tehnice depășite, introducerea noilor tehnologii, concretizate prin apariția unor ramuri cu totul noi (ca electrotehnica, petrochimia, transporturile aerospațiale supersonice, energetica atomică precum și a unor subramuri noi în cadrul ramurilor tradiționale (ca, de pildă, în construcția de mașini, în transporturile

feroviare și rutiere) au avut ca rezultat un adevărat salt industrial, a dus la iluzia dezvoltării economiei țărilor occidentale independent de criza distrugătoare.

Nu trebuie uitat, desigur, că acest factor de intensificare a ritmului de creștere a acționat nu izolat, ci într-un context complex, care a stimulat — și la rîndul său a fost stimulat — de alți factori economici și sociali, cum sînt:

— penuria postbelică de produse în lume, cerințele impuse de o operă gigantică de reconstrucție după distrugerile războiului; nevoia de a satisface un necesar uriaș de capital fix ce se cerea înlocuit; acoperirea nevoilor de materii prime și resurse energetice obținute pe căi ușoare și sub valoarea lor reală din teritoriile coloniale sau tinere state abia formate și slabe (prin mijloace neocolonialiste);

— apariția țărilor în curs de dezvoltare în economia mondială, cu o gigantică piață nouă, cu noi nevoi și noi potențe, avidă de capital și utilaje;

— lărgirea pieței interne chiar în țările industrial dezvoltate, nu numai pe seama mijloacelor de producție, ci și a bunurilor de consum, în special bunuri de lungă durată, care au apărut, pe baza inovațiilor tehnice, mereu mai perfecționate, la prețuri și în condiții (de credit) accesibile pentru pături tot mai largi ale populației;

— creșterea cursei înarmărilor ca efect al războiului rece, al conflictelor militare locale, constituirea complexului militar-industrial;

— stimularea unei creșteri artificiale, supra-evaluarea ideii de societate de consum, care pînă la urmă a dus la consumul exagerat de mijloace materiale și financiare, la risipa de energie în toate domeniile.

CÎND SOCIETATEA capitalistă Cera în curs de a-și epuiza factorii postbelici de creștere, și acest moment s-a suprapus limitării rezervelor celui mai ieftin și abundent izvor de energie — hidrocarburile, care au fost unul din pilonii expansiunii rapide tehnico-economice a țărilor industrial dezvoltate —, atunci s-a produs o accentuare a reducerii treptate și persistente a ritmului, s-a impus o conjunctură mereu mai nefavorabilă care a depășit în durată și profunzime previziunile. Într-o recentă declarație în problema crizei energetice și depășirea ei, cei nouă membri ai Pieței comune au afirmat că fără găsirea unor noi resurse energetice (se refereau în deosebi la energia nucleară), **în cursul deceniilor viitoare nu va fi posibilă nici o creștere economică** („Le Monde”).

Pe un asemenea fundal, au început să se manifeste o serie de factori cu acțiune inversă celor care au stimulat ritmurile înalte ale creșterii economice din epoca anterioară, cum ar fi:

— piața occidentală a devenit tot mai saturată de produse, atît mijloace de

investiții, utilaje, cît și bunuri de consum, în condițiile limitării treptate a expansiunii comerciale spre zone exterioare;

— crește concurența pe piețele occidentale, se manifestă un protecționism fără precedent chiar în raport cu epoca de sfîrșit a sec. XIX, în ciuda repetatelor convenții vamale și tarifare, accesul pe piața mondială este barat de măsuri discriminatorii care, fără îndoială, lovesc în primul rînd economiile slab dezvoltate, dar își pun amprenta și pe relațiile economice dintre toate țările, provocînd distorsiuni în coloborarea internațională.

— fenomenele negative sînt adîncite de factorii parazitari, de discriminările comerciale impuse de interese militar-strategice, de cursa înarmărilor și blocarea unor importante mijloace materiale și financiare în acest scop;

— relațiile economice internaționale sînt supuse unor deformări extraeconomice, subordonate intereselor marilor monopoluri, ale societăților multinaționale;

— revoluția științifică și tehnică începe să acționeze în alt sens decît în perioada apariției sale ca factor de revoluționare a forțelor de producție; ea nu mai produce efecte extensive asupra dezvoltării economice, sau — mai precis — produce efecte extensive mereu mai reduse, acționînd ca factor de dezvoltare intensivă în interiorul ramurilor, subramurilor și întreprinderilor; punctul de greutate trece de la dezvoltarea cantitativă la cea calitativă; începe să aibă primat producția de idei, inovația tehnică și tehnologică, își spune cuvîntul tot mai mult știința, ca forță de producție.

În aceste condiții, vechile structuri economice și, desigur, și cele sociale devin tot mai mult o frînă obiectivă în calea dezvoltării. Ele nu mai pot fi o bază viabilă, pe termen lung, pentru creșterii economice în ritm înalt. Un anume tip de dezvoltare economică, cea capitalistă, beneficiînd în deceniile postbelice de avantajele pe care le-au imprimat creșterii sale efectele revoluției științifice și tehnice, trece printr-un proces de epuizare. Sistemul de relații internaționale pe care l-au întretinut, mecanismele economice mondiale care i-au stat la bază a intrat și el în criză.

Criza de materii prime, criza energetică sau criza ecologică, nici una nu constituie cauza profundei crize economice a lumii nesocialiste. Ele sînt fenomene însoțitoare, care potențează criza reală, cea provocată de structurile anacronice cărora li se solicită un efort de adaptare față de cerințele istoriei.

În acest context, se pune cu o deosebită stringență problema înlocuirii sistemului perimat de relații economice internaționale, bazate pe inegalitate și exploatare, printr-o nouă ordine economică, care să se edifice pe temelia principiilor libertății și egalității între națiuni, respectării suveranității naționale, dreptății și echității în lume. Ferm convinsă că pe această cale va putea fi promovat progresul economic și social mai rapid al țărilor în curs de dezvoltare — în ultima analiză, al tuturor țărilor lumii, România s-a pronunțat și se pronunță ferm pentru trecerea neîntîrziată la acțiuni concrete în scopul înfăptuirii acestui proces, indispensabil pentru asigurarea stabilității economiei mondiale.

Andrei VELA

MACHINOEXPORT

Sublere, burghie elicoidale, burghie de filetat ; plăci de filetat, freze

Oferim :

Șublere din oțeluri superioare, în finisare lucioasă sau mată. Domeniu de măsurare : 0–150 mm, precizia de cotire între 0,05 și 0,1 mm. Scală milimetrică sau o combinație de milimetri și inci. Frână pneumatică acționată de policar. Suprafețele călite împiedică uzura.

Burghie elicoidale din oțel dur, structură uniformă prin laminare, precizie prin rectificare profilată. Se livrează cu diametre între 0,03 mm și 60 mm. Burghie elicoidale placate în metale dure pentru fontă și oțel.

Burghie de filetat acționate manual sau mecanic din oțel dur aliat, se livrează pentru filete : metrice și Whitworth. Plăci de filetat pentru filete metrice și filete pentru țevi.

Freze cu miner și freze deget, freze cilindrice, freze frontale cu dinți demontabili cilindrice, freze unghiulare pentru lucrări de degroșare și de finisare.

Freze tip N, H și W. Freze modulare pentru roți melcate și roți.

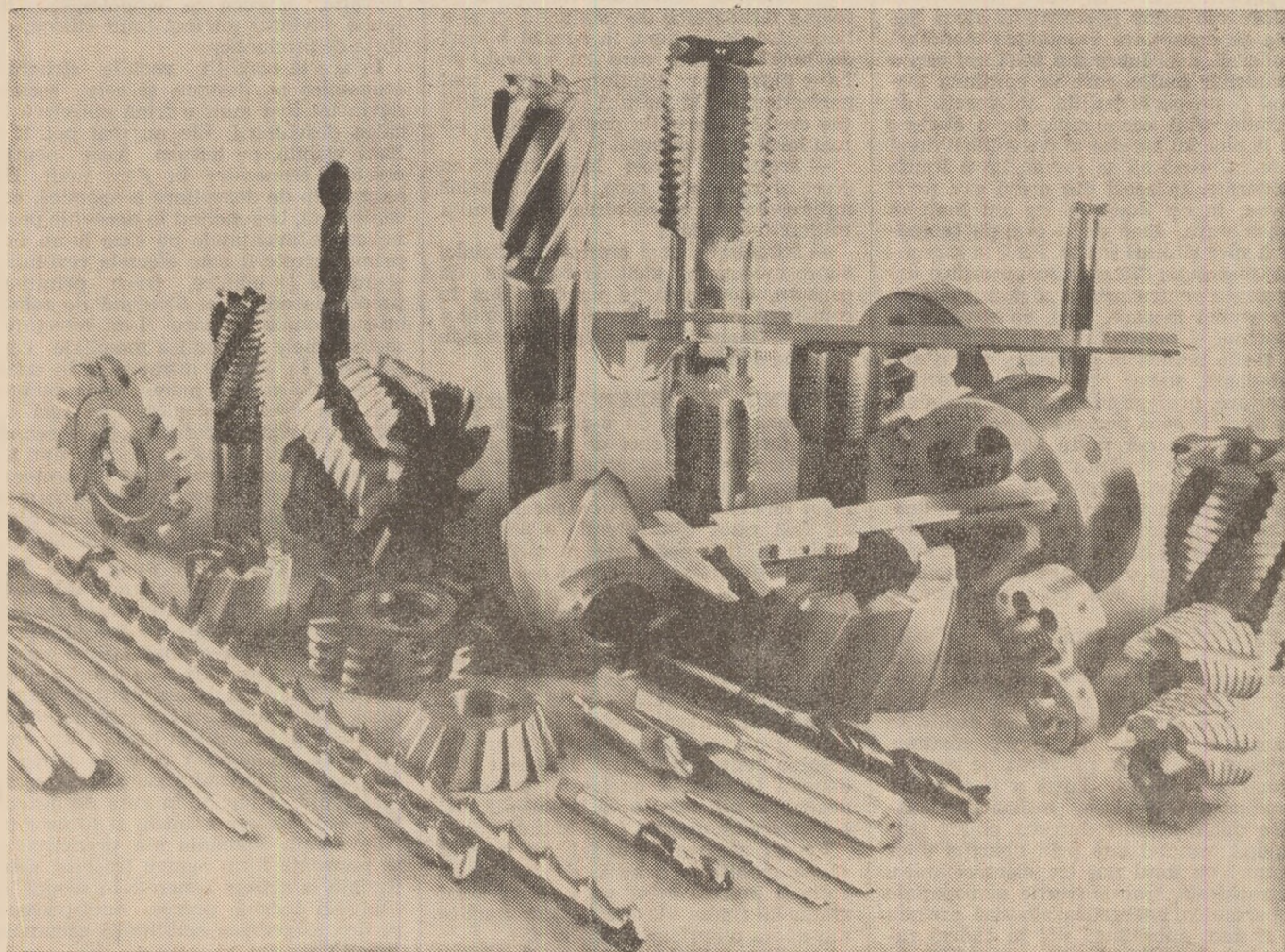
Se livrează în varianta oțel aliat sau placat cu metale dure.

Exportator : Organizația de comerț exterior MACHINOEXPORT

Sofia — Bulgaria

str. Aksakov 5

Telefon : 885321 ; telex 023425

PUBLICOM

Recolta mondială de cereale

O PROGNOZĂ recentă a departamentului Agriculturii al S.U.A. evaluează recolta mondială de grâu a sezonului agricol 1979/80 la 420 mil. t sau 385 mil. t, în funcție de condiții climatice favorabile sau nefavorabile luate în considerare, ambele a-

tiv, 49 și 31,3 mil. t anterior), iar cele mai importante reduceri le vor înregistra Australia și țările vest-europene. Exportul va fi majorat în ambele variante față de cel al anului în curs, în special datorită creșterii livrărilor argentinene și canadiene.

Și la porumb prognozele privind producția sînt sub nivelul anului agricol curent, la această situație contribuind, în special, recoltele mai scăzute din Europa occi-

mil. t

	1978/79	1979/80	
		var. I	var. II
Grâu			
prod. mondială	437,6	420,0	385,0
export	71,5	72,0	82,0
Porumb			
Prod. mondială	740,8	731,0	687,0
export	87,4	91,0	99,0

Sursa : BIKI 12.VII.1979

precieri fiind sub nivelul recoltei anului agricol actual (estimată la 437,6 mil. t). În ceea ce privește principalii producători se apreciază că vor înregistra creșteri nete — indiferent de condițiile de climă — S.U.A. și India (cu producție maximă de 57 și 33 mil. t față de, respec-

țională (91 sau 86 mil. t față de 94,1 mil. t anterior). În schimb, se pare că vor crește exporturile — mai ales pe seama vânzărilor sporite din Canada și S.U.A. — iar la import se vor înregistra cereri majorate în special din partea țărilor vest-europene și Japoniei.

S.U.A. : perspective pentru combustibilii sintetici

POTRIVIT Departamentul Energiei, Statele Unite vor obține la nivelul anului 1985, 500 mii bariluzi de combustibil sintetic și aproape 2 mil. barili pînă în 1990. Cercetările permit aprecieri optimiste privind trecerea

la producția industrială de cărbune gazeificat, produse petroliere din sisturi (prin folosirea microundelor în extracție), etanol din biomasă și — deși cu dificultăți mai mari (prin tehnici de lichefiere și producere a benzinei cu cifră octanică scăzută) — cărbune sintetic lichid. Se speră, de asemenea, să se obțină benzine cu cifră octanică înaltă prin adaptarea tehnologiei de extracție a metanolului din cărbune, prețul pro-

dusului final fiind apreciat la 45 dolari/baril. Tot în ceea ce privește prețurile se apreciază că exploatarea sîsturilor bituminoase și a nisipurilor asfaltice va permite obținerea de petrol la un nivel de 20 dolari/baril.

Previziuni pentru economia Suediei

PROGNOZELE pentru economia suedeză în perioada 1979-1981 indică o evoluție favorabilă, caracterizată prin creșterea continuă a consumului și a investițiilor și menținerea la un nivel scăzut a creșterii prețurilor.

Produsul intern brut se așteaptă să crească cu 5% în 1979, 4% în 1980, și 3% în 1981. Producția industrială se pare că va crește cu 5% pe an, iar exporturile cu circa 7%, pentru importuri prevăzându-se rate de creștere mai scăzute. Deși comerțul exterior va aduce excedente, creșterea prețurilor la petrol și deficiturile la transporturi și servicii vor determina solduri negative majore ale balanței de plăți curente.

Creșterea producției la bunurile de consum va înregistra rate de circa 2% în fiecare din anii auți în vedere. Specialiștii speră de asemenea să controleze evoluția prețurilor, cu o rată a inflației care, cel puțin în acest an să nu depășească 6%. Pentru anul acesta și următorii se așteaptă o anumită îmbunătățire în ceea ce privește încadrarea forței de muncă.

Orientări în dezvoltarea economică

Siria : progres economic prin mutații structurale

ECONOMIA Republicii Arabe Siriene a fost caracterizată în ultimele două decenii prin diminuarea rolului sectorului particular în favoarea celui de stat — politica conjugată cu măsuri guvernamentale de sprijinire a investițiilor publice — determinînd îmbunătățirea situației financiare a țării, accelerarea dezvoltării și creșterea potențialului industrial. Astfel, în perioada 1968-1976 produsul intern brut a crescut cu o rată medie anuală de 9,9%, în ultimii patru ani ai acestei perioade înregistrîndu-se chiar o rată medie de 13%.

În industrie — care deține locul doi în formarea P.I.B. și ocupă 16% din forța de muncă — atenția se concentrează asupra dezvoltării industriei extractive și de prelucrare a fierului, creșterii potențialului energetic, realizării unei industrii electronice și electrotehnice naționale, precum și diversificării preocupărilor în industria ușoară și alimentară. Un obiectiv de seamă îl constituie realizarea proiectului integral al barajului de pe fluviul Eufrat care, în final, va asigura irigarea a circa 640 mii ha teren arabil, 400 MW energie electrică, precum și construirea, în zonele adiacente a noi așezări de tip urban dotate cu o infrastructură modernă. În acest an financiar investițiile în industrie au fost planificate să atingă 11 mrd. lire siriene (2,8 mrd. dolari), cu 5% peste nivelul corespunzător exercițiului financiar precedent.

Eforturile în agricultură vizează în primul rînd acoperirea necesarului de hrană al populației (care înregistrează un ritm de creștere demografică de 3,3% în actualul deceniu) prin valorificarea resurselor existente, extinderea suprafețelor cultivabile și a irigațiilor. Deși bumbacul rămîne principalul produs agricol de export, în țară se dezvoltă o industrie modernă de prelucrare în fire și produse textile, ceea ce va permite o valorificare superioară la export a acestei culturi.

Schimbările comerciale dintre România și Siria au crescut de circa 50 de ori în actualul deceniu, iar cooperarea dintre cele două țări a înregistrat o puternică dezvoltare, România participînd la realizarea unor importante obiective cum sînt Complexul de fosfați de la Homs, Fabrica de ciment de la Sheik-Said, rafinăria Banias, amenajările hidroameliorative de la Raqqa, ferme zootehnice, prospecțiuni geologice etc. Relațiile dintre România și Siria, bazate pe prietenie, stimă și respect reciproc se dezvoltă pornind de la dorința celor două părți de a fructifica posibilitățile de extindere pe multiple planuri a colaborării și cooperării bilaterale, în interesul ambelor popoare.

Emilian STANCU

EVOLUȚII MONETARE

ÎN CURSUL SĂPTĂMÎNII 6-10 august 1979 dolarul S.U.A. a înregistrat un recul moderat în raport cu restul valurilor occidentale. Această evoluție s-a accentuat în special în ultima parte a intervalului după publicarea indicelui de creștere a prețurilor vînzărilor cu ridicata în S.U.A. pe luna iulie 1979, de 1,1%. Perioada prezentată a fost caracterizată prin intervenții ale băncilor centrale îndreptate spre sprijinirea dolarului S.U.A., iar în cadrul sistemului vest-european de flotare concertată vizînd în special susținerea coroanei daneze care s-a situat în permanență pe o poziție mai slabă.

Lira sterlină s-a situat la un nivel minim al intervalului cu circa 2,6% sub închiderea de referință și anume 2,2180 dolari / 1 liră și a închis după o revenire parțială la circa 2,2410 dolari pentru o liră. Francul elvețian a oscilat, în prima parte a intervalului, foarte puțin de o parte și de alta a închiderii precedente înregistrînd abia în final o depreciere mai însemnată la un curs de circa 1,6470 franci pentru un dolar (+0,6% peste închiderea de referință).

Marca vest-germană a înregistrat de asemenea o depreciere mai mare la finele intervalului cînd a cotat la circa 1,8200 mărci / 1 dolar. Francul belgian a avut o perioadă mai calmă cedînd ultima poziție în șarpele vest-european coroanei daneze. În final, francul a cotat la un nivel de aproximativ 29,13 franci / 1 dolar față de cursul anterior de 29,30 franci / 1 dolar S.U.A.

Evoluția principalelor valute occidentale în raport cu dolarul S.U.A. în perioada 6-10 VIII, luîndu-se ca bază cursurile din 3 VIII a c

Francul francez a oscilat între nivelele cuprinse la circa 4,2380 și respectiv 4,2530 franci pentru un dolar S.U.A. Lira italiană s-a situat în final la un nivel de 816,00 lire / 1 dolar respectiv cu circa 0,5% peste cursul de închidere de referință. Yenul japonez, evoluînd sub efectul provocat de publicarea creșterii de 1,9% a indicelui prețurilor vînzărilor cu ridicata în luna precedentă precum și cifrei de 4,6% cu care au crescut exporturile nipone în același interval, a înregistrat o depreciere de circa 0,6% față de dolarul S.U.A. la închidere.

Pe piața eurodepozitelor la perioadele de șase luni s-a înregistrat un recul de circa 0,125% de eurofrancii elvețieni și euromărcile vest-germane negociate la circa 2,375% și respectiv la 6,875% în timp ce eurodolarul S.U.A. au fost tranzacționați la un nivel de circa 11,3125% p.a. ușor superior celui din săptămîna anterioară.

Piața aurului a cunoscut o perioadă de mare agitație, cu oscilații de mare amplitudine (diferența dintre prețul minim și cel maxim al intervalului fiind de 20 dolari / uncie). În final ultimul fixing la Londra al aurului a fost stabilit la 303,75 dolari / uncie față de indicatorul similar al săptămîinii precedente de 286,50 dolari / uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

VALORIFICAREA CĂRBUNELUI — O PROBLEMĂ MONDIALĂ

CREȘTEREA spectaculoasă în special în ultimele luni a prețului petrolului și conștiința caracterului limitat al resurselor de petrol și gaze, care contribuie astăzi cel mai mult (împreună, cu 71 la sută) la acoperirea necesarului mondial de energie primară, au determinat pretutindeni o sporire sau o revitalizare a interesului pentru valorificarea altor surse de energie, fie reînnoibile, fie, în orice caz, mai abundente. Din această ultimă categorie face parte în primul rând cărbunele, considerat cîndva „piinea industriei” datorită rolului cheie pe care l-a jucat în desfășurarea primei revoluții industriale. Rezervele mondiale de cărbune exploatabile actualmente din punct de vedere tehnic și economic sînt estimate de experții Agenției Internaționale pentru Energie la circa 637 miliarde tone, cantitate suficientă pentru satisfacerea timp de aproape două secole și jumătate a necesarului de consum la nivelul celui din 1977. În plus, spre deosebire de rezervele de petrol, concentrate într-un număr redus de țări, cele de cărbune sînt mult mai larg răspîndite pe glob. Cu toate acestea, din cauza prețului mondial exagerat de scăzut pe care l-a avut petrolul pînă în primii ani ai deceniului nostru, preț care a favorizat consumul nerațional, abuziv al acestei prețioase resurse, producția mondială de cărbune, devenită din motivul arătat necompetitivă, a crescut într-un ritm extrem de lent (în țările nesocialiste acest ritm nu a depășit în medie 0,4 la sută pe an în perioada 1961—1973), ceea ce a avut ca urmare scăderea ponderii cărbunelui în acoperirea consumului total de energie primară de la 35 la sută în 1960 la 20 la sută în 1977. Concurența petrolului ieftin era atât de puternică încît chiar în primii ani ai deceniului nostru în S.U.A., țară care dispune în subsolul său de rezerve de cărbune pentru circa 600 de ani, numeroase termocentrale concepute inițial a utiliza cărbune au fost convertite pentru a funcționa pe bază de petrol. Din același motiv într-o serie de țări vest-europene nivelul extracției de cărbune s-a redus substanțial, cu atât mai mult cu cît costul ei era mai ridicat, sporind în același timp dependența de petrol (vezi tabelul). În R.F.G., de pildă, producția de

cipării lor — alături de hidroenergie și de alte resurse — la producerea energiei electrice. Astfel, față de 2,2 milioane tone cărbune net în 1938 și 10,2 milioane tone în 1965, volumul producției de cărbune net a ajuns în 1978 la 29,2 milioane tone. Pe de altă parte, în baza orientării amintite, ponderea energiei electrice produse în termocentrale a scăzut între 1965 și 1977 de la 94,2 la sută la 78,1 la sută, iar în cadrul acesteia energia electrică obținută prin arderea cărbunilor și-a majorat contribuția de la 19,6 la sută la 30,6 la sută. Evoluțiile din economia mondială aveau să confirme din plin justetea și clarviziunea acestei orientări. Cu toate acestea, ponderea energiei electrice obținute pe hidrocarburi rămîne încă foarte ridicată: anul viitor se va obține pe această bază 39,7 la sută din producția de energie electrică a țării, față de 40 la sută pe bază de cărbuni și 17,6 la sută în hidrocentrale.

Or, în condițiile crizei energetice care confruntă omenirea, devine tot mai evidentă incapacitatea ofertei de energie nu numai în volumul, dar mai ales în structura ei actuală, de a acoperi necesarul mondial în continuă creștere, chiar în condițiile economisirii. Deși necesarul de energie pe locuitor nu se va majora decît cu puțin, în bună măsură sub efectul creșterii consumului în țările în curs de dezvoltare, se estimează că în ultimele două decenii ale acestui secol omenirea va avea nevoie, în diverse forme, de o cantitate de energie de circa 350 miliarde tone cărbune convențional, aproximativ egală cu întregul ei consum de la începutul revoluției industriale și pînă astăzi (**V.D.I. Nachrichten** nr. 27/1979, p. 13).

De altfel, reconsiderarea rolului cărbunelui ca sursă energetică, care este acum principala lui utilizare, dar și ca materie primă, este o necesitate pe care o resimt toate țările, inclusiv cele mai dezvoltate sau care dispun de rezerve proprii de hidrocarburi. Astfel, declarația reuniunii economice la nivel înalt a șapte state capitaliste industrializate (S.U.A., Canada, Japonia, Anglia, Franța, R.F. Germania și Italia) desfășurată la sfîrșitul lunii iunie la Tokio consemnează angajamentul asumat de țările respective de a spori producția și comerțul cu cărbune, de a depune eforturi pentru a înlocui petrolul cu cărbunele în industrie, inclusiv în cea a energiei electrice. Prognoze efectuate de experții Agenției Internaționale pentru Energie scot în evidență că încurajarea producției și comerțului cu cărbune s-ar putea solda pe ansamblul țărilor occidentale industrializate cu o reducere a importurilor lor nete de petrol cu 1,4 milioane barili pe zi în 1985, 3,2 milioane barili pe zi în 1990 și 7,3 milioane de barili pe zi în anul 2000, față de consumul lor actual de 31 milioane barili pe zi (**International Herald Tribune**, 16—17 iunie 1979, p. 11).

Noua tinerete a unei vechi resurse

PORNIND de la imperativul economisirii acestei resurse, tot mai scumpă și mai rară, care este petrolul, numeroase state ale lumii au elaborat programe speciale în domeniul energetic, în cadrul cărora un loc important îl ocupă extragerea și utilizarea în măsură sporită a cărbunelui. În țara noastră, proiectul de Directive ale Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român prevede creșterea accentuată a extracției de cărbuni, care va ajunge în anul 1985 la un nivel de cel puțin 85—88,3 milioane tone cărbune net, din care circa 85 la sută lignit, exploatat îndeosebi în cariere de mare capacitate. Așa cum se prevede în proiectul Programului-directivă de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei pe perioada 1981—1990 și al orientărilor principale pînă în anul 2000, noile centrale termoelectrice vor fi realizate pe lignit și sisturi bituminose, asigurîndu-se totodată trecerea pe combustibil solid și a centralelor care funcționează în prezent cu hidrocarburi. În modul acesta, ponderea cărbunilor și sisturilor combustibile în totalul producției de energie electrică va spori la 55 la sută pînă în 1985, contribuția lor absolută urmînd să crească și ul-

Ponderea petrolului în consumul total de energie primară — în % —

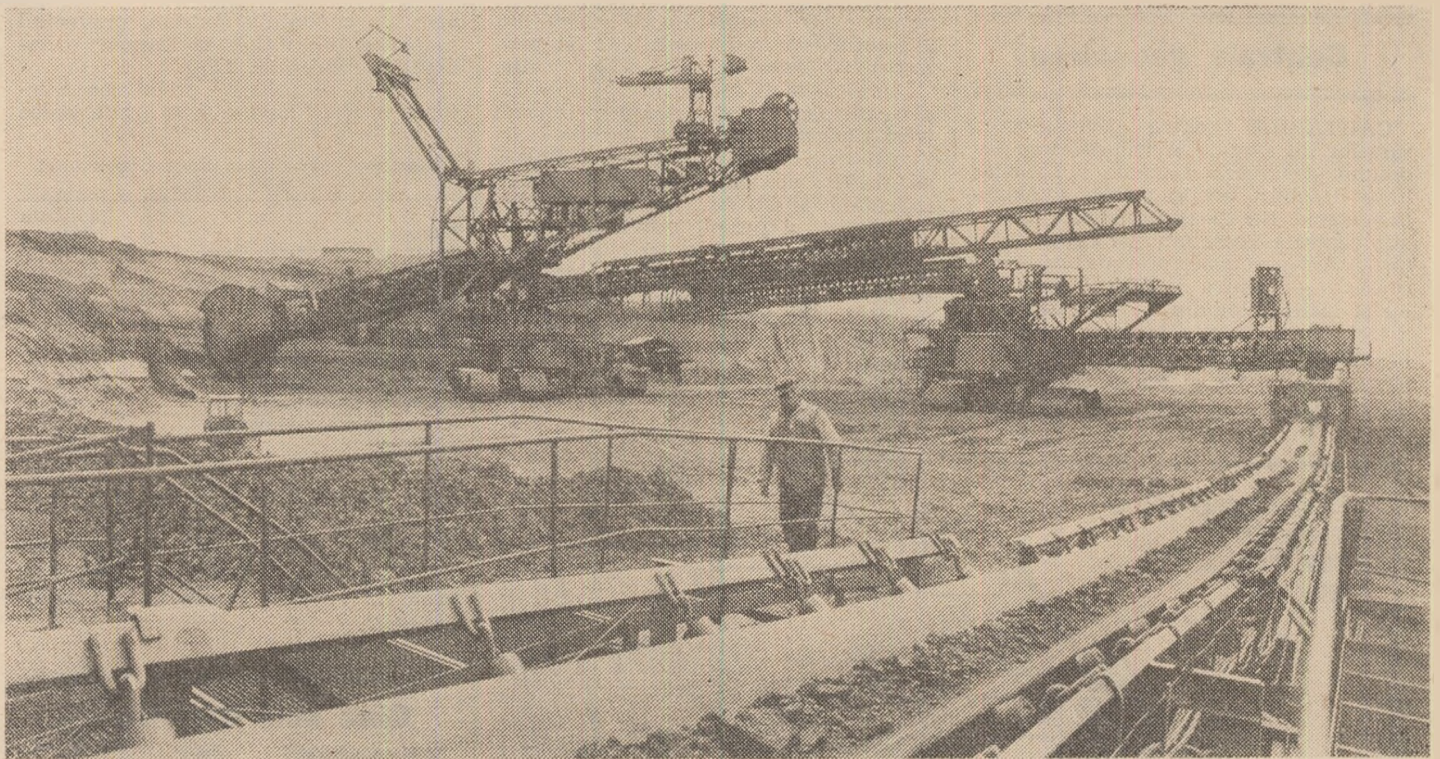
	1960	1970	1973	1975	1978 ¹⁾
O.C.D.E.	38,6	50,6	53,1	51,6	52,3
S.U.A.	44,6	43,8	45,5	46,2	48,1
Canada	42,6	45,6	47,4	43,2	43,1
Japonia	31,6	68,7	75,1	71,6	72,2
Franța	29,8	58,7	66,7	63,1	60,2
R.F.G.	21,5	54,1	56,1	52,0	53,7
Italia	41,2	70,8	73,3	68,4	66,8
Anglia	25,9	46,9	49,5	45,4	45,6

¹⁾Date provizorii
Sursa : Perspectives économiques de l'O.C.D.E., juillet 1979, p. 74

cărbune — care este mult mai scumpă decît în alte țări ale lumii — a scăzut de la 150 milioane tone în 1960 la numai 120 milioane tone în 1975, coborînd ulterior sub 100 milioane tone, în ciuda subvențiilor guvernamentale.

O analiză lucidă, în spirit prospectiv

IN ȚARA NOASTRĂ, orientarea politicii energetice a avut un puternic caracter realist, cu deosebire în ultimul deceniu și jumătate, cînd, pornindu-se de la analiza lucidă a nevoilor prezente și de perspectivă ale economiei naționale, privite în contextul mondial, au fost întreprinse vaste acțiuni pentru valorificarea zăcămintelor de cărbune energetic și cocsificabil de care dispunem și pentru creșterea parti-

Utilaje de mare randament pentru exploatarea la zi a cărbunelui

terior, chiar dacă relativ ea se va diminua, în special pe seama trecerii la utilizarea energiei nucleare. Așa cum aprecia secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea rostită recent la marea adunare populară de la Rovinari, „problema cărbunelui și a centralelor termoelectrice pe cărbune constituie problema numărul unu a dezvoltării, în următorul cincinal, a energiei românești, a asigurării energiei necesare pentru toate sectoarele economiei și pentru întreaga țară”. O atenție deosebită se va acorda, totodată, producției de hullă pentru cocs și semicocs, care se va dubla pînă în 1985, contribuind la satisfacerea în condiții mai bune a cerințelor industriei siderurgice.

Aceleași preocupări sînt actuale și în multe alte țări. Măsurile de substituție a petrolului în alimentarea centralelor termoelectrice clasice au făcut ca în prezent în Danemarca 60 la sută din centrale să funcționeze pe bază de cărbune. În R.F. Germania este autorizată construirea de noi centrale termoelectrice numai pe bază de cărbune; extracția de cărbune s-a majorat anul trecut cu 12 milioane tone și în urma noilor creșteri ale prețului la petrol — care au făcut ca această veche sursă de energie să redevină competitivă chiar și în cazul R.F.G. — ea are toate șansele să sporească din nou. În S.U.A., președintele Jimmy Carter a subliniat recent necesitatea sporirii cu aproximativ 250 milioane tone în următorii 11 ani a producției americane de cărbune, care este acum de circa 690 milioane tone, pentru a reduce „dependența tot mai mare și mai periculoasă a țării față de sursele externe instabile de petrol”. Utilizarea sporită a cărbunelui, considerată în cazul S.U.A. „cea mai rapidă cale pentru a face față crizei energetice”, ar presupune totodată creșterea cu 80 000 a numărului locurilor de muncă din industria carboniferă, aducînd o contribuție la sporirea gradului de ocupare a forței de muncă.

Desigur, utilizarea cărbunelui nu prezintă numai avantaje ci și o serie de inconveniente și dificultăți, de care, de asemenea, trebuie să se țină seama. Astfel, cheltuielile de extracție înregistrează o tendință de creștere pe măsura atragerii unor zăcăminte mai puțin valoroase, cu condiții grele de exploatare, situate la adîncimi mai mari și necesitînd măsuri speciale de prevenire a accidentelor. În plus, industria minieră presupune încă o numeroasă forță de muncă. Extinderea utilizării cărbunelui, care este un combustibil poluant, necesită investiții mari în instalațiile concepute pentru diminuarea proporțiilor acestui

fenomen, în legătură cu care între oamenii de știință se poartă astăzi discuții destul de controversate (în special privind posibilele modificări ale climei antrenate de sporirea proporției de bioxid de carbon în atmosferă). În sfîrșit, exploatarea în carieră, mai ieftină decît cea în subteran, impune refacerea solului în zona respectivă, pentru a putea fi din nou utilizat în agricultură, de pildă pentru creșterea animalelor. Investiții importante sînt necesare pentru dezvoltarea infrastructurii feroviare și portuare necesare transportului unui produs atît de voluminos cum este cărbunele.

Toate aceste exigențe și dificultăți sînt de natură să îndemne la îmbunătățirea metodelor de exploatare și a tehnologiilor de preparare a cărbunelui, ca și la o preocupare susținută pentru sporirea randamentelor, actualmente destul de scăzute, în utilizarea acestuia și reducerea consumurilor specifice de combustibil la producerea energiei electrice și termice. La acest capitol, programele energetice elaborate în cele mai diverse țări ale lumii pun un accent deosebit pe producerea combinată de energie electrică și termică și dezvoltarea termoficării industriale și urbane. Într-o serie de țări se are, de asemenea, în vedere punerea la punct a unor tehnologii eficiente de gazeificare (inclusiv subterană, acolo unde exploatarea zăcămintelor nu se poate face prin metode miniere) și de lichefiere a cărbunelui, căruia i-ar deschide astfel și noi domenii de utilizare nu numai drept combustibil sau carburant, dar și ca materie primă pentru industria chimică.

În concluzie, cărbunele este chemat să joace un rol de punte spre energetica viitorului, peste golul lăsat de restrîngerea utilizării hidrocarburilor devenite tot mai scumpe și mai greu disponibile. Dar cărbunele nu va putea juca singur acest rol pentru acoperirea unui necesar de energie în continuă creștere. Opiniile experților sînt clare în această privință: alternativa cărbune — energie nucleară este o falsă alternativă, cele două resurse sînt complementare, ele nu se exclud una pe alta. Această constatare mai conține în sine și un alt mesaj: (ținînd seama de intervalul de timp relativ lung necesar pentru valorificarea fiecăreia din aceste surse, ca și de costul lor ridicat, gospodărirea cît mai rațională a resurselor existente, economisirea lor, reprezintă ea însăși o resursă esențială pentru asigurarea necesităților de energie în continuă creștere ale perioadei următoare.

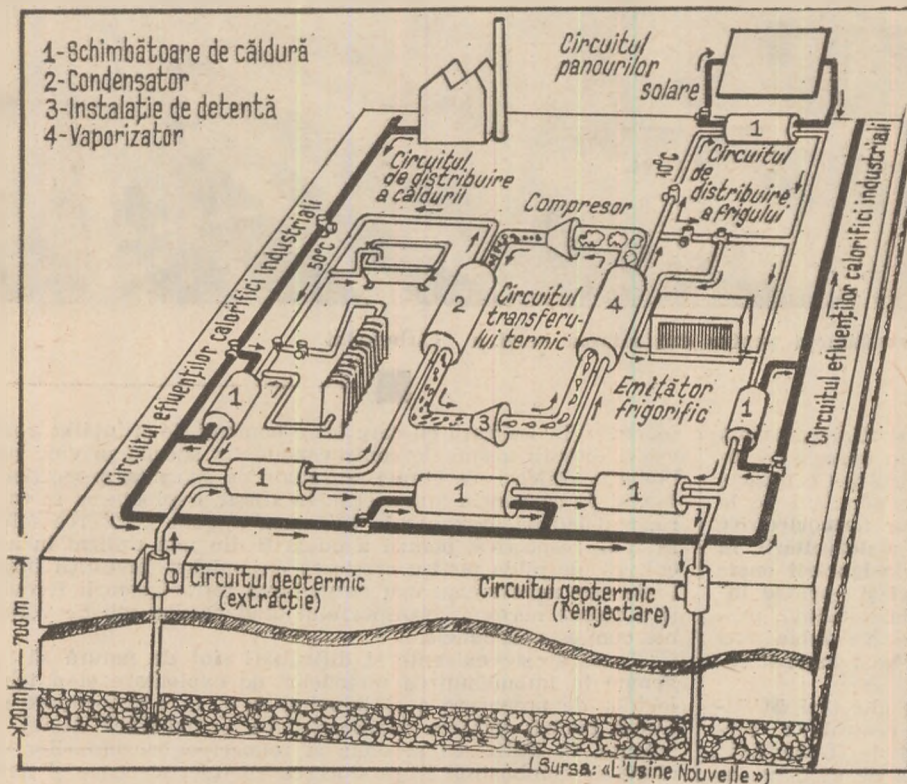
Dinu DRAGOMIRESCU

Centrale geosolare

CAUTĂRILE pentru diversificarea surselor de energie și valorificarea lor optimă generează continuu noi modalități și soluții, uneori prin combinarea unor surse. Un asemenea sistem, denumit centrală geosolară și brevetat în țările vest-europene, prevede utilizarea corelată — pentru încălzitul locuințelor și instituțiilor din zonele urbane — a trei surse: energia termică conținută în pânzele de apă situate la o adâncime de circa 700 m (la +30°C), cea colectată de panouri solare și cea recu-

perată de la instalațiile de răcire din întreprinderile industriale având procese tehnologice la temperaturi înalte.

În cercurile de specialitate se apreciază că, în perspectivă, asemenea sisteme (vezi figura) ar putea deveni competitive, întrucât evită dificultățile utilizării pânzelor de apă cu temperatură mai ridicată (+70°C), dar situate la adâncimi mari, și permit reînnoirea — în sezonul cald — a rezervelor de energie termică consumate în sezonul rece. Se estimează că, în condițiile din Franța, de pildă, folosirea centralelor geosolare ar asigura, într-o perspectivă nu prea îndepărtată, economii anuale de combustibil reprezentând 25 mil. tone echivalent petrol.

aportul capitalului străin, provenind îndeosebi din S.U.A. și Europa occidentală, reprezintă 22%.

În ceea ce privește orientarea acestor investiții, după cum se poate vedea

Structura investițiilor străine de capital (1968—1977)

Ramura	In % din total
Industria chimică	41
Prelucrarea metalelor	22
Metalurgie	10
Industria prelucrării lemnului, a celulozei și hirtiei	7
Industria alimentară	5
Industria cauciucului	5
Alte ramuri ale economiei naționale	10
	100

din tabelul alăturat, ele se îndreaptă cu precădere în ramurile industriei grele, în special în chimie și petrochimie.

Cine sînt beneficiarii cercetării — dezvoltării ?

ACTIVITATEA de cercetare în slujba dezvoltării însumează în prezent la nivel mondial cheltuieli de circa 150 miliarde dolari anual și munca a 3 milioane de oameni de știință și ingineri, dar țările în curs de dezvoltare nu sînt decît în mică măsură beneficiare, ele dispunînd doar de tehnologii ce nu corespund totdeauna necesităților lor economice. Acestea sînt, în esență, concluziile studiului realizat de **Worldwatch Institute** din S.U.A., în vederea apropiatei Conferințe de la Viena pentru știință și tehnologie.

Autorii studiului atrag atenția asupra disparităților care persistă încă în lume: țările în curs de dezvoltare în care trăiește 80% din populația globului realizează numai 5% din activitatea de cercetare și dezvoltare. „Atîta timp cît capacitatea de cercetare și dezvoltare a omenirii rămîne concentrată în țările industrializate, atenția va fi îndreptată către problemele țărilor bogate, iar țările în curs de dezvoltare vor rămîne dependente de importul de tehnologie”, subliniază studiul citat, menționînd că Statele Unite, țările vest-europene, Canada și Japonia dețin două treimi din potențialul mondial de cercetare și dezvoltare. În concluzie, Worldwatch Institute consideră că se impune crearea condițiilor — inclusiv sprijin în ce privește cheltuielile și transferul de tehnologie — pentru realizarea unei baze largi de cercetare și dezvoltare în țările în curs de dezvoltare, fiind totodată necesară extinderea cooperării dintre acestea în vederea accelerării progresului lor economic și social.

General Motors in ofensivă

CERCURILE de afaceri legate de industria vest-europeană de automobile sînt preocupate de decizia adoptată de constructorul nr. 1 din lumea capitalistă — firma americană General Motors (9,5 mil. de autovehicule fabricate și o cifră de afaceri de 63,2 mlrd. dolari, în 1978) — de a construi două uzine în Spania și una în Austria. Prin această investiție, evaluată la două miliarde dolari, General Motors își va spori numărul întreprinderilor amplasate în Europa occidentală la 21.

Se apreciază că, după ce și-a restructurat gama automobilelor fabricate conform cerințelor impuse de criza energetică și reducerea poluării atmosferice, General Motors intenționează să-și intensifice penetrația pe piața vest-europeană folosind, înainte de toate, atul costurilor mai reduse, datorită seriilor mari de fabricație. Fapt care — la rîndul său —

stimulează diversificarea formelor de cooperare între principalele firme constructoare din Europa occidentală (Fiat, Renault, Peugeot ș.a.) pentru a-și întări poziția în perspectiva ofensivei crescînde, îndeosebi prin filialele lor europene, a constructorilor americani de automobile.

Investiții comune în economia iugoslavă

INVESTIȚIILE comune reprezintă una dintre formele cele mai eficiente de colaborare cu alte țări deoarece antrenează după sine participarea mai largă a țării la diviziunea internațională a muncii — consideră publicația **Iugoslavenski pregled**. În deceniul 1968—1977 au fost încheiate 164 de acorduri prevăzînd investiții comune în sumă totală de 26,1 miliarde dinari, din care

GLOSAR

Zonele valutare

ADOPTAREA etalonului aur-devize ca bază a sistemelor monetare naționale a creat, în relațiile valutare internaționale, o situație diferită de aceea a etalonului aur „clasic”. În timp ce acesta din urmă, specific secolului al XIX-lea, avea o vocație mondială, aurul fiind pretutindeni același și unanim acceptat, etalonul aur-devize, punind în centru, alături de aur, o monedă națională cu funcții internaționale, a permis formarea de grupări valutare între două sau mai multe state. S-a creat posibilitatea unor relații bilaterale în care moneda unei țări constituie valuta de rezervă pentru o altă țară, precum și a unor relații multilaterale în cadrul unor „blocuri” monetare, constituite din mai multe state ale căror monede „satelite” gravitează în jurul monedei de rezervă emise de statul cel mai puternic din grup.

În timp ce, prin urmare, etalonul aur clasic crează un sistem unitar de plăți pe întregul glob, etalonul aur-devize a făcut posibilă scindarea acestui sistem în mai multe subsisteme, grupate în jurul cite unei valute de rezervă. Specifice perioadei interbelice, blocurile valutare s-au transformat după cel de-al doilea război mondial în „zone” valutare, fondul tehnic rămânând același, cu modificările de amănunt impuse de transformările politice și economice intervenite de-a lungul anilor, precum și cu o nuanță diferită de interpretare: în timp ce „blocul” era destinat realizării unui centralism monetar mai mult sau mai puțin impus, „zona” este considerată ca un sistem de preferințe între state asociate, în care moneda centrului este utilizată pentru înlesnirea schimburilor intergrup și pentru asistența mutuală.

Apariția blocurilor și zonelor valutare se situează — cu excepția blocului lirei sterline — în perioada imediat următoare eșecului Conferinței monetare internaționale de la Londra din 1933, în cadrul căreia președintele S.U.A., Roosevelt, a respins orice tentativă de înapoiere la aur. Blocul lirei sterline a fost constituit din țările care au imitat devalorizarea monedei britanice cu 30% la sfârșitul anului 1931; blocul aurului a fost format din țările care, în pofida eșecului Conferinței de la Londra, au încercat să mențină etalonul aur: Franța, Italia, Polonia, Belgia, Olanda și Elveția; zona francului francez și, în sfârșit, zona dolarului au completat configurația acestor grupări valutare.

Un bloc — sau zonă — se caracterizează prin: raportul valoric fix între moneda centrală și monedele satelit; convertibilitatea și transferabilitatea nelimitată a monedelor satelit în moneda centrală și între ele; centralizarea rezervelor monetare internaționale și gestionarea lor de către autoritatea centrală; reglementarea uniformă a relațiilor valutare ale țărilor participante față de țările din afara blocului sau zonei.

În acest sens, zona valutară ar putea fi definită ca fiind „spațiul ocupat de un ansamblu de sisteme monetare supuse, în relațiile lor cu exteriorul, aceluiași control valutar” (Maurice Bye). Cu alte cuvinte, zona valutară constituie dovada inexistenței în condițiile actuale a convertibilității libere, interne și externe. În momentul în care s-ar realiza o asemenea convertibilitate, zonele ar dispărea.

Energie nucleară

Pompilian Fărcășu, Nucleu — 1) Potrivit datelor prezentate la Conferința nucleară europeană desfășurată la Hamburg în luna mai a.c., cu participarea a 3.000 specialiști din 25 țări, inclusiv România, în lume funcționau la sfârșitul anului trecut, în 34 țări, circa 200 centrale nucleare-electrice, cu o putere instalată totală de 110.000 MWe. Alte 350 centrale nucleare-electrice, cu o putere instalată însumată de 330.000 MWe, erau în construcție. Majoritatea prețului mondial al

petrolului brut cu circa 50% între luna decembrie 1978 și luna iulie a.c., ca și reducerea disponibilităților din această resursă au dat un nou impuls programelor nucleare a numeroase țări, inclusiv în acelea în care realizarea programelor respective înregistra întârzieri. Din cauza rămănerii în urmă acumulate în ultima vreme și a duratei lungi, de circa 12 ani, a construcției unei asemenea centrale, puterea instalată în centrale nucleare-electrice se va situa în 1985 în țările occidentale cu 50% sub nivelul preconizat pentru acel an după majorarea de patru ori a prețului petrolului în iarna 1973—

1974. În prezent energia nucleară este considerată, pe plan mondial, alături de cărbune, ca principala alternativă de substituire pentru petrol, cel puțin pînă la sfârșitul acestui secol. Odată cu intensificarea eforturilor de utilizare a energiei nucleare a sporit și preocuparea pentru siguranța în exploatarea acestor centrale, inclusiv sub aspectul protecției mediului.

2) Țară săracă în resurse energetice, care cheltuiește anual peste 5 miliarde dolari pentru importul de energie, Spania are în prezent în construcție șapte centrale nucleare-electrice, care se vor adăuga celor trei deja în funcțiune. Pentru alte zece centrale proiectele au fost terminate.

Intervenția statului

Emil Stănculescu, Alexandria — Măsurile legislative adoptate de autoritățile federale elvețiene în toamna anului trecut pentru a facilita restrucțurarea și diversificarea activității economice a regiunilor caracterizate actualmente printr-o pondere excesivă a unei singure ramuri — este vorba mai ales de producția de cesuri, care a cunoscut în ultimii ani o serie de dificultăți datorită intensificării concurenței pe piața internațională — constau mai ales din acordarea de credite în condiții preferențiale și reduceri fiscale. Aceste măsuri sunt concepute totodată ca un mijloc de stimulare de către stat a inovației.

Același obiectiv al diversificării aparatului productiv și infrastructurii este urmărit și de legea adoptată anterior privind investițiile în regiunile de munte. Teritoriul la care se aplică această lege acoperă două treimi din suprafața țării, 40% din comune și 24% din populația Elveției.

Alte măsuri legislative adoptate sub impulsul actualei conjuncturi mai puțin favorabile sînt programele de impulsare a unor sectoare de vîrf cum este industria electronică, mecanica fină, cercetarea și dezvoltarea axată pe nevoile producției, precum și programul de economisire a energiei în construcții.

Un program special vizează modernizarea unor hoteluri existente și construirea de hoteluri pentru tineret în scopul promovării „turismului social”.

Publicitate

Ioan Alexandru, Ploiești — Potrivit unui studiu al O.N.U. consacrat consecințelor publicității efectuate de societățile transnaționale în țările în curs de dezvoltare, insuficiența reglementare a acestei activități de către țările în cauză poate permite societăților amintite să facă afirmații exagerate de natură să inducă în eroare asupra calității produselor lor. Printre efectele negative ale unei asemenea publicități, studiul O.N.U. citează în primul rînd transferul în țările în curs de dezvoltare al unui model de consum nespecific acestor țări. dezvoltarea inclinației grupelor de populație cu venituri scăzute de a cumpăra produse neesențiale, înlăturarea cu ajutorul publicității masive a concurenței întreprinderilor locale chiar atunci cînd societățile transnaționale nu au avantaje substanțiale de oferit economiei țărilor gazdă și altele. Dintre cele 50 societăți transnaționale analizate, 36 erau americane, 10 japoneze, 2 franceze, 1 vest-germană și 1 australiană.

Flotă maritimă

Ștefan Crișan, Orșova — 1) Nu este nici o eroare la mijloc: există o serie de țări fără ieșire la mare care dispun de o flotă maritimă. Printre acestea se numără Austria, Cehoslovacia, Elveția, Ungaria, Burundi, Uganda, Zambia și Paraguay.

2) Țările care acordă pavilioane de complezență sînt în primul rînd Cipru, Liberia, Oman, Panama, Singapore, Somalia. Navele respective aparțin în fapt unor armatori din țările capitaliste dezvoltate.

Criza energetică și turismul

Mircea Dumitrescu, Cimpina — Creșterile repetate ale prețului la benzină și teama de penurie au avut deja o influență asupra turismului intern și internațional, în perioada concediilor de vară. Date ale O.C.D.E. referitoare la timpurile luni scot în evidență o reținere a turiștilor din țările capitaliste dezvoltate în efectuarea de deplasări pe distanțe lungi cu autoturismul. În Anglia, de pildă, fără în care pînă acum un sfert din tu-

riștii străini circulau cu mașina, se înregistrează deja o reducere a numărului vizitatorilor unor regiuni mai îndepărtate cum sînt Scoția sau nordul și vestul Angliei.

Certitudinea creșterii în perspectivă a prețului benzinei, păcurei pentru încălzire, electricității și altor surse de energie are o serie de consecințe pe termen lung asupra turismului, notează studiul citat al O.C.D.E. „Ca toate celelalte ramuri ale economiei, sectorul turismului trebuie să se adapteze unei ere în care energia va fi mai scumpă. Este necesar să se acorde o mai mare atenție economisirii, recurgerii la mijloace de transport și de cazare care consumă mai puțină energie”. În același timp, se subliniază că ținînd seama de rolul confirmat al turismului ca factor de creștere economică, în special în regiunile mai puțin dezvoltate, este necesară acordarea unui sprijin sporit acestui sector în efortul lui de a adapta la o energie mai scumpă.

Materiale secundare

A. Kiss, Cluj-Napoca — Sistemul de recuperare a deșeurilor menajere pus la punct în Suedia permite ca jumătate din acestea să fie transformate în brichete cu o valoare energetică echivalentă cu două treimi din energia unui volum egal de cărbune. Se așteaptă ca din cele 2,5 mil. t deșeuri menajere cit se colectează anual în Suedia să se obțină pelete degajînd o energie egală cu cea a 400.000 mc de petrol. Peletele, cu conținut scăzut de sulf, pot fi folosite în cuptoarele industriale concepute să consume combustibil solid, precum și ca materie primă pentru pasta de hirtie. După brichetare mai rămîn încă materii organice care pot fi utilizate ca îngrășăminte, precum și metale recuperabile.

Preocupări similare stau și în atenția țărilor Pieței Comune unde Comitetul pentru administrarea reziduurilor se află în faza realizării de programe de măsuri destinate să recupereze o parte din deșeurile menajere și materialele secundare industriale, care ating cifra impresionantă de 1.500 milioane tone anual (materiale plastice, hirtie, metale, sticlă și chimicale). Se apreciază că, la nivelul posibilităților actuale, ar putea fi recuperate anual 70 mil. t de reziduuri.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvol-
tării Economice și Sociale, Institut
Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 33 din 17 august 1978

- **Tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, a făcut o vizită de lucru în patru județe din sud-vestul țării** 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

STRATEGIA PARTIDULUI DE
CONSTRUIRE A VIITORULUI
ROMÂNIEI SOCIALISTE —
SALTUL REVOLUTIONAR LA O
NOUĂ CALITATE

- **Un vast program în slujba înfloririi patriei**

- Multiplele fațete și resurse de economisire și valorificare superioară a materiei prime și energiei (**Gh. Sică**) 3
- Utilizarea materialelor secundare contribuie la sporirea bazei de materii prime și la economisirea energiei (**ing. Dan Andreescu**) 6
- Condiții superioare de afirmare plenară a agriculturii cooperatiste (**dr. Stelian Alexandru**) 8
- Creșterea eficienței economice — cerință fundamentală a dezvoltării economiei românești (**Alexandru Șesan**) 10

- **35 de ani de impetuos progres economico-social**

- Fondul național de dezvoltare economico-socială, factor de impulsioneare a progresului (**prof. dr. Ion Blaga, asist. univ. Gheorghe Iavăr**) 12
- Laturi calitative în dezvoltarea industrială (II) (**dr. Dan Popescu**) 14

TEORII-IDEI

- **Modificările în structura consumului populației — expresie a creșterii nivelului de trai** (**dr. Gheorghe Răducanu**) 16
- **Unele aspecte economice ale rezistenței antihitleriste organizate de Partidul Comunist Român** (**dr. Iosif I. Adam**) 18
- **Opinii și evoluții în gândirea economică contemporană. Teoria economică sub spectrul subdezvoltării și al crizei** (**Tudor Postolache**) 21
- **Scoli ● curente ● economiști. Confruntări și tendințe în gândirea privind dezvoltarea** (II) (**dr. Sorica Sava**) 22

ECONOMIE MONDIALĂ

- **Ritmuri de creștere în perspectiva anului 2000** (II) (**Andrei Vela**) 24
- **Tendințe — conjuncturi** 27
- **Valorificarea cărbunelui — o problemă mondială** (**Dinu Dragomirescu**) 28
- **Mondorama** 30
- **Curier** 31

ÎN SUPPLEMENTUL NUMARULUI: Generalizarea experienței înaintate în unitățile economice

IN THIS ISSUE

- **The national economic and social development fund, a progres accelerating element** (**Prof. Dr. Ion Blaga, Assistant Gheorghe Iavăr**) 12
- **Qualitative sides of the industry's development** (II) (**Dr. Dan Popescu**) 14
- **Private consumption structure changes — expression of a growing living standard** (**Dr. Gheorghe Răducanu**) 16
- **Some economic aspects of the anti-Hitlerism resistance orga-**
- nised by the Romanian Communist Party (**Dr. Iosif I. Adam**) 18
- **Schools ● currents ● economists. Con trats and trends in the theories of development** (II). (**Dr. Sorica Sava**) 22
- **Growth rhythms in the view of the year 2000** (II) (**Andrei Vela**) 24
- **Turning coal into account — a worldwide problem** (**Dinu Dragomirescu**) 28

DANS LE NUMÉRO

- **Le fonds national de développement économique et social, facteur stimulatif du progrès** (**prof. dr. Ion Blaga, assist. Gheorghe Iavăr**) 12
- **Aspects qualitatifs du développement de l'industrie** (II) (**dr. Dan Popescu**) 14
- **Les modifications dans la structure de la consommation de la population — une expression de l'accroissement du niveau de vie** (**dr. Gheorghe Răducanu**) 16
- **Quelques aspects économiques de la résistance antihitlérienne organisée par le Parti Communiste Roumain** (**dr. Iosif I. Adam**) 18
- **Ecoles — courants — économistes. Confrontations et tendances dans les théories du développement** (II) (**dr. Sorica Sava**) 22
- **Rythmes de croissance dans la perspective de l'année 2000** (II) (**Andrei Vela**) 24
- **La mise en valeur du charbon — un problème mondial** (**Dinu Dragomirescu**) 28

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- **Национальный фонд социально-экономического развития, фактор побуждения прогресса** (**проф. др. Ион Блага, преп. в.к.л.к. Георге Явэр**) 12
- **Качественные стороны промышленного развития страны** (II) (**др. Дан Попеску**) 14
- **Видоизменения в структуре потребления населения — выражение роста жизненного уровня** (**др. Георге Рэдукану**) 16
- **Некоторые экономические аспекты антигитлеровского сопротивления организованные Румынской Коммунистической Партией** (**др. Иосиф И. Адам**) 18
- **Школы ● Течения ● Экономисты ● Составления и тенденции в теориях развития** (II) (**др. Сорика Савя**) 22
- **Темпы роста в перспективе года 2000** (II) (**Андрей Вела**) 24
- **Использование угля — мировой вопрос** (**Дину Драгомиреску**) 28

Abonamentele se încheie la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămânal): pentru întreprinderi și instituții — 250 lei anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, elevi, studenți — 120 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului: 20 ale lunii anterioare perioadei de abonare

Redacția și administrația Calea Dorobanților nr. 11—25, 71 131 București, telefon 12 66 10. Cont I.S.I.A.P. nr. 6451.502.28 B.N.R.S.R., — filiala sect. 1 București, Tiparul Combinatul Poligrafic „Casa Științei”.

ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ ȘI SUPLIMENTARĂ DE ACCIDENTE = PREVEDERE + ECONOMIE

Asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente este utilă oricărei persoane în vîrstă de la 16 la 65 de ani.

DE CE ?

Pentru că :

- Oferă posibilitatea îmbinării prevederii cu economia, constituind un sprijin material pentru cel ce se asigură sau pentru familia sa, întrucît suma asigurată stabilită pentru urmările accidentelor reprezintă de 6 ori suma prevăzută pentru celelalte evenimente cuprinse în această asigurare, iar la expirarea asigurării se plătește atît suma asigurată (economisită), cit și o indemnizație de 10 la sută.

- Dă posibilitatea asiguratului să incaseze pe parcursul duratei asigurării, cite 1 000 de lei pentru fiecare combinație de litere înscrisă în poliță, ieșită la tragerile de amortizare lunare și speciale.

CE RISCURI SÎNT ASIGURATE ?

- Sînt acoperite cazurile de invaliditate permanentă totală sau parțială și de deces din accidente, produse de evenimente neprevăzute și nedorite, cum ar fi : explozia, prăbușirea de teren, lovirea, căderea, alunecarea, acțiunea violentă a unei persoane, atacul unui animal, trăsnetul, acțiunea curentului electric, arsura, inecul, intoxicația subită sau asfixierea din cauze subite și

multe altele, precum și decesul din alte cauze decît cele de accidente.

PE CE DURATĂ SE POATE ÎNCHEIA ASIGURAREA ȘI CARE ESTE NIVELUL PRIMELOR DE PLATĂ ?

- Se poate încheia pe durate de la 5 la 15 ani.

- Primele de plată se stabilesc în funcție de mărimea sumei asigurate, de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata asigurării, fiind pentru fiecare 1 000 de lei din suma asigurată, între 7,75 și 21,50 lei, lunar.

Pentru ca Administrația Asigurărilor de Stat să-și onoreze prompt obligațiile din contractul de asigurare, dv., stimați asigurați, aveți datoria să achitați la termen primele de asigurare. Această obligație vă cere prea mult timp ? Nu, deoarece puteți plăti primele de asigurare folosind „consimțămîntul scris”, prin împuternicirea ce o dați lucrătorilor care vă efectuează plățile de retribuții de a achita Administrației Asigurărilor de Stat, din drepturile dv., primele, atît pentru asigurările în curs, cit și pentru cele pe care le veți încheia sau reînnoi.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări vă puteți adresa responsabililor din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

NU LĂSAȚI PE MÎINE CE PUTEȚI FACE AZI !

Raioanele specializate și magazinele de confecții pentru copii au pus în vânzare un sortiment complet de mărimi și modele de uniforme pentru școlari și șoimi ai patriei.

Acum le puteți cumpăra în numai câteva minute și fără aglomerație. Profitați de acest avantaj și nu lăsați pe ultimele zile de vacanță ceea ce puteți face azi !